

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CHRZANÓW NA LATA 2024-2030

Kraków / Chrzanów
grudzień 2023 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
DIAGNOZA.....	3
ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	55
WIZJA I MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ	60
PLAN OPERACYJNY	61
DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA	63
OSOBY STARSZE.....	74
OSOBY CHOROBY ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	81
OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA.....	88
WSPÓŁPRACA.....	94
ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU	102
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	110
RAMY FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	113
SPISY.....	117

WPROWADZENIE

Zgodnie z artykułem art. 17. ust. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U.2023 poz. 901), **do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych** ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Art. 16b. ust. 2 definiuje z kolei zakres strategii, wskazując jej obowiązkowe elementy, jak: diagnoza sytuacji społecznej, prognoza zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań. Na treść i realizację dokumentu mają również wpływ inne akty prawne.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem diagnozującym podstawowe uwarunkowania lokalne, problemy i potrzeby społeczne oraz potencjał gminy i jej instytucji, określającym wizję i cele rozwoju oraz zestaw działań, które mają przyczynić się do **poprawy jakości życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni lub dotknięci marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich aktywizacji i integracji ze społecznością lokalną.** Dzięki swojej długofalowej perspektywie strategia zabezpiecza ciągłość lokalnej polityki społecznej. Jednocześnie traktowana jest jako **instrument pozyskiwania środków zewnętrznych** na najważniejsze działania, w tym funduszy krajowych oraz środków unijnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 nawiązuje do założeń określonych w poprzednim dokumencie, obowiązującym w latach 2018-2023, jednocześnie je weryfikuje i aktualizuje – **w odpowiedzi na nowe potrzeby, oczekiwania, problemy i wyzwania demograficzne, społeczne, edukacyjne, gospodarcze itp., a także uwarunkowania prawne i wynikające z postępu cywilizacyjnego,** co dotyczy zarówno samej gminy, jak i jej otoczenia. W związku z tym priorytety stanowią: wzmocnienie i integracja systemu wsparcia dziecka i rodziny, wdrożenie kompleksowej i skutecznej polityki senioralnej, a także wobec osób chorych, zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, wsparcie oraz aktywizacja i integracja osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, poprawa bezpieczeństwa publicznego, rozwój i profesjonalizacja współpracy w obszarach objętych strategią, w szczególności deinstytucjonalizacja usług. **Zostało to ujęte w 5 obszarach strategii (DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA, OSOBY STARSZE, OSOBY CHORE ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA, WSPÓŁPRACA)** oraz 12 celach operacyjnych do 2030 roku.

Przyjęta metodyka opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 oparta została na **eksperckim przygotowaniu analiz diagnostycznych oraz partnerskiej budowie planu operacyjnego.** Kluczowym elementem metodologii były warsztaty (diagnostyczny i strategiczny) oraz konsultacje społeczne. Dzięki zaangażowaniu w prace przedstawicieli samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, policji, reprezentantów organizacji pozarządowych, liderów lokalnych i mieszkańców gminy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 **stanowi syntezę świadomych wyborów i rekomendacji, sformułowanych w ramach szerokiej debaty publicznej. Daje to nadzieję na jej partnerską, efektywną realizację w kolejnych latach obowiązywania.**

DIAGNOZA

Obraz gminy

Gmina Chrzanów jest gminą miejsko-wiejską położoną przy zachodniej granicy województwa małopolskiego. Jednostka wchodzi w skład powiatu chrzanowskiego i graniczy z pozostałymi gminami powiatu: Trzebiną, Libiążem, Babicami i Alwernią, a także z należącą do województwa śląskiego gminą miejską Jaworzno.

Gminę tworzy miasto Chrzanów (podzielone na 10 osiedli, tj.: Borowiec, Kąty, Kościelec, Młodości, Niepodległości, Północ-Tysiąclecie, Rospontowa, Stara Huta, Stella i Śródmieście) oraz cztery wsie: Balin, Luszowice, Pogorzyce oraz Płaza. Liczba sołectw jest o 2 większa, z uwagi na posiadanie tego statusu przez Żrebce (przysiółek Pogorzyc) oraz Okradziejówkę (przysiółek Balina)¹.

Obszar gminy Chrzanów wyróżnia wysoka dostępność komunikacyjna. Przez teren gminy przebiega autostrada A4 oraz droga krajowa nr 79 – obie o przebiegu równoleżnikowym, łączące aglomerację krakowską z konurbacją górnośląską. W bliskim sąsiedztwie gminy znajdują się dwa lotniska: Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice (odległość ok. 35 km od Chrzanowa) oraz Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (ok. 65 km od Chrzanowa). Dostęp do kolei zapewnia linia kolejowa nr 93 Trzebinia – Chrzanów – Oświęcim – Zebrzydowice, z prowadzonym ruchem pasażerskim oraz towarowym. Kursują po niej m.in. połączenia Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, zapewniającej łatwy dojazd do Krakowa. Tym samym silne powiązania regionalne i międzyregionalne stanowią główny czynnik rozwoju jednostki.

Ostatnie lata odznaczały się spadkiem liczby ludności gminy, na co wpływ miał ujemny przyrost naturalny, jak również ujemne saldo migracji, które jest charakterystyczne dla samego miasta Chrzanów. Jednocześnie postępuje proces starzenia się społeczeństwa, który jest zjawiskiem obserwowanym w całym kraju, ale w Małopolsce Zachodniej jest szczególnie widoczny i dotkliwy. Wyzwaniem dla gminy jest poprawa warunków życia oraz dostępności i jakości usług publicznych, ich dostosowywanie do zmieniającej się struktury społeczności lokalnej, w tym skuteczne wsparcie, włączenie i integracja wszystkich mieszkańców, głównie osób dotkniętych trudnościami, zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem, antycypowanie i rozwiązywanie problemów społecznych i rodzinnych, czemu poświęcona jest niniejsza strategia.

Demografia

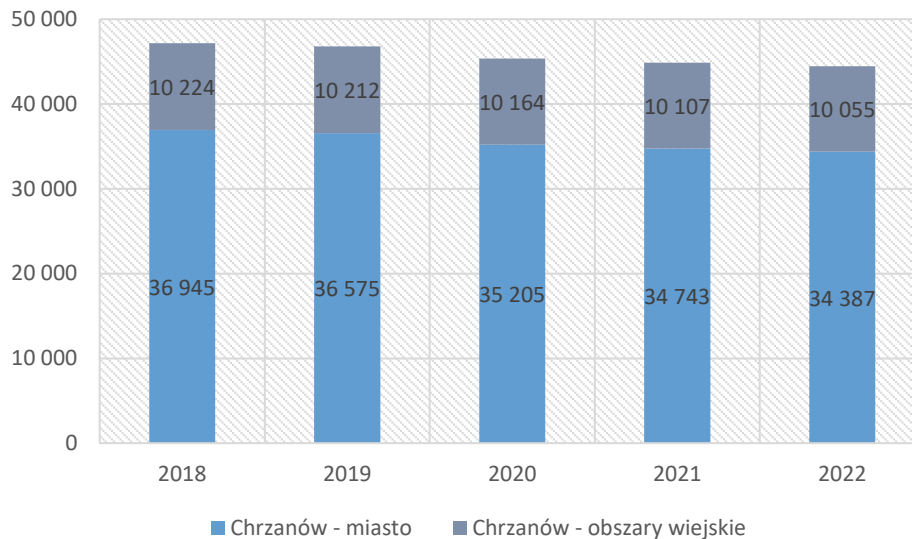
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), na koniec 2022 r. gminę Chrzanów zamieszkiwało 44 442 mieszkańców. Liczba ta była o 5,8% niższa od odnotowanej w roku 2018. Spadek liczby mieszkańców w analizowanym pięcioleciu odnotowano także w całym powiecie chrzanowskim, jednak dynamika zjawiska była nieco niższa (-4,5%). Sytuacja ta kontrastuje z danymi dla całej Małopolski, w której pomiędzy 2018 a 2022 rokiem liczba mieszkańców uległa nieznacznemu wzrostowi (+0,8%).

¹ Na większości map i wykresów w niniejszym dokumencie dane prezentowane są w rozbiciu na poszczególne miejscowości gminy, bądź w podziale na miasto (Chrzanów) i tereny wiejskie. Odczytując i interpretując dane należy mieć na uwadze, że do wartości wykazanych dla Pogorzyc zaliczają się sołectwa Pogorzyce i Żrebce, natomiast do wartości dla Balina zaliczają się dane dla sołectw Balin i Okradziejówka.

Największą liczbą mieszkańców spośród miejscowości gminy legitymuje się miasto Chrzanów – w 2022 r. według GUS było to 34 387 osób, według danych Urzędu Miejskiego w Chrzanowie (UM Chrzanów) – 32 477 osób. W zakresie liczby ludności występuje duża dysproporcja pomiędzy osiedlami miasta – od zamieszkiwanych przez kilkaset osób (os. Borowiec, os. Stella) po największe, liczące powyżej 5 tys. osób (os. Śródmieście, os. Północ Tysiąclecia). Osiedla te różnią się między sobą historią (np. osiedla przyzakładowe) oraz charakterem zabudowy, co ma duże przełożenie na występujące w nich problemy społeczne. Cztery pozostałe miejscowości wchodzące w skład gminy można pogrupować na te liczące ok. 1700 mieszkańców (Luszowice, Pogorzyce) i blisko dwukrotnie większe (Balin, Płaza).

Zauważalna jest dysproporcja w zmianie liczby mieszkańców pomiędzy miastem Chrzanowem a terenami wiejskimi gminy. Spadek w Chrzanowie w analizowanym pięcioleciu wyniósł aż 6,9%, natomiast pozostały obszar gminy odnotował rezultat -1,7%. Zjawisko to można tłumaczyć obserwowanym w skali całej Polski trendem przeprowadzek z centrów miast (nawet średniej wielkości, jak Chrzanów) na tereny podmiejskie. Pomimo to, mieszkańcy miasta Chrzanowa nadal stanowią większość ogółu ludności w gminie – w 2022 r. wartość ta wynosiła 77%.

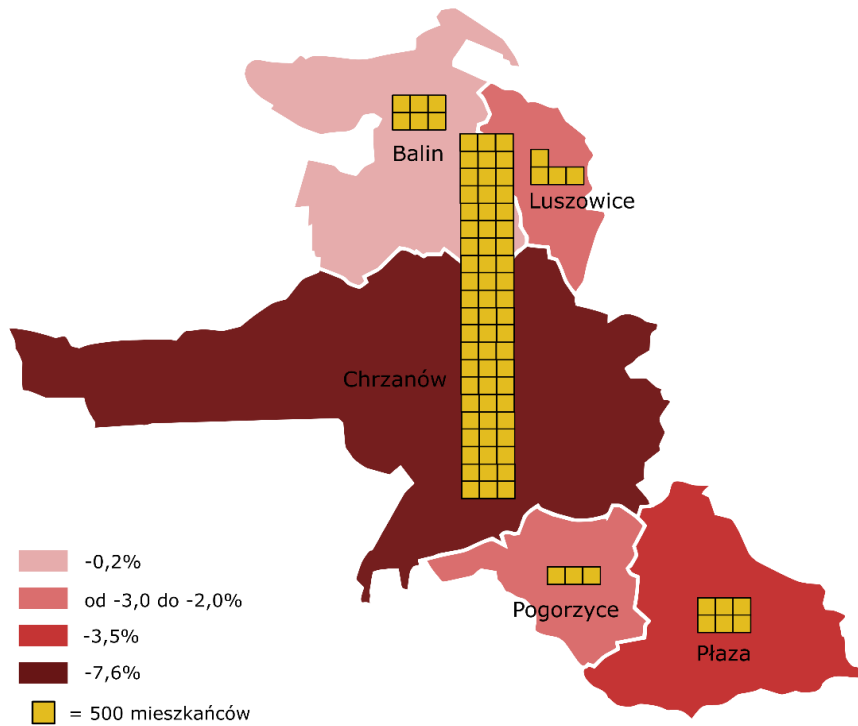
Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców gminy Chrzanów w podziale na miasto i obszary wiejskie (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

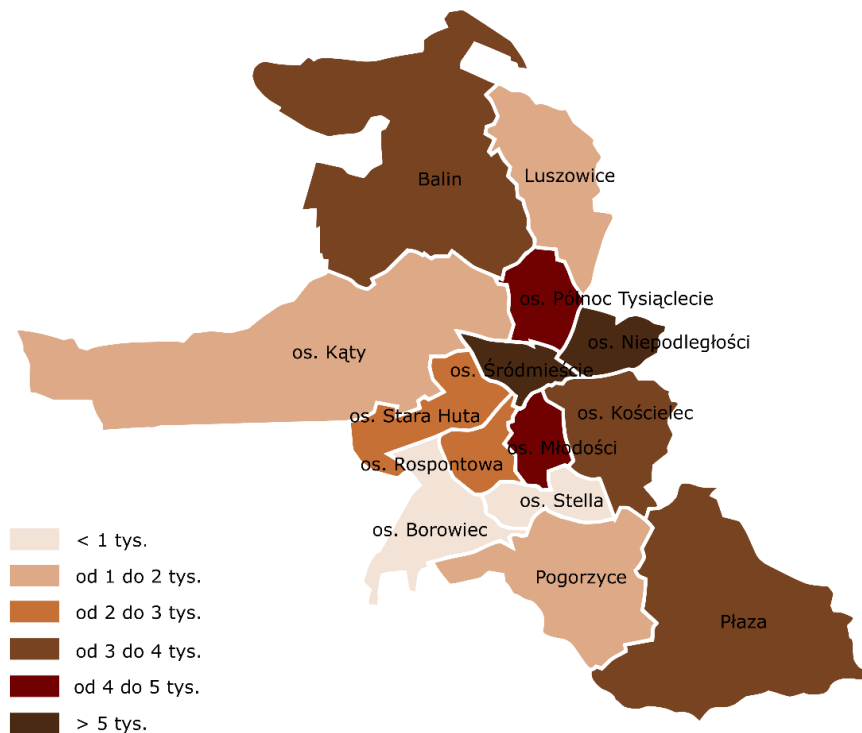
Pomiędzy 2018 a 2022 rokiem każda z miejscowości, tworząca gminę Chrzanów, odnotowała ubytek mieszkańców. Najwyraźniejszy był on w Chrzanowie, zarówno w ujęciu bezwzględnym (-2 622 osoby), jak i procentowym (-7,6%). W pozostałych miejscowościach tempo spadku liczby ludności było wolniejsze, z zamykającym zestawieniem Balinem (-6 osób, -0,2%).

Rysunek 1. Liczba mieszkańców (2022) oraz zmiana liczby mieszkańców [%] w latach 2018-2022 w miejscowościach gminy Chrzanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Rysunek 2. Liczba ludności gminy Chrzanów w podziale na miejscowości i osiedla Chrzanowa (2022)

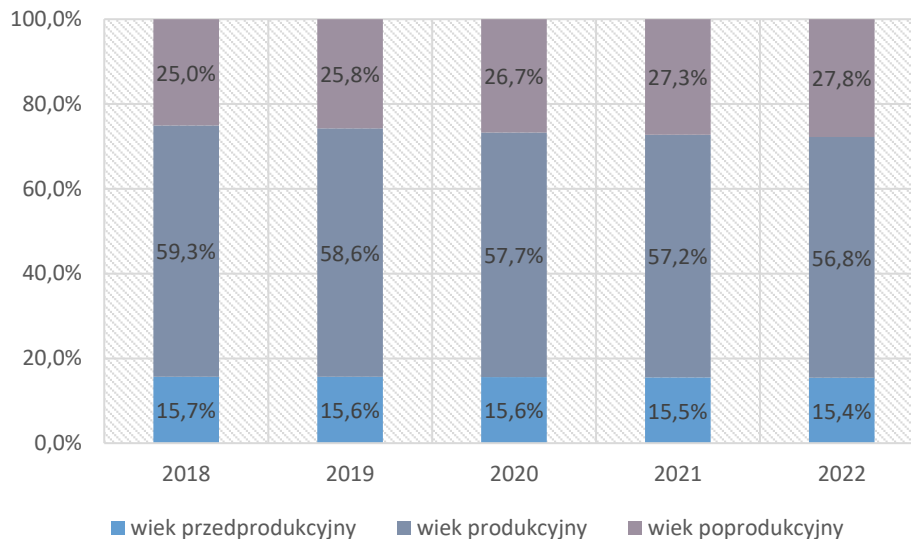

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Jedną z konsekwencji spadku liczby ludności jest zmiana wartości gęstości zaludnienia. W 2022 r. parametr dla całej gminy Chrzanów wynosił 559,4 os./km², znacznie przekraczając rezultat notowany w skali całego powiatu chrzanowskiego (323,7 os./km²) oraz regionu (225,8 os./km²). Jednocześnie wartość parametru pomiędzy 2018 a 2022 rokiem dla całej jednostki spadła aż o 34,4 os./km². Na rezultat gminy Chrzanów w dużej mierze wpływa wynik osiągany przez samo miasto Chrzanów (897,6 os./km²), kontrastujący z poziomem gęstości zaludnienia terenów wiejskich jednostki (244,5 os./km²).

Dalszych cennych informacji o strukturze demograficznej jednostki dostarcza analiza liczebności jej mieszkańców, pogrupowanej pod względem ekonomicznych grup wieku – najczęściej przyjmowanym podziałem jest ten na grupę przedprodukcyjną (poniżej 18 lat), produkcyjną oraz poprodukcyjną (powyżej 60 lub 65 lat, w zależności od płci). W przypadku gminy Chrzanów uderza przede wszystkim dysproporcja pomiędzy grupą najmłodszą (15,4% w 2022 r.) a najstarszą (27,8%). Co więcej, na przestrzeni ostatniego pięciolecia rozdźwięk ten stale się powiększał, przede wszystkim za sprawą dość dużej dynamiki wzrostu w drugiej z wymienionych grup.

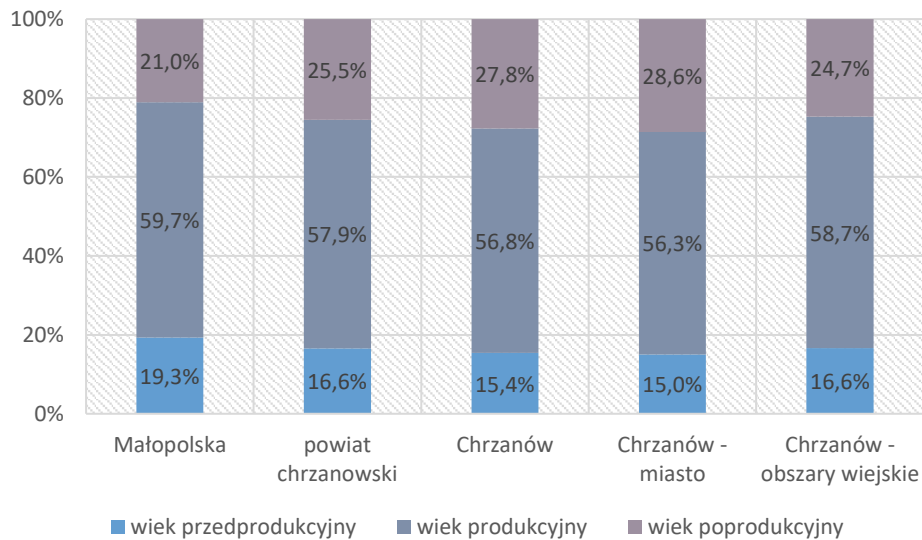
Wykres 2. Struktura demograficzna gminy Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Trudną sytuację demograficzną, w jakiej znalazła się gmina Chrzanów, uwidacznia porównanie z powiatem chrzanowskim oraz regionem. Na ich tle gmina posiada najniższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i jednocześnie najwyższy udział osób najstarszych. Widoczny jest także rozdźwięk pomiędzy miastem Chrzanów a terenami wiejskimi gminy, gdzie sytuacja jest nieco korzystniejsza, z wynikami porównywalnymi z całym powiatem.

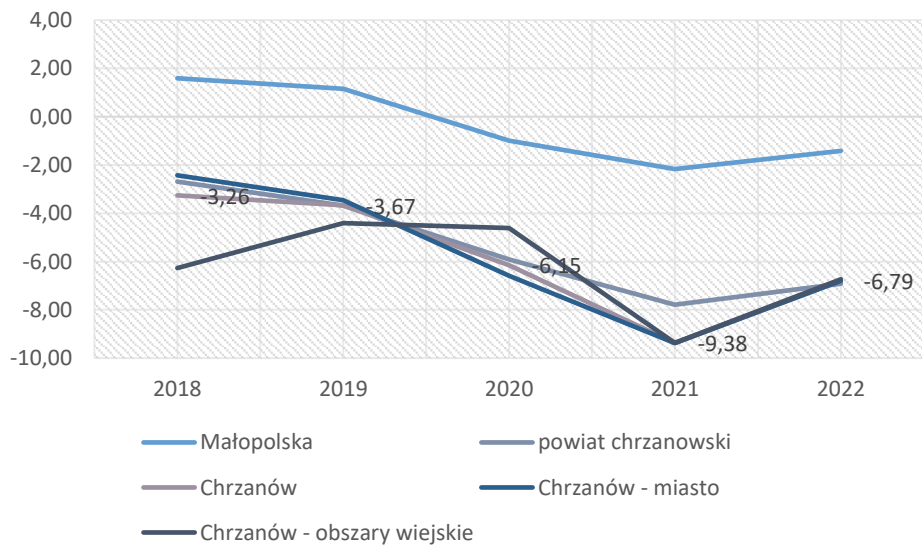
Wykres 3. Struktura demograficzna gminy Chrzanów w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Spośród czynników, mających wpływ na kształtowanie się sytuacji demograficznej w danej jednostce, szczególnie istotne znaczenie ma przyrost naturalny, czyli stosunek urodzeń żywych do liczby zgonów. Okres 2018-2022 w gminie Chrzanów odznaczył się ciągłą przewagą zgonów, która najwyraźniej zarysowała się w latach 2020-2022, co można wiązać zarówno z wymieraniem pokolenia powojennego wyżu demograficznego, jak i skutkami pandemii COVID-19. Trend przyrostu naturalnego w analizowanym pięcioleciu w gminie jest zbliżony do obserwowanego w skali całego powiatu, nieco korzystniej pod tym względem, zwłaszcza na początku porównywanego okresu, prezentował się cały region.

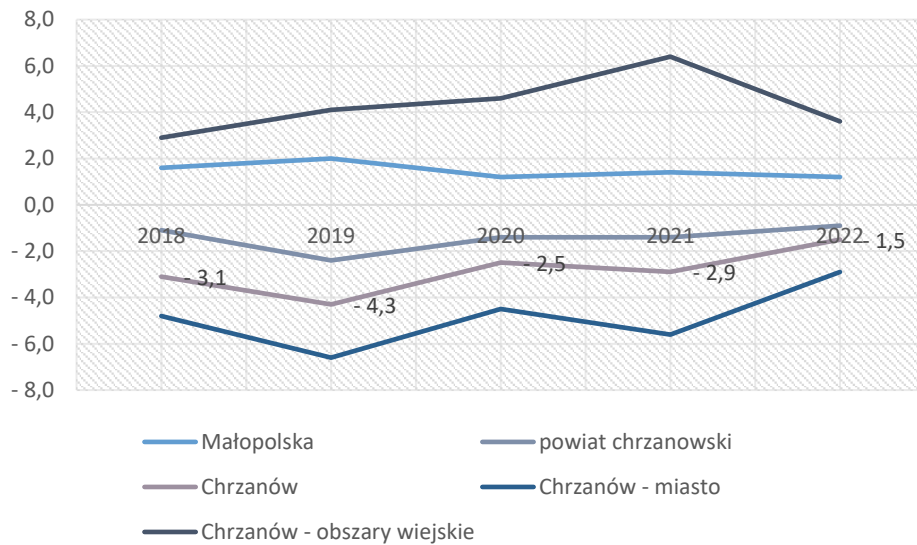
Wykres 4. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Drugim czynnikiem, jednoznacznie wpływającym na sygnalizowany wcześniej ubytek ludności na terenie gminy Chrzanów są migracje. Przez cały okres 2018-2022 pozostawały one na poziomie ujemnym, bez jednoznacznie określonego trendu. Zwraca natomiast uwagę rozdźwięk pomiędzy Chrzanowem a terenami wiejskimi gminy – o ile miasto notowało ujemne wartości parametru, o tyle obszar pozamiejski dodatni. Zjawisko to można tłumaczyć przede wszystkim przenoszeniem się części mieszkańców migrujących z Chrzanowa na tereny podmiejskie, choć – o czym świadczy ujemna wartość salda migracji dla całej gminy – znacząca część przeprowadzających się całkowicie ją porzuca.

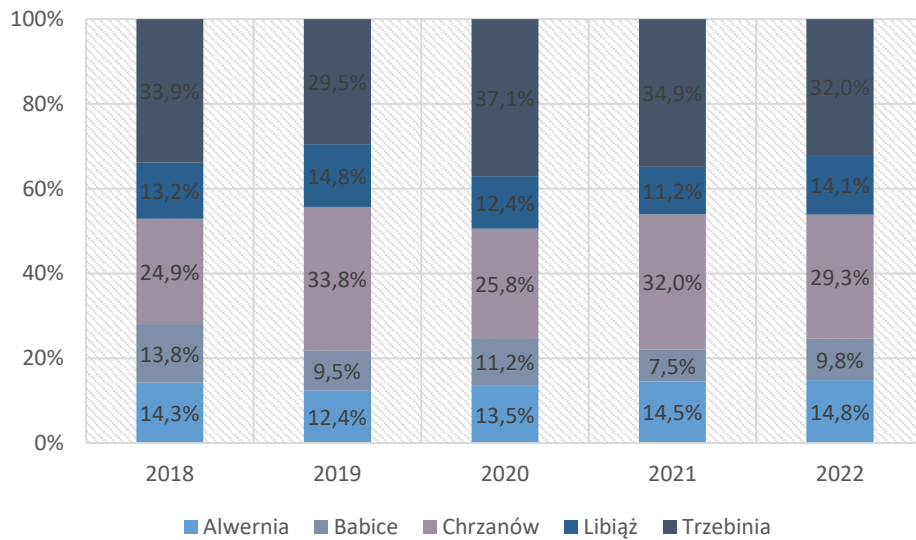
Wykres 5. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pewnego rodzaju uzupełnieniem danych dotyczących demografii oraz atrakcyjności osadniczej może być wskaźnik obrazujący liczbę budynków mieszkalnych oddawanych do użytku w skali całego powiatu chrzanowskiego. Wynika z nich, że spośród wszystkich pięciu jednostek tworzących powiat, gminy Chrzanów oraz Trzebinia cieszą się największym ruchem budowlanym – każdego roku w okresie 2018-2022 skupiały one po ok. 30% ogółu oddawanych do użytku budynków mieszkalnych. Można przyjąć, że większa atrakcyjność osadnicza gminy Chrzanów w porównaniu z większością tworzących cały powiat w niewielkim stopniu poprawia trudną sytuację demograficzną jednostki.

Wykres 6. Odsetek budynków mieszkalnych oddawanych do użytku przypadający na gminy powiatu chrzanowskiego (2018-2022)

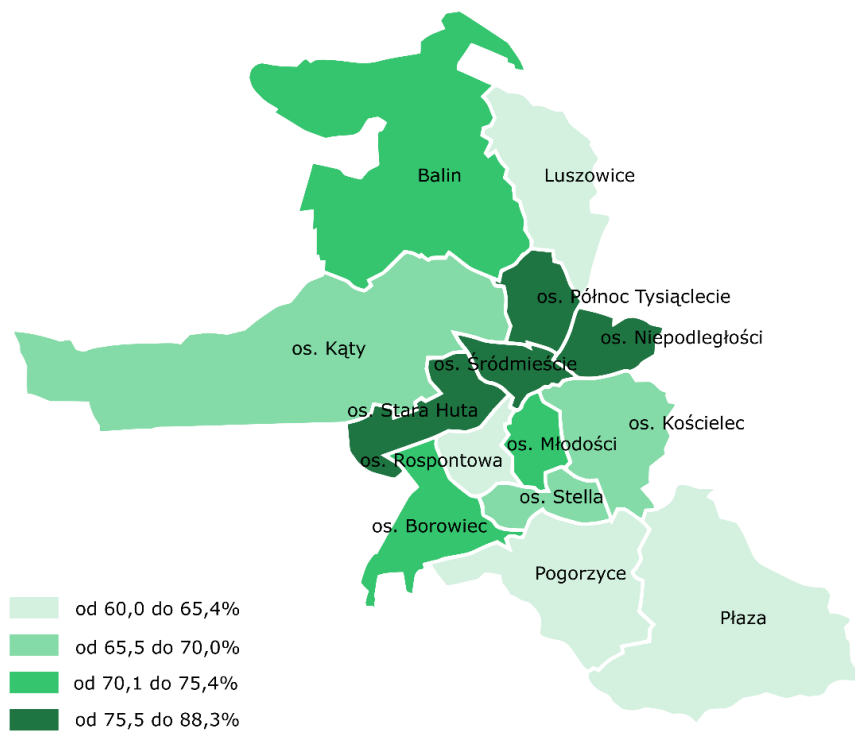
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na moment tworzenia niniejszej strategii nie są dostępne prognozy dotyczące liczby ludności dla poziomu poszczególnych gmin. GUS, interpretując wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021, podaje jedynie przewidywania dla poszczególnych powiatów. W przypadku powiatu chrzanowskiego liczba ludności w 2030 r. ma wynieść 113 518 osób (spadek wobec poziomu empirycznego z 2022 r. o 5,2%), a w 2040 – 103 963 osoby (-13,2%). Można zatem założyć, że także i gminę Chrzanów będzie charakteryzować spadek liczby ludności o podobnym stopniu nasilenia.

Innym wnioskiem, wpływającym z prognozowania GUS, jest znaczący wzrost odsetka osób starszych. W 2022 r. ludność powiatu chrzanowskiego w wieku powyżej 65 lat stanowiła 24,9% ogółu, w 2030 r. oraz 2040 r. będzie to, odpowiednio, 25,6% oraz 28,4%. Także i w tym przypadku istnieje wiele przesłanek aby sądzić, że bliźniaczo podobne zjawisko zaistnieje na terenie gminy Chrzanów.

W ujęciu przestrzennym największy poziom obciążenia demograficznego występuje na terenie czterech chrzanowskich osiedli – os. Stara Huta, os. Śródmieście, os. Północ Tysiąclecie oraz os. Niepodległości. Występuje wyraźne zgrupowanie przestrzenne tego zjawiska w obrębie ścisłego centrum Chrzanowa, obrzeża miasta oraz obszary wiejskie wykazują znacznie mniejsze natężenie tego zjawiska.

Rysunek 3. Obciążenie demograficzne w gminie Chrzanów

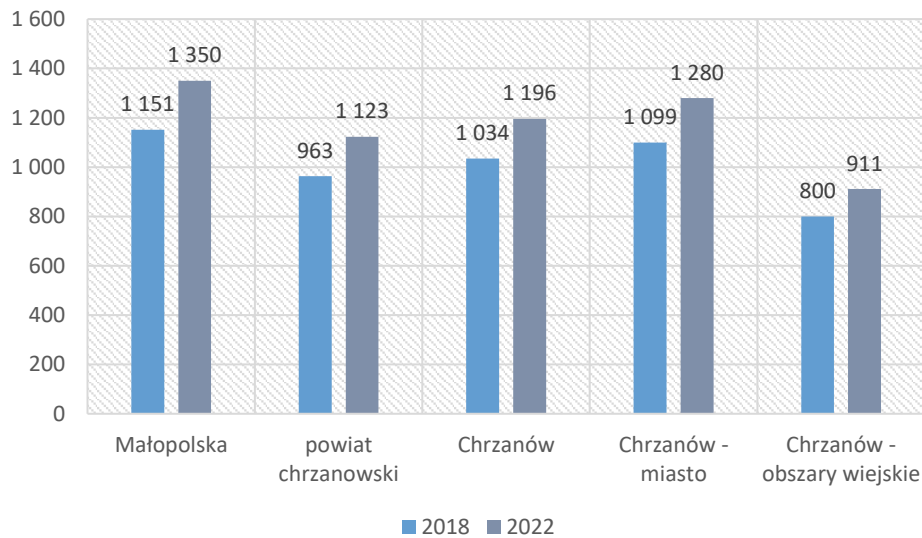

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Działalność gospodarcza

Na koniec 2022 r. na terenie gminy Chrzanów działało 5 136 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON, co stanowiło 39,5% ogółu firm całego powiatu. Pomiędzy 2018 a 2022 r. liczba ta zwiększyła się o 9%, wzrost ten był nieco słabszy niż w przypadku całego powiatu (+11%) oraz Małopolski (+18%). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców rezultat odnotowany przez gminę Chrzanów w 2022 r. (1 196 podmiotów) plasował się pomiędzy wynikiem dla całego powiatu (1 123) a regionu (1 350). Także i w tym przypadku występowała dysproporcja pomiędzy miastem a terenami wiejskimi gminy, choć zwraca uwagę wzrost wartości parametru, obserwowany w obydwu przypadkach pomiędzy 2018 a 2022 r.

Wykres 7. Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018, 2022)

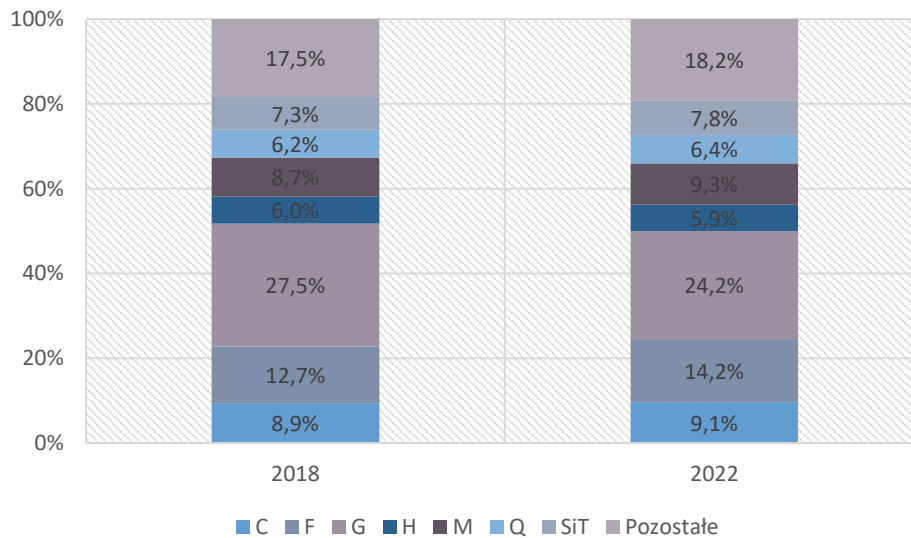

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Miasto Chrzanów stanowi ośrodek gospodarczy o oddziaływaniu ponadlokalnym, na co w dużej mierze złożyła się jego przeszłość. Od średniowiecza na jego terenie pozyskiwano rudy cynku i ołowiu, a dostęp do linii kolejowej (połowa XIX w.) przyspieszył ten proces. Okres międzywojenny przyniósł rozwój przemysłu maszynowego (m.in. budowa taboru kolejowego) oraz materiałów budowlanych. Po transformacji gospodarczej początku lat 90. minionego stulecia znaczenie przemysłu znacznie zmalało, a spora część mieszkańców miasta i gminy znalazła zatrudnienie w sektorze usług. Obecnie do największych przedsiębiorstw na terenie jednostki należą fabryka akcesoriów samochodowych (Chrzanów), producent słodkiej żywności (Chrzanów), kopalnia i prażalnia dolomitu (Chrzanów) oraz zakład utylizacji odpadów medycznych i weterynaryjnych (Chrzanów). Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie także w pobliskich ośrodkach przemysłowo-usługowych, na czele z Trzebiną i Libiążem.

W strukturze gospodarczej gminy Chrzanów, rozpatrywanej pod kątem przynależności poszczególnych przedsiębiorstw do sekcji PKD, dominują te skupione w sekcjach G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów – 24,2% ogółu w 2022 r.) oraz F (budownictwo – 14,2%), na co wpływ ma przede wszystkim drobna przedsiębiorczość, nierzadko w formie jednoosobowych działalności gospodarczych bądź niewielkich firm rodzinnych, zatrudniających nie więcej niż 1-3 pracowników. Struktura gospodarcza gminy Chrzanów nie uległa większym zmianom pomiędzy 2018 a 2022 r., choć godny odnotowania jest spadek odsetka przypadającego na sekcję G o 3,3 punktu procentowego.

Wykres 8. Struktura gospodarcza gminy Chrzanów ze względu na przynależność podmiotów gospodarczych do sekcji PKD (2018, 2022)

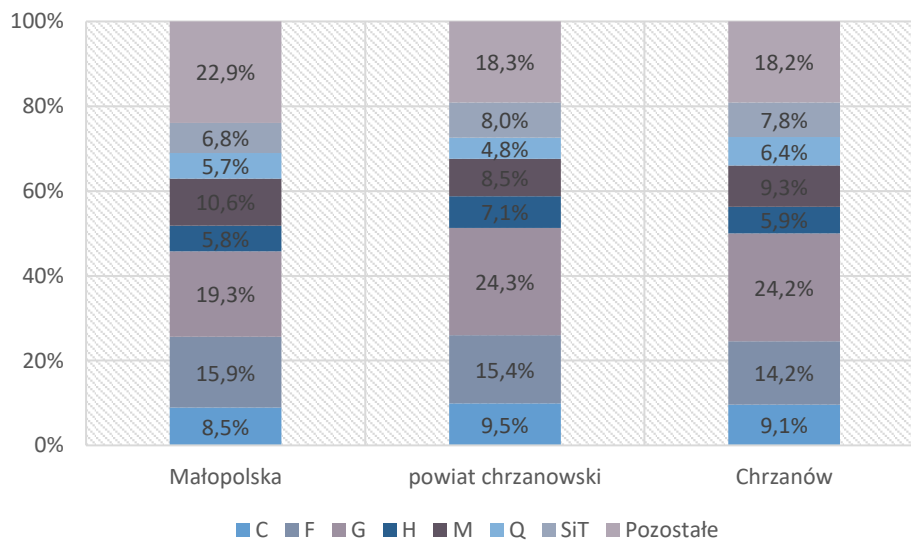

C – przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów, H – transport i gospodarka magazynowa, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Q – ochrona zdrowia i opieka społeczna, SiT – pozostała działalność usługowa, produkcja własna gospodarstw domowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2022 r. nie odnotowano także większych różnic pomiędzy strukturą gospodarczą gminy Chrzanów a powiatem chrzanowskim oraz regionem. W każdym przypadku dominowały podmioty w sekcjach G oraz F, stanowiąc łącznie blisko 40% ogółu.

Wykres 9. Struktura gospodarcza gminy Chrzanów i wybranych jst ze względu na przynależność podmiotów gospodarczych do sekcji PKD (2022)

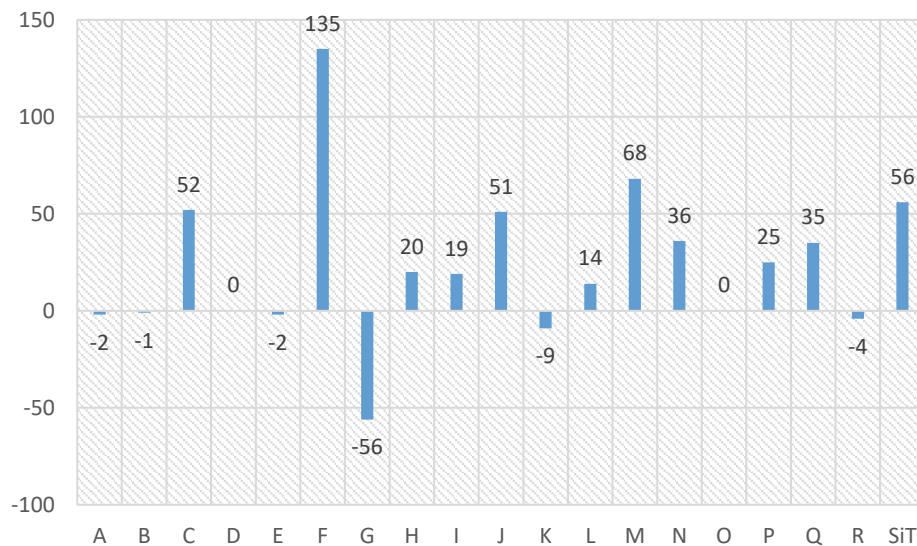

C – przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów, H – transport i gospodarka magazynowa, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Q – ochrona zdrowia i opieka społeczna, SiT – pozostała działalność usługowa, produkcja własna gospodarstw domowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W odniesieniu do struktury gospodarczej gminy Chrzanów zwraca uwagę fakt, że pomimo wiodącej roli sekcji G, w ujęciu bezwzględnym zanotowała ona największy spadek w liczebności podmiotów pomiędzy rokiem 2018 a 2022 (-56). Spadki w pozostałych sekcjach były znacznie mniejsze. Spośród wzrostów wyróżnia się natomiast rezultat sekcji F (+135) oraz M (+68). W pierwszym przypadku przyczyn można dopatrywać się w utrzymującym się od lat ruchu na rynku budowlanym – zwłaszcza w dużych miastach (Kraków, konurbacja górnośląska) i ich najbliższym otoczeniu, co przekłada się na duże zapotrzebowanie na usługi budowlane, remontowe i wykończeniowe. Wzrost podmiotów w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) może z kolei być powodowany zapotrzebowaniem na specjalistów branży informatycznej, co w połączeniu z rozwojem mechanizmu pracy zdalnej pozwala na zatrzymanie tego rodzaju pracowników w mniejszych miastach pokroju Chrzanowa (nierzadko będących ich miastami rodzinnymi).

Wykres 10. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych gminy Chrzanów w danych sekcjach PKD pomiędzy 2018 a 2022 r.

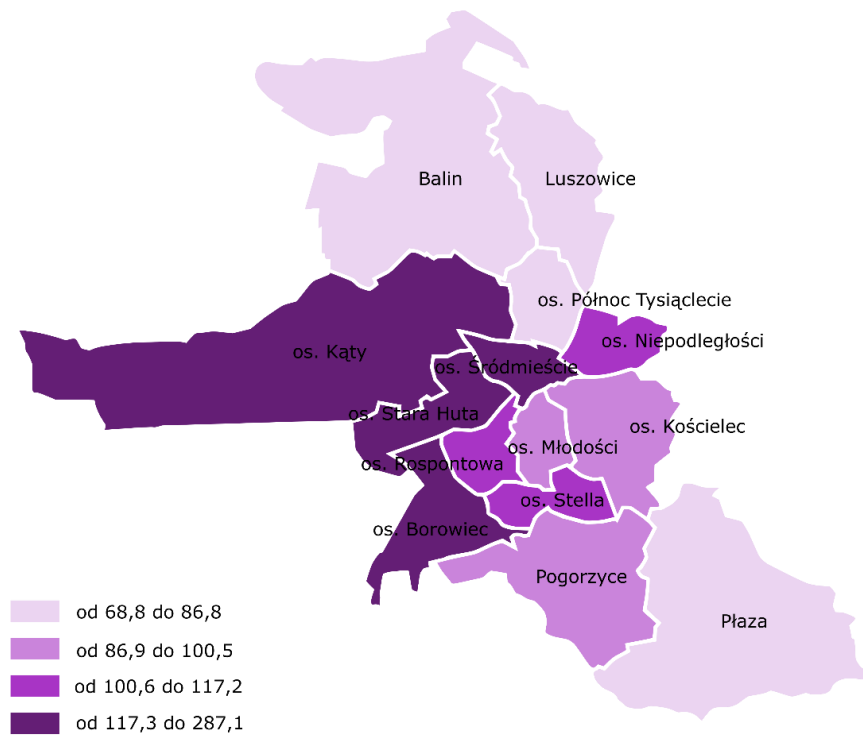

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dane, jakimi dysponuje UM Chrzanów wskazują na największe natężenie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w zachodniej części miasta. Najwyższą wartość parametru osiągnęły osiedla Kąty, Stara Huta, Borowiec, a także centralnie położone Śródmieście. Najmniej podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w 2022 r. występowało na obszarach wiejskich gminy.

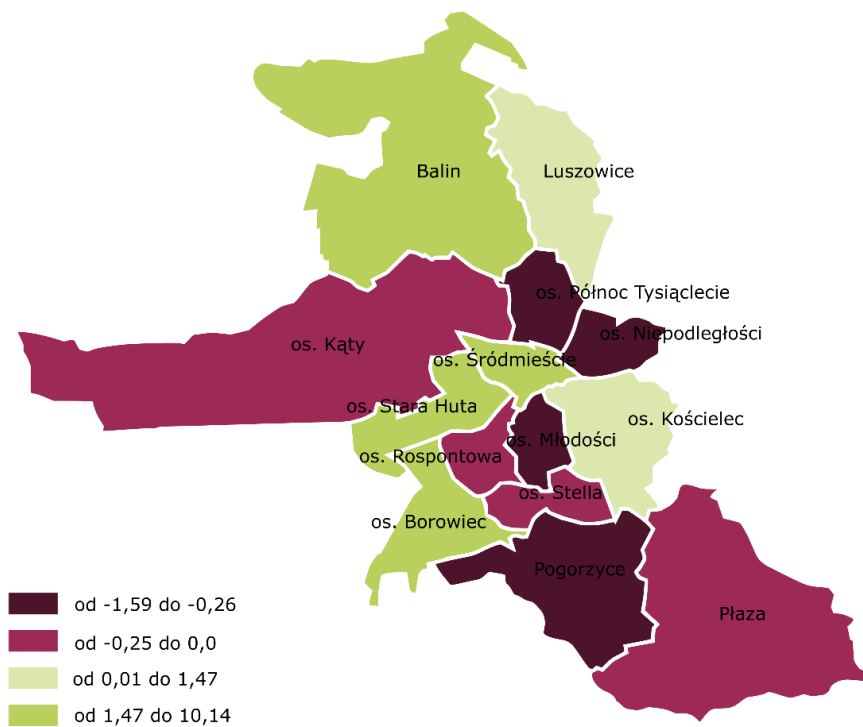
Analiza różnicy pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi w gminie Chrzanów w 2022 r. nie wykazuje jednoznacznie dającego się wyróżnić zróżnicowania przestrzennego. Największy wzrost liczby przedsiębiorstw wystąpił w obrębie osiedli Borowiec, Stara Huta i Śródmieście, a także w Balinie. Zwraca uwagę, że wymienione osiedla przodowały także pod względem liczby przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, Balin natomiast osiągnął jedną z niższych wartości tego parametru.

Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Rysunek 5. Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)

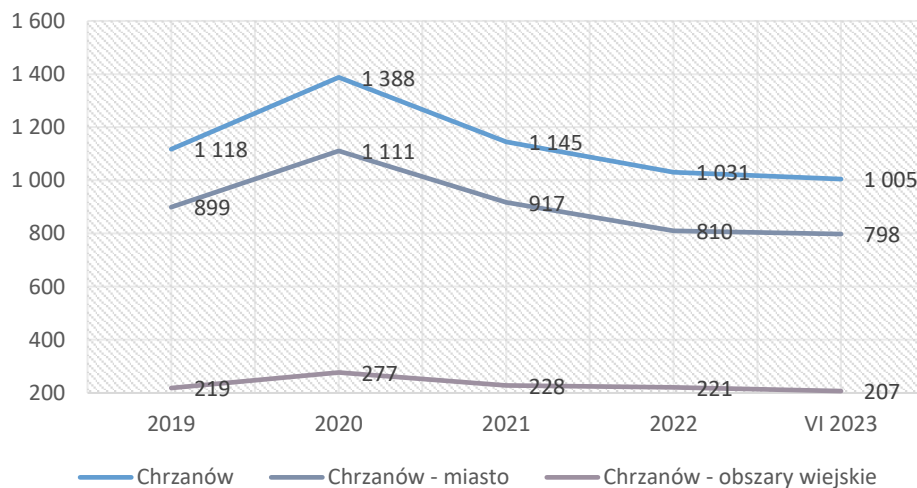
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Rynek pracy

Okres od 2019 do połowy 2023 r. charakteryzował się zróżnicowanym trendem w zakresie liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Chrzanów. W roku 2020 względem poprzedniego odnotowano jej wzrost – zjawisko to można tłumaczyć pandemią COVID-19 i zawirowaniem, jakie wprowadziła na rynku pracy. Kolejne lata to sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych. Wynik notowany w czerwcu 2023 r. (1 005 osób) jest nieco niższy od obserwowanego na początku analizowanego okresu (1 118).

Zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Chrzanów to mieszkańcy miasta, co wynika z liczby ludności i jej różnicy pomiędzy Chrzanowem a obszarami wiejskimi gminy. Na podstawie danych z połowy 2023 r. można przyjąć, że na 1 bezrobotnego zamieszkującego tereny wiejskie gminy przypadają cztery takie osoby z Chrzanowa. Co warto podkreślić, zarówno w Chrzanowie, jak i na obszarach wiejskich trend w zakresie liczby bezrobotnych pomiędzy rokiem 2019 a 2023 kształtował się identycznie, z wyraźnym wzrostem w 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 11. Zarejestrowani bezrobotni w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie (2019-2023)

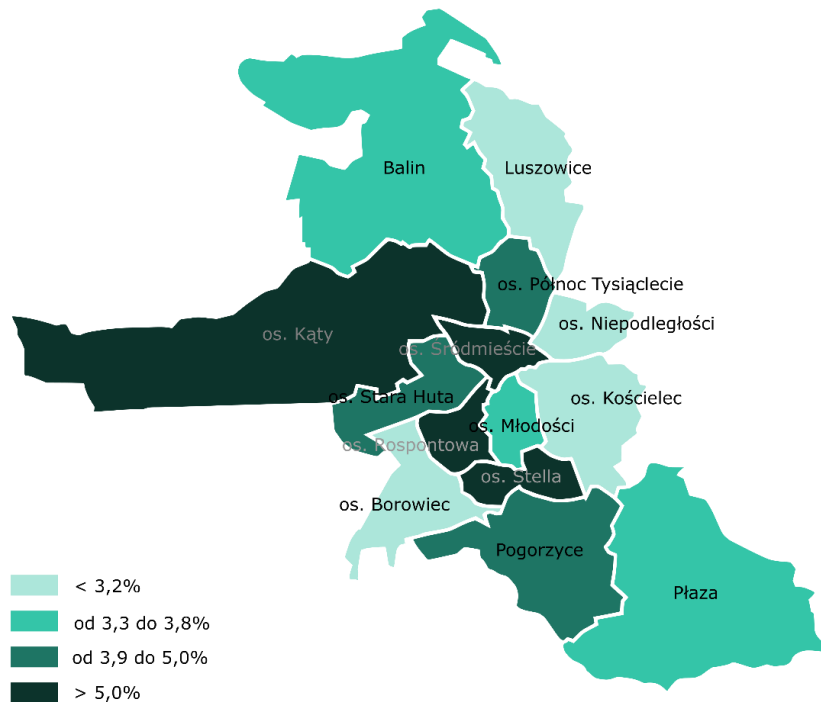

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie sytuacji, jaka występuje na lokalnym rynku pracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego umożliwia wskaźnik odsetka zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Dla gminy Chrzanów w 2022 r. wartość ta wynosiła 4,1%, co wobec rezultatów powiatu chrzanowskiego (3,5%) oraz całego regionu (3,1%) można uznać za rezultat mało korzystny. Nieco gorzej pod tym względem prezentował się sam Chrzanów (4,2%), tereny wiejskie analizowanej jednostki osiągnęły rezultat nieco bardziej zbliżony do średniej regionalnej oraz powiatowej (3,7%). Warto natomiast podkreślić, że gmina Chrzanów, podobnie jak i powiat oraz województwo, odnotowały nieznaczny spadek wartości parametru pomiędzy rokiem 2018 a 2022.

Analiza tych danych w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa wskazuje na najtrudniejszą sytuację na czterech chrzanowskich osiedlach – Kąty, Śródmieście, Rosponotowa oraz Stella, gdzie wartość parametru przekraczała poziom 5,0%. Rozmieszczenie przestrzenne zjawiska wskazuje na koncentrację problemu przede wszystkim w centralnej oraz zachodniej części Chrzanowa.

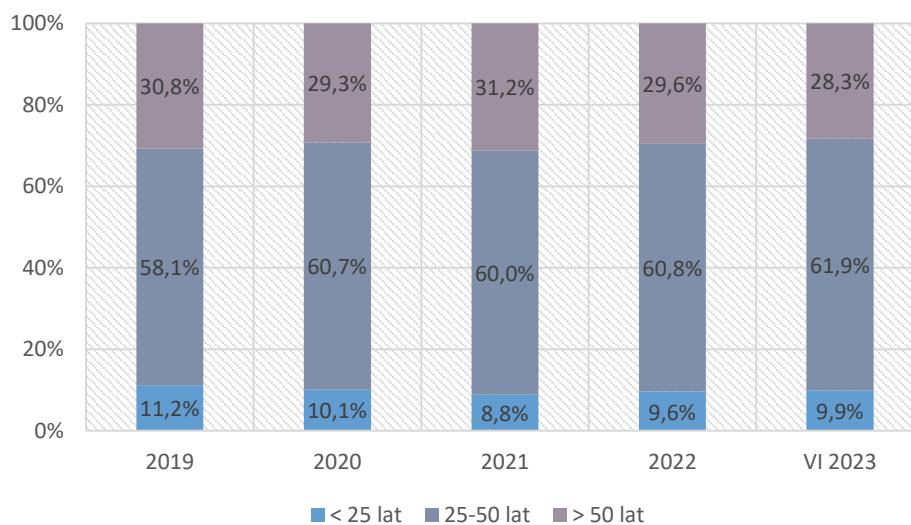
Rysunek 6. Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych osiedlach Chrzanowa oraz miejscowościach gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Chrzanów

Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na wiek w okresie 2019-2023 (VI) wykazywała dość dużą stabilność, nawet pomimo opisanego wcześniej wzrostu liczby bezrobotnych w roku 2020. Osoby bezrobotne w wieku poniżej 25 lat stanowiły około 10% ogółu – w ich przypadku zwraca uwagę nieznaczny, ale sukcesywny wzrost wartości przypadającej na tę grupę począwszy od 2021 r. Dość dużym odsetkiem charakteryzuje się natomiast grupa wiekowa powyżej 50 roku życia, stanowiąca przez cały analizowany okres ok. 30% ogółu. Należy zauważyć także, że – w przeciwieństwie do grupy najmłodszej – odsetek przypadający na osoby 50+ nieznacznie spada począwszy od 2021 r.

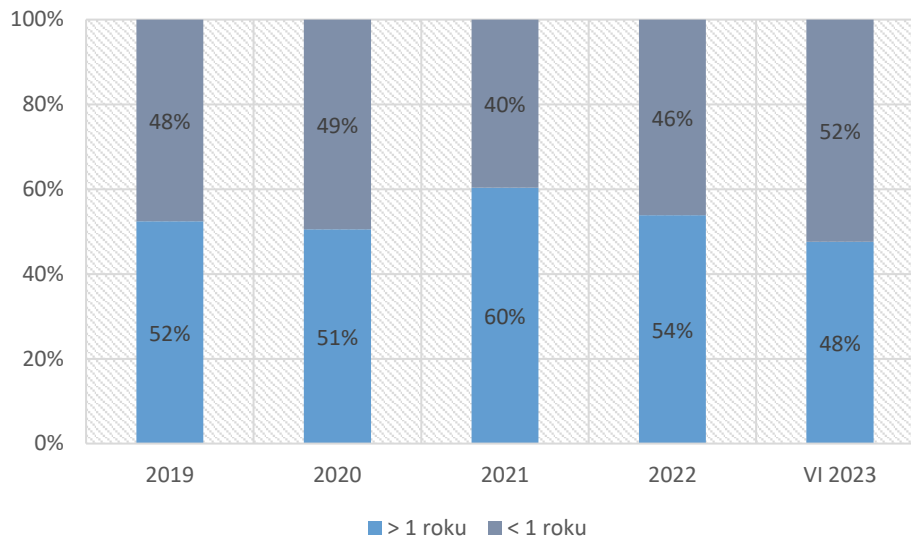
Wykres 12. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2019-2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przez cały analizowany okres proporcja pomiędzy bezrobotnymi krótkotrwale (poniżej 1 roku) a długotrwale nie podlegała większym wahaniom, a odsetek przypadający na obie grupy był porównywalny. Zaburzenie przyniósł jedynie rok 2021, gdzie pozbawieni pracy przez okres krótszy niż 1 rok stanowili 60% ogółu. Zjawisko to można powiązać z wystąpieniem pandemii COVID-19 i jej skutkami dla gospodarki. Proporcja dość szybko wróciła do punktu wyjściowego – już rok później sytuacja była porównywalna do roku 2019, a dane z połowy 2023 r. wskazują na nieznaczną przewagę osób bezrobotnych długotrwale, co zdarzyło się po raz pierwszy w analizowanym okresie.

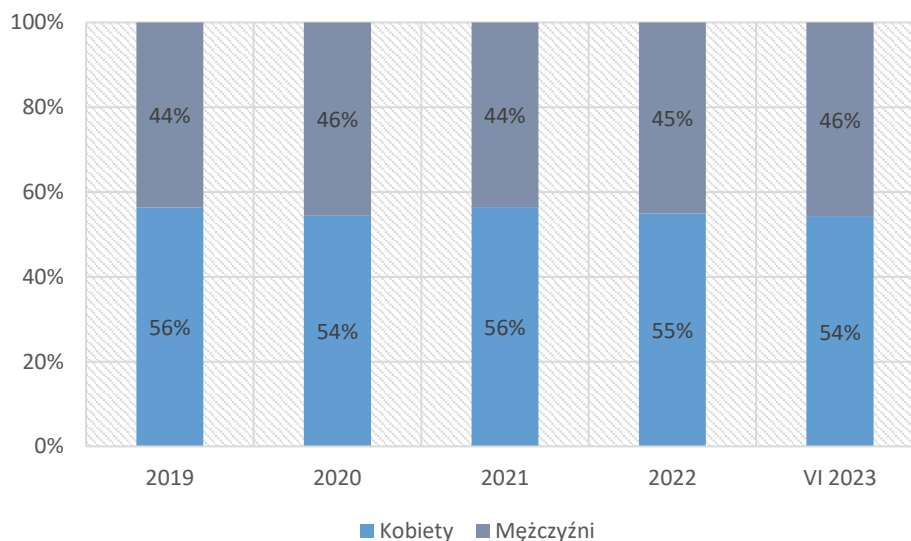
Wykres 13. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na czas pozostawania bez pracy (2019-2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jeszcze bardziej stabilna sytuacja wystąpiła w obrębie struktury bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów w podziale na płeć. Przez cały analizowany okres nieznaczną przewagę miały kobiety – ich odsetek kształtował się pomiędzy 54% a 56% ogółu.

Wykres 14. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na płeć (2019-2023)

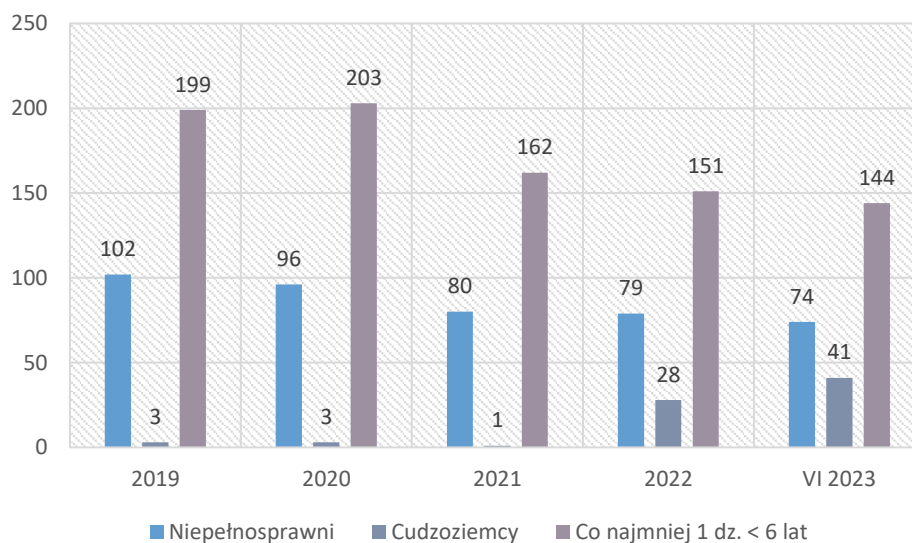
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Spośród trendów w zakresie bezrobocia rejestrowanego, jakie zachodziły na terenie gminy Chrzanów w okresie 2019-2023 (VI) warto zwrócić szczególną uwagę na trzy, obrazujące sytuację na rynku pracy niepełnosprawnych, młodych matek oraz cudzoziemców. W pierwszym przypadku liczba bezrobotnych sukcesywnie malała w analizowanym okresie, bez wzrostu w „pandemicznym” roku 2020, co może wskazywać na poprawiającą się sytuację niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy (m.in. w wyniku realizacji różnych projektów, w szczególności finansowanych ze środków europejskich, które priorytetowo traktują uczestników z niepełnosprawnościami).

W analizowanym pięcioleciu zmalała także liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet, posiadających co najmniej 1 dziecko w wieku poniżej 6 lat – choć w tym przypadku wystąpił nieznaczny wzrost w roku 2020 względem poprzedniego. Dane te należy uznać za pozytywne, zwłaszcza w kontekście obserwowanego w skali całego kraju zjawiska zaniechania aktywności na rynku pracy przez młode matki (w pewnej mierze skutek przyznania świadczenia „Rodzina 500+”).

Za jedno z istotniejszych wyzwań dla lokalnego rynku pracy – co także nie jest ewenementem w skali całego kraju – należy uznać szeroko pojętą aktywizację zawodową cudzoziemców. Choć dane Powiatowego Urzędu Pracy nie uwzględniają narodowości zarejestrowanych bezrobotnych należy przyjąć, że gwałtowny wzrost wartości parametru w 2022 i połowie 2023 r. wiązał się z nieuzasadnioną pełnoskalową militarną agresją Rosji na Ukrainę i napływem uchodźców z tego drugiego kraju. Bariery wejścia na rynek pracy dla kobiet z Ukrainy jest często brak bliskich osób oraz miejsc zapewniających opiekę nad najmłodszymi dziećmi, a także kwestie językowe.

Wykres 15. Liczebność wybranych grup zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Chrzanów (2019-2023)

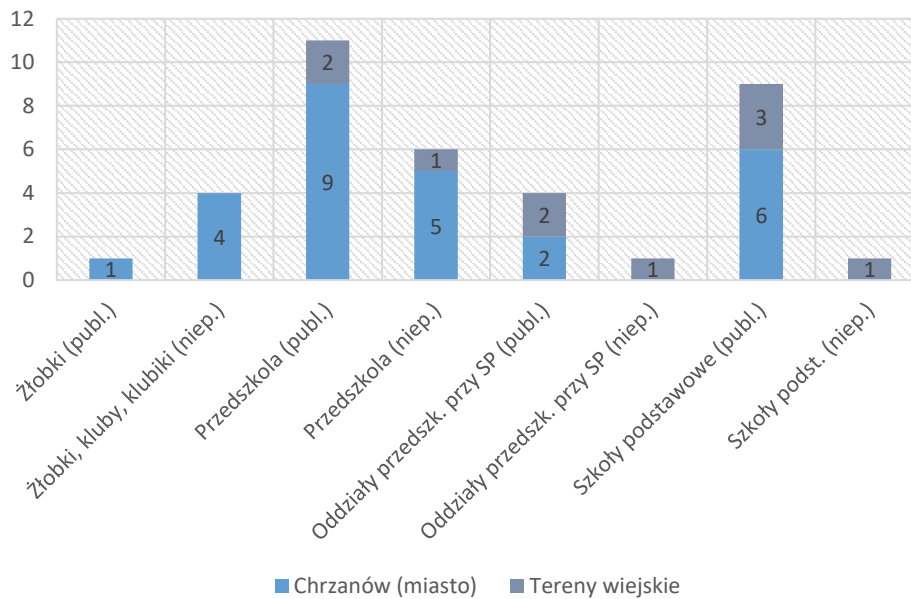

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Chrzanów

Edukacja i wychowanie

Gmina Chrzanów jest organem prowadzącym dla placówek znajdujących się na trzech początkowych szczeblach opieki, wychowania i edukacji. Największe nagromadzenie tych instytucji występuje na terenie miasta Chrzanowa – tereny wiejskie gminy pozbawione są żłobków, klubów i klubików dziecięcych. Sam Chrzanów jest także ośrodkiem edukacyjnym o zasięgu ponadlokalnym, z racji funkcjonowania na jego terenie szkół ponadpodstawowych.

Wykres 16. Placówki edukacyjne i wychowawcze w gminie Chrzanów (2023)

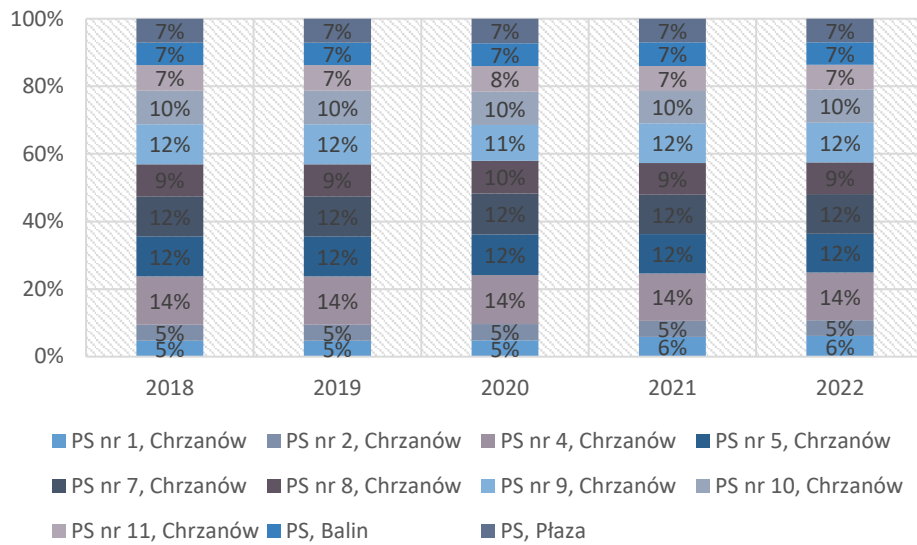
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pierwsze ogniwo stanowią żłobki, kluby i klubiki dziecięce – tych na koniec 2022 r. na terenie jednostki funkcjonowało 5, z czego jeden prowadzony przez samorząd gminny. Na koniec 2022 r. wszystkie placówki dysponowały łącznie 167 miejscami, przy zapisanych 149 dzieciach (stopień wypełnienia placówek wynosił 89,2%). Spośród tej liczby 76 dzieci (51%) uczęszczało do Żłobka Miejskiego w Chrzanowie, co czyni go największą placówką tego rodzaju w gminie.

Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Chrzanów realizuje, według stanu na koniec 2022 r., 17 placówek, z czego 11 prowadzi samorząd gminny. Większość z nich (9) znajduje się na terenie Chrzanowa, dwa kolejne na obszarach wiejskich (Balin, Płaza). W okresie 2018-2022 liczba dzieci w przedszkolach gminy Chrzanów prowadzonych przez samorząd gminny utrzymywała się na dość stałym poziomie. W roku 2022 było to 1 066 osób, z czego 86,4% przypadało na placówki zlokalizowane w obrębie miasta. Do wspomnianej liczby korzystających z wychowania przedszkolnego należy dodać 48 dzieci w Ukrainy, które uzyskały miejsce w placówkach przedszkolnych. Przez cały analizowany okres placówkami z największą liczbą dzieci były Przedszkole Samorządowe nr 4 (14% ogółu dzieci w przedszkolach publicznych gminy) oraz Przedszkola Samorządowe nr 5, 7 oraz 9 (po 12%).

Uzupełnienie wychowania przedszkolnego stanowią oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. W 2022 r. w gminie Chrzanów działało ich 5, z czego 4 przy publicznych samorządowych szkołach podstawowych (Chrzanów – 2, Balin, Luszowice). Także i w ich przypadku liczba uczęszczających dzieci utrzymywała się na w miarę stałym poziomie – niewielkie spadki korygowano mniejszą liczbą uruchamianych oddziałów.

Wykres 17. Odsetek przedszkolaków w placówkach samorządowych gminy Chrzanów (2018-2022)

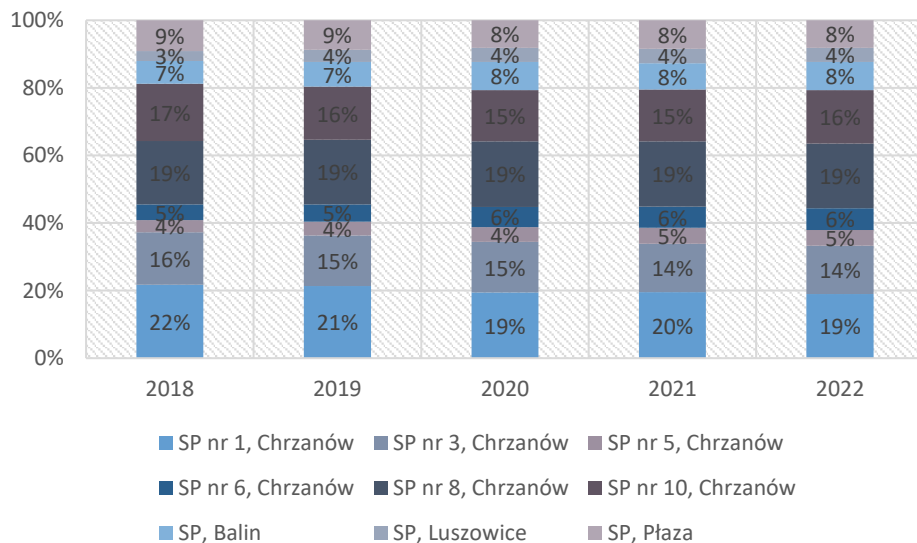

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Na sieć szkół podstawowych w gminie Chrzanów składa się 10 placówek – 9 prowadzonych przez samorząd gminny oraz jednej niepublicznej (SP w Pogorzycach). W 2022 r. do placówek prowadzonych przez gminę Chrzanów uczęszczało łącznie 3 228 uczniów, z czego na szkoły w samym Chrzanowie przypadało 79,4% ogółu. Pomiędzy rokiem 2018 a 2022 wystąpił zauważalny spadek liczby uczniów w części placówek, co należy wiązać z ostatnim etapem reformy edukacyjnej i likwidacją gimnazjów. Począwszy od 2020 r. liczba uczniów w publicznych szkołach podstawowych gminy Chrzanów utrzymuje się na w miarę stałym poziomie (nie uwzględniając uczniów z Ukrainy).

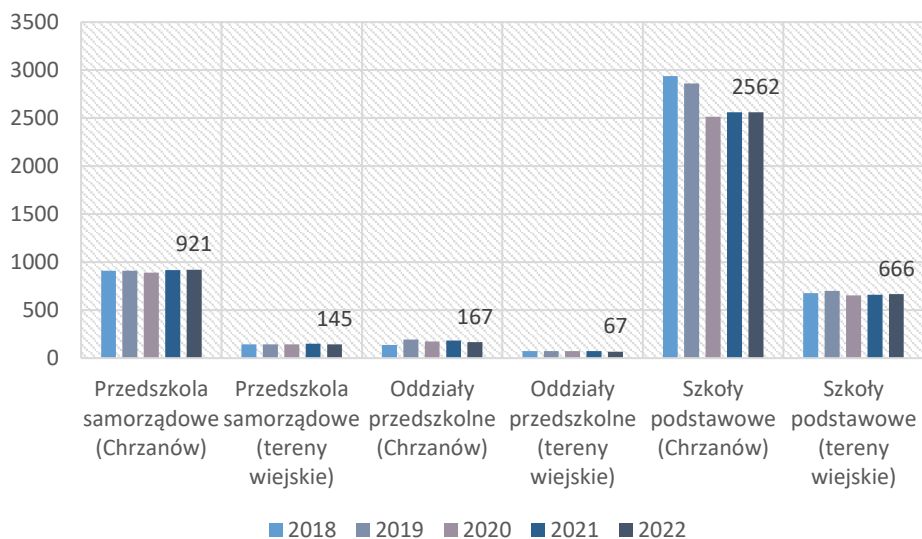
Spośród opisywanych placówek największymi – biorąc pod uwagę odsetek uczniów do nich uczęszczających – są SP nr 1 oraz SP nr 8 (po 19% ogółu), a także SP nr 10 (16%) i SP nr 3 (14%). Zestawienie zamyka SP w Luszowicach (4%) oraz chrzanowska SP nr 5 (5%). Zmiany w tej strukturze, jakie zaszły na przestrzeni ostatniego pięciolecia są nieznaczne i wiążą się przede wszystkim z wspomnianą wcześniej likwidacją gimnazjów.

Wykres 18. Struktura uczniów w publicznych szkołach podstawowych gminy Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Wykres 19. Liczba osób w samorządowych placówkach edukacyjnych i wychowawczych gminy Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie, bez uwzględnienia osób narodowości ukraińskiej (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Także i w przypadku szkół podstawowych uwidacznia się kwestia zapewnienia nauczania dla uczniów narodowości ukraińskiej. W placówkach, dla których organizatorem jest gmina Chrzanów, rok szkolny 2022/2023 rozpoczęło 161 takich osób. Konieczność zapewnienia dodatkowych miejsc oraz opieki dla dzieci ukraińskich uchodźców i/lub migrantów ekonomicznych, z uwzględnieniem konieczności pokonania bariery językowej oraz towarzyskiej niewątpliwie stanowi jedno z większych wyzwań w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej, stojących przed gminą.

Jedną z metod określenia poziomu nauczania w szkołach jest porównanie wyników ogólnopolskich egzaminów – w przypadku szkół podstawowych jest nim egzamin ósmoklasistów, realizowany od kwietnia 2019 r. Sprawdzany jest poziom wiedzy z trzech obowiązkowych przedmiotów – języka polskiego, matematyki oraz nowożytnego języka obcego – w tej roli najczęściej wybierany jest język angielski.

Z porównania średnich punktowych wynika, że uczniowie w szkołach podstawowych gminy Chrzanów osiągają przeciętne wyniki na tle swoich rówieśników z powiatu oraz województwa, choć z pewnością wartą odnotowania jest bardzo wysoki poziom nauczania języka angielskiego, o czym świadczy każdorazowo lepszy wynik dla całej gminy niż jednostek porównywanych przez cały okres 2018-2023. W rozbiciu rezultatów egzaminów ósmoklasisty na poszczególne obszary (miasto Chrzanów jako całość oraz Balin, Luszowice i Płaza) zwraca uwagę przede wszystkim pozycja SP Luszowice. Placówka ta najczęściej osiągała najwyższy rezultat w skali całej gminy, co szczególnie ciekawie przedstawia się przy uwzględnieniu faktu, że spośród publicznych szkół podstawowych w gminie Chrzanów posiada ona najmniejszą liczbę uczniów (jednym z czynników mających wpływ na pozytywne wyniki mogą być wprowadzone w szkole dodatkowe lekcje językowe). Drugim zjawiskiem, na który warto zwrócić uwagę, jest brak znaczących dysproporcji w wynikach egzaminów pomiędzy szkołami z terenu Chrzanowa, a obszarami wiejskimi gminy.

Tabela 1. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach gminy Chrzanów na tle porównawczym (2019-2023)

	2019	2020	2021	2022	2023
język polski					
Małopolska	67,00	62,03	63,96	63,56	69,47
p. chrzanowski	63,80	61,18	62,12	62,55	65,19
Chrzanów (gmina)	65,86	62,08	61,05	63,27	65,03
Balin	74,00	63,51	64,03	61,59	66,04
Luszowice	48,14	63,00	67,07	66,33	67,40
Płaza	63,82	58,06	62,28	58,23	64,40
Chrzanów (miasto)	66,25	62,53	60,26	63,92	64,83
matematyka					
Małopolska	50,18	50,92	52,43	63,17	59,69
p. chrzanowski	45,34	48,44	47,15	56,80	52,54
Chrzanów (gmina)	47,02	47,66	46,45	57,16	51,89
Balin	42,59	40,09	41,47	42,46	48,38
Luszowice	38,10	60,83	56,53	65,83	64,80
Płaza	45,19	44,17	50,88	55,70	54,30
Chrzanów (miasto)	48,33	48,85	46,04	58,22	51,45
język angielski					
Małopolska	61,51	56,90	68,86	69,18	68,96
p. chrzanowski	60,81	58,75	69,17	67,82	68,00
Chrzanów (gmina)	63,90	61,26	69,38	71,11	68,97
Balin	60,06	54,32	67,93	59,59	67,09
Luszowice	52,86	66,15	66,67	77,50	70,45
Płaza	62,07	58,49	65,64	66,75	64,80
Chrzanów (miasto)	64,86	62,65	70,02	72,36	69,58

	<i>rezultat wyższy niż średnia dla szkół gminy</i>
	<i>rezultat niższy niż średnia dla szkół gminy</i>
	<i>najniższy rezultat w skali gminy</i>
	<i>najwyższy rezultat w skali gminy</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

Miasto Chrzanów jest ponadto ośrodkiem edukacyjnym o oddziaływaniu na skalę lokalną, przede wszystkim za sprawą placówek prowadzonych przez samorząd powiatowy. Do grona tego zaliczają się:

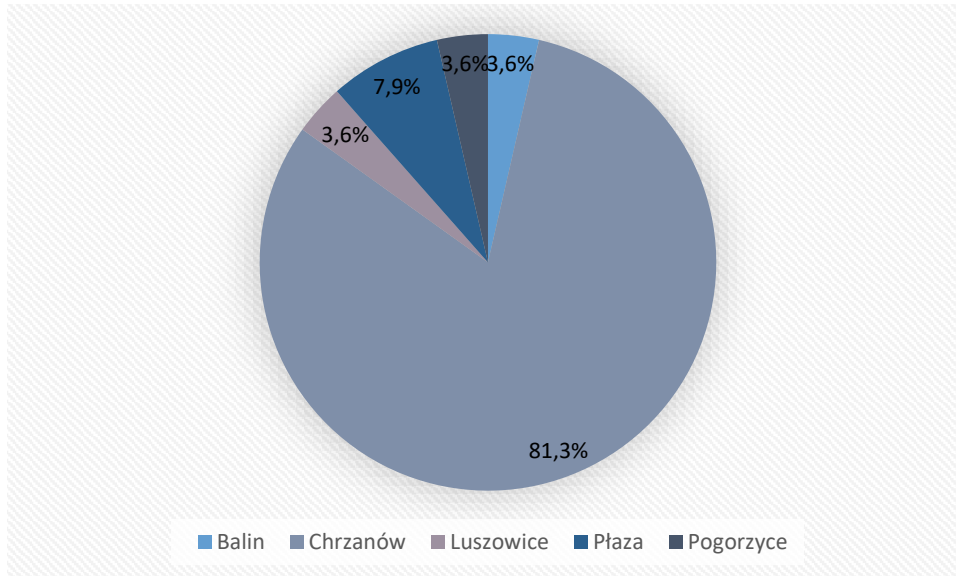
- I Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Chrzanowie,
- II Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie,
- Zespół Szkół Technicznych „FABLOK” w Chrzanowie,
- Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego w Chrzanowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie.

Podstawową funkcją, jaką pełnią te placówki, jest zapewnienie mieszkańcom gminy oraz jednostek sąsiednich oferty edukacyjnej na poziomie ponadpodstawowym. Jednocześnie dwie ostatnie spośród wymienionych pełnią istotną rolę w polityce społecznej realizowanej przez samorząd gminny, szczególnie w zakresie wspierania procesu edukacyjnego i rozwojowego oraz integracji społecznej dzieci i młodzieży zmagających się z różnego rodzaju zaburzeniami i problemami. Przykładowo, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie oferuje pomoc dla: dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli, wychowawców, a także pedagogów i psychologów zatrudnionych w szkołach

Organizacje pozarządowe

Według danych zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym, na koniec września 2023 r. na terenie gminy Chrzanów zarejestrowanych było 139 rozmaitych organizacji pozarządowych, w tym stowarzyszeń oraz fundacji. Największe ich skupisko (81% ogółu) stanowił sam Chrzanów, co nie dziwi z uwagi na liczbę mieszkańców miasta oraz jego charakter w stosunku do pozostałych obszarów gminy.

Wykres 20. Struktura organizacji zarejestrowanych w KRS w podziale na miejscowości gminy (2023)

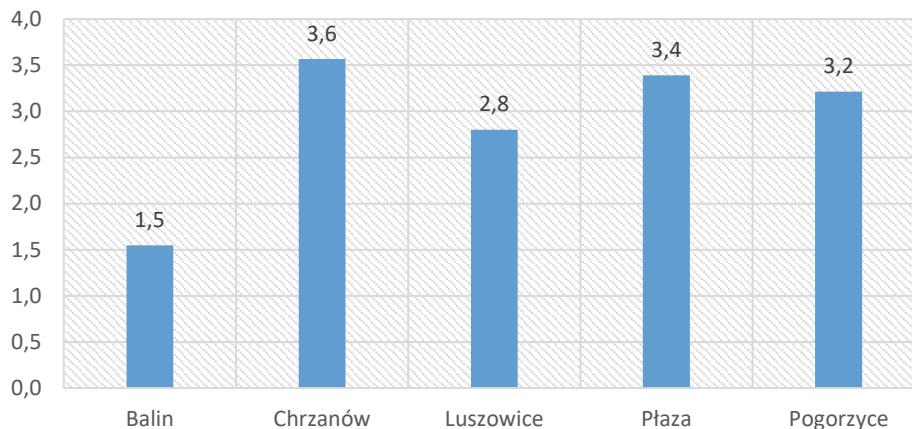

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KRS

Także w przeliczeniu liczby podmiotów zarejestrowanych w KRS na 1 tys. mieszkańców (według danych na koniec 2022 r.) uwidacznia się wiodąca rola Chrzanowa, chociaż różnice pomiędzy miastem a poszczególnymi wsiami tworzącymi gminę są nieznaczne. Wartość parametru dla Chrzanowa wyniosła 3,6 organizacji, niewiele więcej niż w przypadku Płazy (3,4) i Pogorzyc (3,2). Na tle całej gminy (3,3) zdecydowanie odstaje Balin (1,5). Dane te należy traktować jednak co najwyżej pomocniczo, mając na uwadze fakt, że liczebność organizacji pozarządowych w żaden sposób nie przekłada się na ich aktywność oraz użyteczność dla społeczności lokalnych.

Według danych GUS, liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2022 r. w gminie Chrzanów wynosiła 35, co było rezultatem nieco lepszym od średniej dla całego powiatu (34), ale odstającym od średniej regionalnej (42). Jednocześnie występowała dość duża dysproporcja pomiędzy miastem (37) a obszarami wiejskimi gminy (30). Warty odnotowania jest fakt, że każda z analizowanych jednostek odnotowała zbliżony wzrost wartości parametru w stosunku do roku 2018, o 4 bądź 5 jednostek.

Wykres 21. Organizacje zarejestrowane w KRS w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w miejscowościach gminy Chrzanów (2022/2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KRS

Do wiodących, najbardziej aktywnych organizacji, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, a działających na terenie gminy Chrzanów, należą:

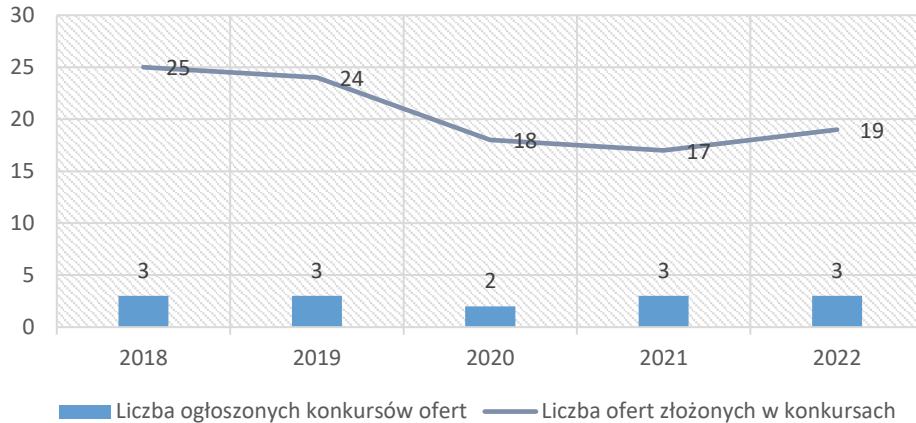
- Oddział Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Chrzanowie,
- Fundacja Brata Alberta Świetlica Terapeutyczna w Chrzanowie,
- Regionalne Stowarzyszenie Diabetyków z Siedzibą w Chrzanowie,
- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Relax” w Płazie,
- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Senior” w Chrzanowie ,
- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Bądźmy razem” w Chrzanowie,
- Klub Sportowy „Kościelec” w Chrzanowie,
- Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy przy Powiatowym Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym w Chrzanowie,
- Chrzanowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Środowiska Lokalnego „Cabanówka”.

Na liście tej zwraca uwagę zwłaszcza reprezentacja organizacji zrzeszających oraz działających na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym. W 2022 r. w gminie Chrzanów działało łącznie 7 podmiotów (głównie pozarządowych), przeznaczonych dla osób starszych. Wśród nich, jako miejsce spotkań, wyróżnia się Akademia Seniora przy MOKSiR Chrzanów, oferująca przedstawicielom tej grupy wiekowej różnorodną aktywność ruchową i artystyczną, pozwalającą utrzymać sprawność intelektualną i fizyczną.

Dane dotyczące podstawowej formy wspierania realizacji zadań publicznych, jaką stanowią konkursy ofert, wskazują na duży spadek aktywności organizacji pozarządowych w tym zakresie. Zjawisko to wystąpiło w roku 2020 i należy je wiązać z pandemią COVID-19, która w praktyce uniemożliwiła prowadzenie większości działań. Pomimo niemalże tej samej liczby uruchomionych konkursów ofert na organizację zadań z zakresu pomocy społecznej (w tym przeciwdziałania uzależnieniom), w rzeczonym 2020 r. znacząco spadła liczba składanych ofert, a przez kolejne dwa lata, pomimo wzrostu, nie osiągnięto poziomu sprzed pandemii. Różnica widoczna jest także w wysokości zaangażowania finansowego na ten cel samorządu gminnego – w 2020 r. kwota przeznaczona na realizację zadań wyłonionych w konkursach ofert wyniosła

23 073,24 zł, wobec 100 650,00 zł przed rokiem. Także i pod tym względem w roku 2022 nie osiągnięto poziomu sprzed wybuchu pandemii (95 000,00 zł).

Wykres 22. Statystyka konkursów ofert na wspieranie zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w gminie Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Warto wspomnieć, że od 2023 r. działa Mobilne Centrum Organizacji Pozarządowych Gminy Chrzanów. Dzięki niemu lokalne organizacje mogą skorzystać m.in. z konsultacji wniosków aplikacyjnych do konkursów spoza gminy oraz konsultacji specjalistycznych (np. prawnych i księgowych), dedykowanych szkoleń, spotkań lub innych działań sieciujących, różnych form wymiany informacji i wiedzy.

Ponadto, od 2022 r. działa w strukturach Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie funkcjonuje Miejsce Aktywności Mieszkańców – przestrzeń społeczna skierowana do mieszkańców gminy Chrzanów, która ma na celu rozbudzenie ich aktywności obywatelskiej i zwiększanie poczucia sprawczości, gdzie prowadzone są warsztaty, spotkania, zajęcia edukacyjne, szkolenia, imprezy okolicznościowe, grupy wsparcia, pikniki sąsiedzkie itp.

Podmiotami, które łączy w sobie mechanizmy działalności typowej dla organizacji pozarządowych oraz komercyjnej są podmioty ekonomii społecznej, nastawione w swojej działalności na cele społeczne. Zgodnie z Ustawą z 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne na terenie gminy stanowią:

- Ambasada Kreatywności Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca),
- Spółdzielnia Socjalna SIGMA (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)².

Poza tym działa kilka innych spółdzielni socjalnych (LIDER, REMONT, ERA, MÓJ DOM). Są one potencjalnymi partnerami dla Urzędu Miejskiego w Chrzanowie oraz instytucji lokalnych w zakresie planowania i realizacji dedykowanej polityki społecznej.

Poza tym, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie jest organem prowadzącym dla Klubu Integracji Społecznej w Chrzanowie, który koncentruje się na rozwiązywaniu problemów w zakresie bezradności w życiu codziennym oraz ubóstwa³.

² https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59

³ https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=42

Ochrona zdrowia

Podobnie jak w przypadku zagadnień związanych z edukacją, centrum realizacji publicznych oraz komercyjnych usług z zakresu ochrony zdrowia stanowi miasto Chrzanów. Najważniejsze ogniwo stanowi Szpital Powiatowy w Chrzanowie – placówka posiadająca 21 oddziałów (w tym Szpitalny Oddział Ratunkowy), Pogotowie Ratunkowe wchodzące w skład Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Centrum Zdrowia Psychicznego, uruchomione we wrześniu 2023 r. w ramach pilotażowego programu.

Gmina Chrzanów nie jest podmiotem prowadzącym żadnej placówki ochrony zdrowia. Ofertę w tym zakresie uzupełniają podmioty niepubliczne, na czele z Zakładem Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie sp. z o.o. Podmiot ten posiada w swoich strukturach m.in. trzy przychodnie na terenie Chrzanowa, filię jednej z nich w Luszowicach oraz Wiejskie Ośrodki Zdrowia w Balinie, Płazie i Pogorzycach, co oznacza dostęp do placówki medycznej w każdej z miejscowości tworzących gminę Chrzanów. Działania samorządu gminnego sprowadzają się przede wszystkim do realizacji bądź współrealizacji badań i programów profilaktycznych, jak również udzielania wsparcia finansowego miejscowemu szpitalowi.

Jednym z kluczowych wyzwań w zakresie zdrowia pozostaje wsparcie i promocja zdrowia psychicznego. Na terenie gminy działa wspomniane Centrum Zdrowia Psychicznego, w którym osoby doświadczające kryzysu zdrowia psychicznego lub cierpiące z powodu choroby psychicznej mogą otrzymać bezpłatną pomoc medyczną, socjalną i społeczną. Ponadto, opieka psychiatryczna realizowana jest w Zakładzie Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie. Oferta ta, w kontekście ogromnych potrzeb społecznych, które dodatkowo wzmocniła pandemia i jej konsekwencje, powinna być rozbudowywana.

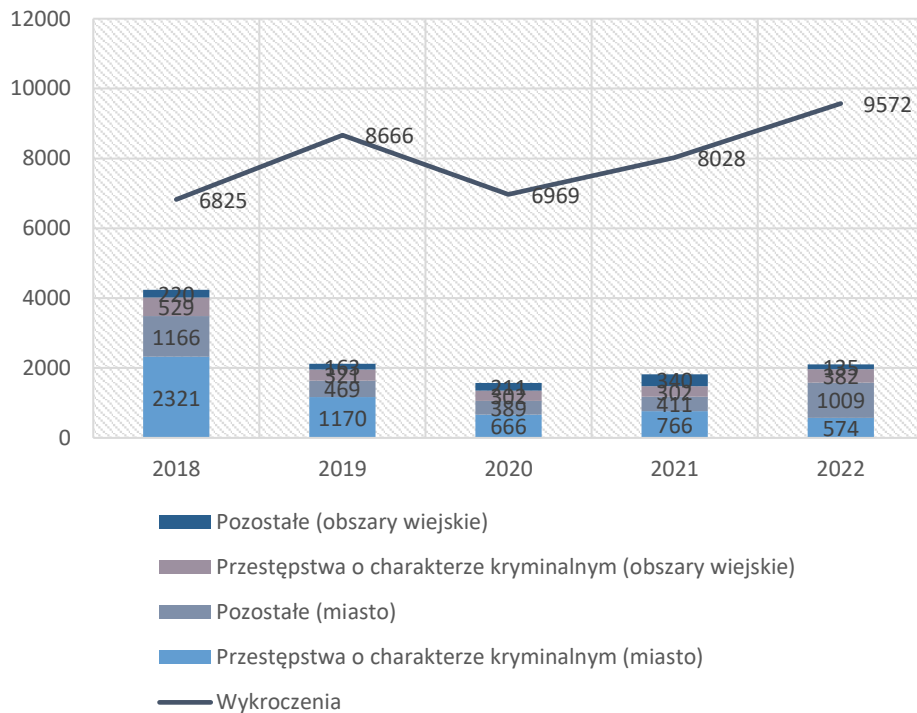
Poza tym wyzwaniem jest doskonalenie procesu wczesnej i kompleksowej diagnozy oraz interwencji, dopasowanej do potrzeb dziecka i jego rodziców. Obecnie – ze względu na braki w zakresie oferty lokalnej - mieszkańcy gminy korzystają m.in. z placówek w Jaworznie (Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie, Ośrodek Wczesnej Interwencji Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Jaworznie).

Bezpieczeństwo

Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie wskazują na dość niski poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Chrzanów, jeśli wziąć pod uwagę liczbę oraz charakter odnotowywanych przestępstw. Trendem pozytywnym jest spadek ich ogólnej liczby o ponad połowę w 2022 r. (2100) w stosunku do roku 2018 (4236), jednak od 2020 r. widoczny jest wzrost tej liczby. Na rezultat w roku 2020 mogła wpływ mieć także pandemia COVID-19, która w znaczącym stopniu ograniczyła aktywność społeczną, a co za tym idzie także ryzyko wystąpienia rozmaitych konfliktów.

W liczbach bezwzględnych największa część stwierdzonych przestępstw przypada na miasto Chrzanów, co ma swoje źródło przede wszystkim w liczbie ludności i skumulowaniu dużych skupisk ludzkich na relatywnie niewielkim obszarze. Zwraca uwagę natomiast trend zmiany charakteru tych przestępstw – do 2021 r. przewagę stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym, w 2022 r. po raz pierwszy większość z odnotowanych stanowiły przestępstwa pozostałe (np. gospodarcze). Należy przy tym mieć na uwadze, że zmiany trendów w tym zakresie można przynajmniej częściowo tłumaczyć zmianami prawa, a co za tym idzie sposobem klasyfikowania stwierdzanych przestępstw.

Wykres 23. Statystyka przestępstw i wykroczeń w gminie Chrzanów (2018-2022)

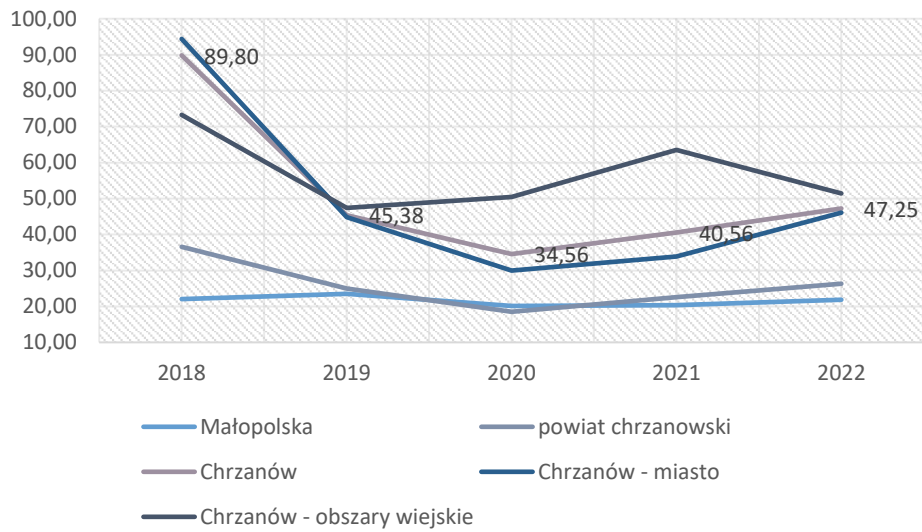

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Chrzanów

Innym niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby odnotowywanych wykroczeń w skali całej gminy. Także i w ich przypadku w roku 2020 odnotowany rezultat był jednym z najniższych, natomiast kolejne lata upłynęły pod znakiem ciągłego wzrostu do poziomu 9 572 wykroczeń w 2022 r., najwyższego w całym analizowanym pięcioleciu.

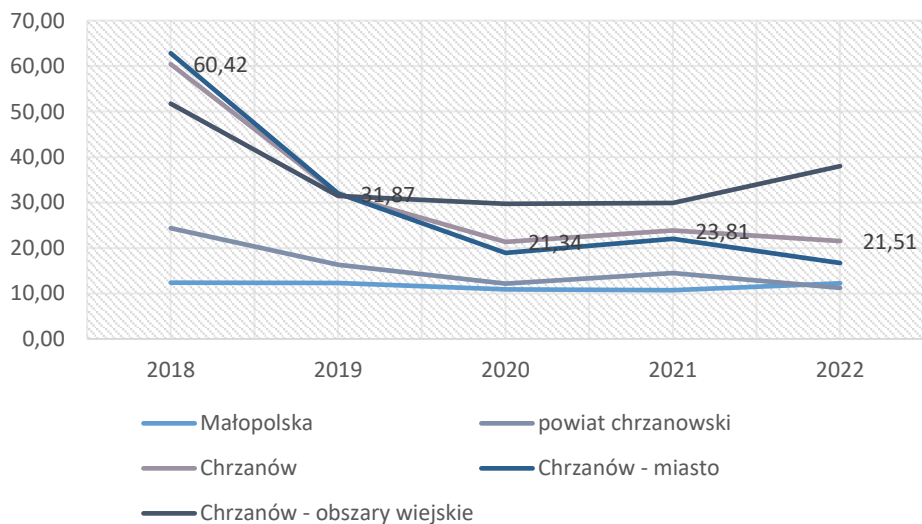
Pod względem przestępczości gmina Chrzanów mało korzystnie wypada na tle jednostek porównywanych. Przeliczenie ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw na 1 tys. ludności uwidacznia znaczącą różnicę pomiędzy całą jednostką, miastem Chrzanów i obszarami wiejskimi gminy a powiatem chrzanowskim i całym województwem. Zwraca uwagę także fakt wyższego poziomu przestępczości według tej metody pomiaru na terenach wiejskich gminy niż w samym mieście, występującego począwszy od 2019 r., pomimo wykazanej wcześniej zdecydowanie mniejszej liczby przestępstw poza samym Chrzanowem w ujęciu bezwzględnym.

Wykres 24. Przestępstwa ogółem w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wybranych JST (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Chrzanów i BDL GUS

W zbliżony sposób przedstawia się sytuacja w zakresie liczby przestępstw o charakterze kryminalnym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W dalszym ciągu miasto, obszary wiejskie oraz gmina Chrzanów jako całość przez cały okres 2018-2022 notują rezultaty wyższe niż powiat chrzanowski i województwo małopolskie, choć w przypadku tego parametru różnica jest mniej widoczna. Dostrzegalny jest także wyższy poziom przestępczości kryminalnej na obszarach wiejskich gminy w stosunku do miasta.

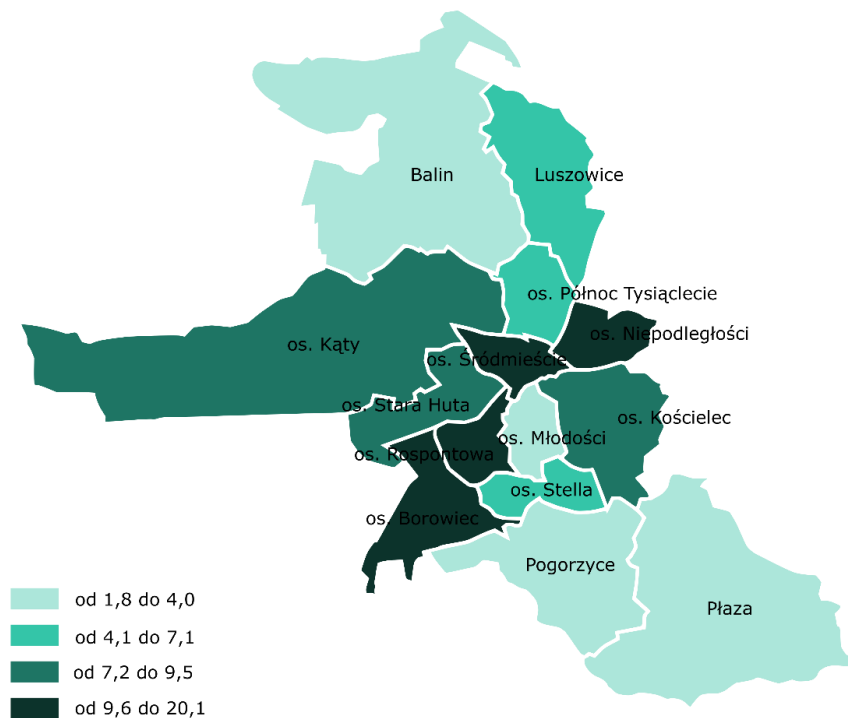

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Chrzanów i BDL GUS

Dane dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym wskazują na największe natężenie zdarzeń drogowych w 2022 r. na terenie osiedli Śródmieście, Niepodległości, Rospontowa oraz Borowiec. Zwraca uwagę fakt, że są to osiedla, przez terytorium których nie przebiegają drogi kategorii krajowej i wojewódzkiej, ale jednocześnie obecna jest sieć dróg znaczenia lokalnego i ponadlokalnego, wyprowadzająca ruch z centrum Chrzanowa w kierunku okolicznych miejscowości (np. ulice Borowcowa i Trzebińska, na osi Trzebinia – Zagórze). Można

przypuszczać, że największym generatorem zagrożeń na drogach w obrębie gminy Chrzanów jest zatem ruch lokalny, związany z codziennymi dojazdami do Chrzanowa.

Rysunek 7. Zdarzenia drogowe w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)

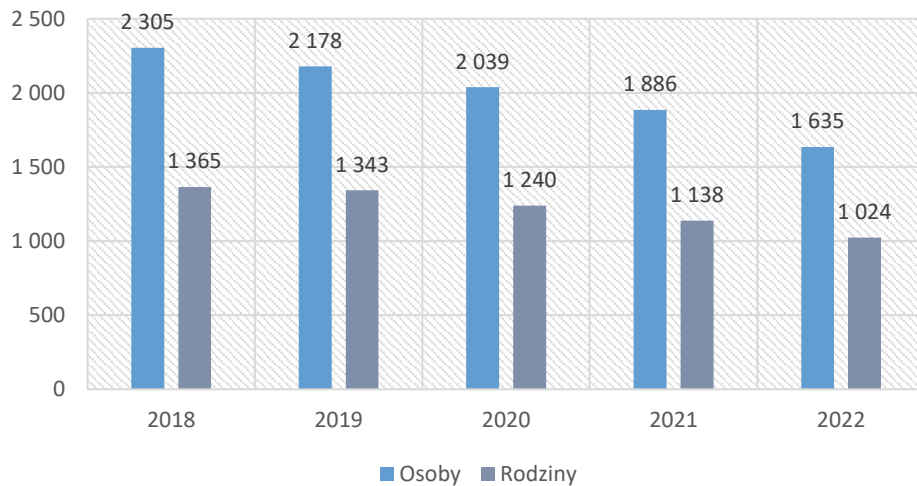

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Pomoc społeczna – dane ogólne

Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba osób oraz rodzin zamieszkujących gminę Chrzanów, a korzystających z pomocy społecznej sukcesywnie spadała. W obu przypadkach nie wystąpił, obserwowany w niektórych jednostkach, wzrost liczby korzystających w roku 2020 i 2021, co wiązało się z gospodarczymi oraz społecznymi skutkami pandemii COVID-19. Spadek liczby osób oraz rodzin, korzystających ze wsparcia, pomiędzy granicznymi datami analizowanego pięcioletnia, wynosił – odpowiednio: -29% oraz -25%.

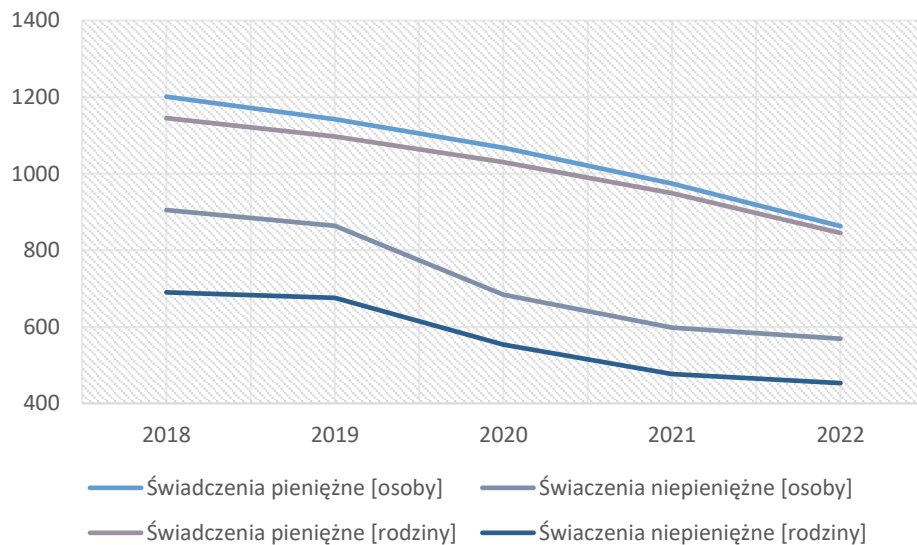
Wykres 25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w gminie Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Spadek zapotrzebowania na pomoc społeczną widoczny jest w liczbie świadczeń, udzielanych osobom i rodzinom w gminie Chrzanów w ostatnim pięcioleciu. Niezależnie od rodzaju świadczeń (pieniężne lub niepieniężne), jak też i ich adresatów (osoby bądź rodziny) trend jest jednoznacznie spadkowy.

Wykres 26. Liczba świadczeń udzielonych osobom i rodzinom w gminie Chrzanów, w podziale na ich rodzaj (2018-2022)

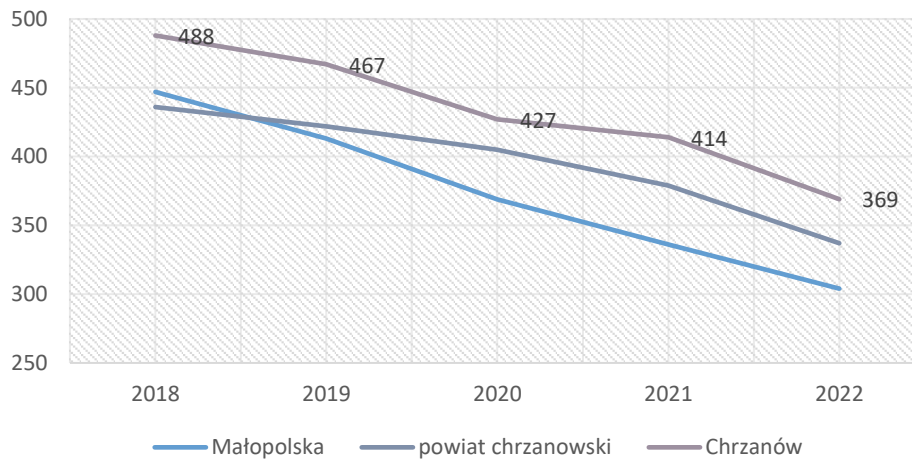
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Spadek liczby korzystających z pomocy społecznej, głównie w zakresie świadczeń pieniężnych, jest spowodowany najprawdopodobniej wzrostem dochodów własnych mieszkańców gminy, co jest zjawiskiem pozytywnym, wskazującym, że coraz więcej osób i rodzin radzi sobie samodzielnie i nie potrzebuje w tym zakresie wsparcia ze strony instytucji pomocowych. Kryterium dochodowe z pomocy społecznej jest na bardzo niskim poziomie, co powoduje, że tylko nieliczni kwalifikują się do pomocy finansowej ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie. Należy jednak zauważyć zwiększenie zapotrzebowania w odniesieniu do pracy socjalnej w środowisku, zwłaszcza na zabezpieczenie osób starszych, usługi opiekuńcze, a także

umieszczenie w placówkach całodobowej profesjonalnej opieki, podejmowanie działań środowiskowych na rzecz rodzin z terenu gminy Chrzanów o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym, które ukierunkowane są na zwiększenie samodzielności rodzin w ich codziennym funkcjonowaniu, co jednocześnie sprzyja ograniczeniu działań interwencyjnych służb zewnętrznych. Podniesienie kompetencji rodzin i tym samym zwiększenie ich samodzielności przekłada się na mniejsze nakłady finansowe ze strony służb społecznych, powodując tym samym oszczędności w budżecie gminy. W ujęciu ogólnym malejący odsetek osób korzystających z pomocy społecznej koresponduje również z malejącą stopą bezrobocia, a także z ujemnym przyrostem naturalnym.

Porównanie skali pomocy społecznej pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego umożliwia wyliczany przez GUS wskaźnik, obrazujący beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Przez cały okres 2018-2022 gmina Chrzanów notowała nieco wyższe wartości niż w przypadku powiatu chrzanowskiego oraz całej Małopolski. Porównywalny był natomiast trend ich spadku w całym analizowanym pięcioleciu.

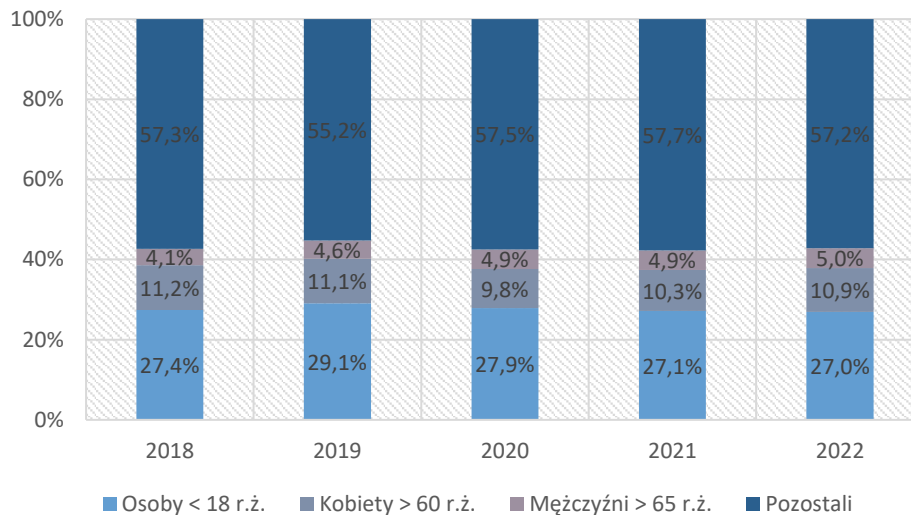
Wykres 27. Beneficjenci pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wybranych JST (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów pod względem wieku wykazywała w okresie 2018-2022 dość dużą stabilność. Zmiany w odsetku dla poszczególnych grup były niewielkie (nie więcej niż 2 punkty procentowe) i bez wyraźnego trendu. Zjawiskiem, które warto jest szczególnie podkreślić jest relatywnie wysoka wartość odsetka osób w wieku poniżej 18 roku życia, do których kierowano wsparcie. Przez całe pięciolecie oscylowała ona wokół poziomu 28% ogółu. Prawdopodobnie wynika to z realizacji programu dożywiania.

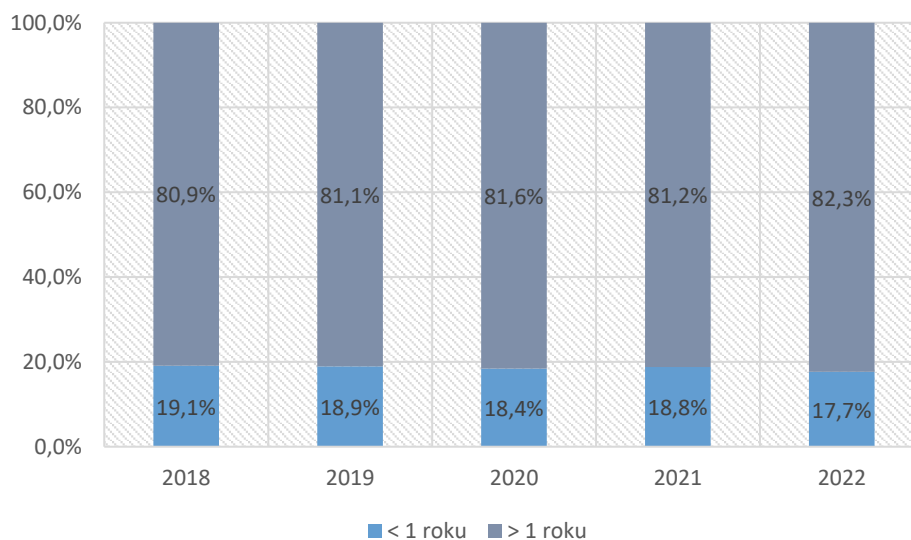
Wykres 28. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Także dużą stabilnością charakteryzował się podział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na czas pobierania świadczeń. Przez cały okres 2018-2022 beneficjenci otrzymujący świadczenia przez czas poniżej 1 roku stanowili wyraźną mniejszość, a wartość odsetka, jaki stanowili, nie przekroczyła poziomu 19,1%. Znacznie większe rozmiary przybiera pomoc długotrwała (powyżej 1 roku). Korzystający z tej formy wsparcia w 2022 r. stanowili 82,3% ogółu. Warto podkreślić także fakt, że chociaż zmiany pomiędzy obydwooma grupami, jakie uwidoczniły się na przestrzeni analizowanego pięciolecia były nieznaczne, to jednak nastąpił wzrost odsetka osób korzystających ze wsparcia w długim okresie.

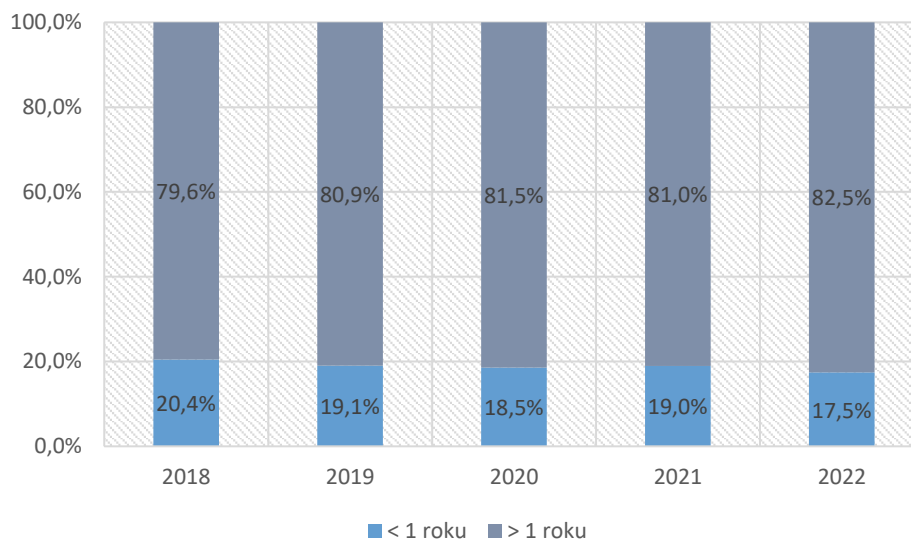
Wykres 29. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na czas pobierania świadczeń (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Zjawisko uzależnienia od długotrwałej pomocy społecznej w równym stopniu widoczne jest w przypadku całych rodzin. Odsetek rodzin korzystających z pomocy powyżej roku w 2022 r. wyniósł 82,5%, na przestrzeni całego okresu 2018-2022 występował powolny wzrost wartości tego wskaźnika.

Wykres 30. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na czas pobierania świadczeń (2018-2022)

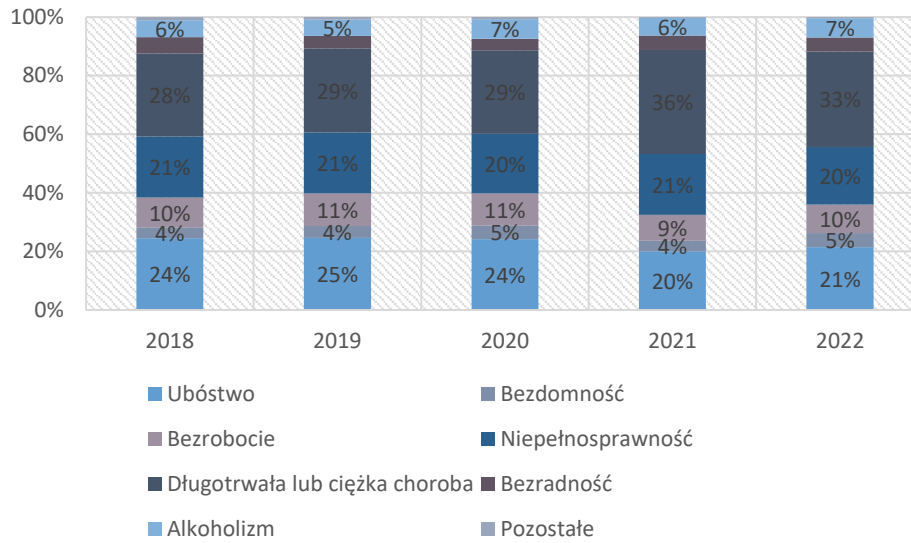

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

W strukturze powodów udzielania świadczeń pomocy społecznej pojedynczym osobom w okresie 2018-2022 zaszło kilka zmian wartych odnotowania. Przede wszystkim dostrzegalny jest wzrost odsetka przypadającego na powód „długotrwała lub ciężka choroba” – jeszcze w 2018 r. przypadało na niego 28% ogółu udzielanych świadczeń, w 2022 r. już 33%. Przez cały okres była to także kategoria charakteryzująca się najwyższą wartością odsetka. W połączeniu z wartością, przypadającą na kategorię „niepełnosprawność” (ok. 20%) daje to rezultat w 2021 i 2022 r. przekraczający 50%. Zatem ponad połowa świadczeń pomocy społecznej, kierowana do pojedynczych osób, związana jest z problemami zdrowotnymi, co w dużej mierze może wynikać z opisywanych wcześniej procesów demograficznych, na czele ze starzeniem się społeczeństwa gminy Chrzanów, a także chorób cywilizacyjnych.

Wśród trendów zwraca uwagę również dostrzegalny spadek wartości przypadającej na kategorię „ubóstwo” – w 2022 r. było to 21%, a w 2018 r. 24%, a także dość wyraźnie zarysowany odsetek świadczeń, udzielanych z tytułu „bezdomności” oraz „alkoholizmu” – w 2022 r. stanowiły one łącznie 12% ogółu.

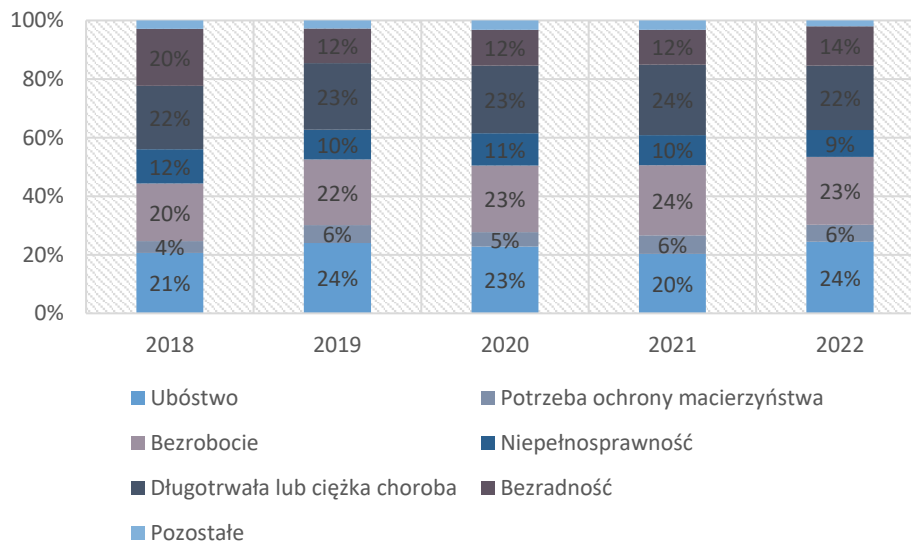
Wykres 31. Struktura liczby świadczeń pomocy społecznej udzielanych mieszkańcom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Nieco inaczej przedstawia się struktura świadczeń udzielanych całym rodzinom. Do wiodących należą trzy kategorie: „ubóstwo”, „bezrobocie” oraz „długotrwała lub ciężka choroba”, w każdym z analizowanych lat okresu 2018-2022 stanowiły blisko 70% ogółu udzielanych świadczeń. Zmiany wartości odsetków przypadających na poszczególne kategorie były nieznaczne, bez wyróżniającego się trendu.

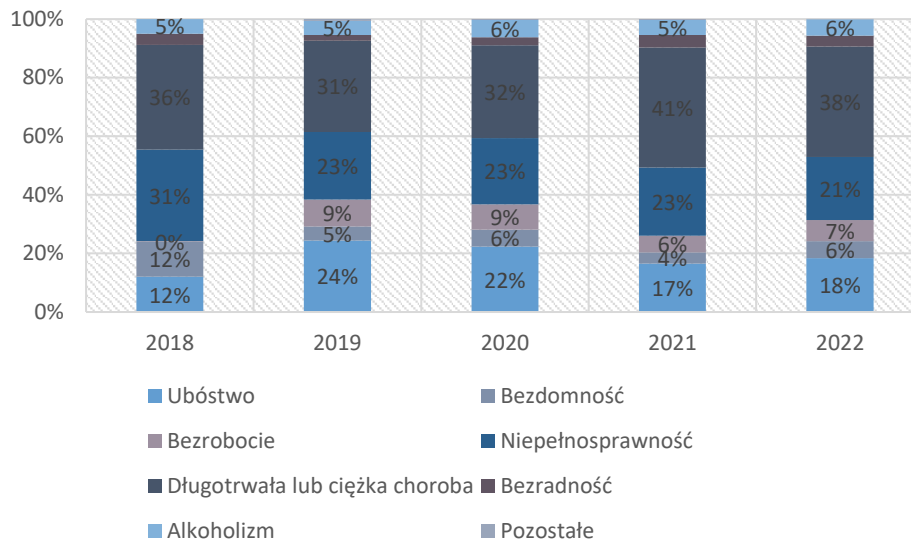
Wykres 32. Struktura liczby świadczeń pomocy społecznej udzielanych rodzinom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Zawężenie tych danych do świadczeń niepieniężnych w przypadku pojedynczych osób w dalszym ciągu pokazuje znaczenie problemów społecznych, jakie wiążą się ze złym stanem zdrowia. Kategorie „długotrwała lub ciężka choroba” oraz „niepełnosprawność” skupiały ponad połowę ogółu świadczeń niepieniężnych udzielanych mieszkańcom gminy Chrzanów każdego roku w okresie 2018-2022.

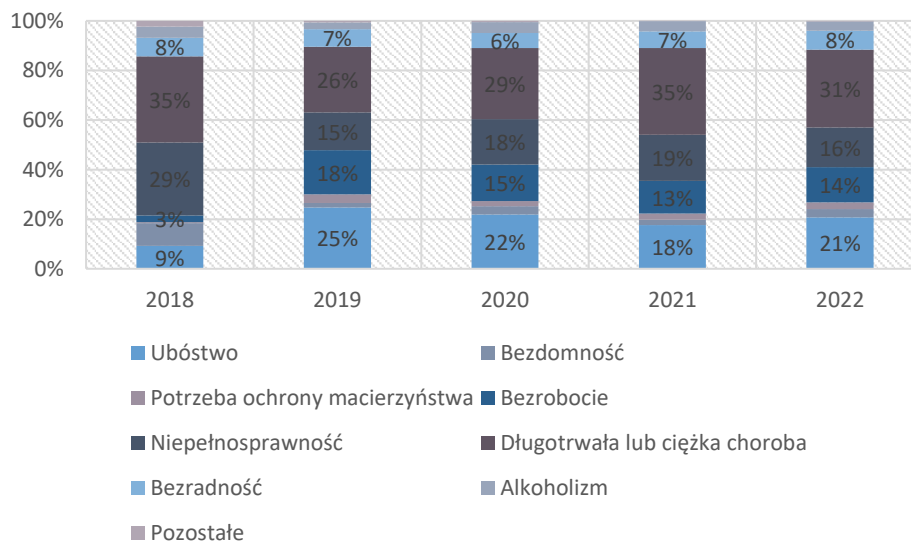
Wykres 33. Struktura liczby świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej udzielanych mieszkańcom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

W strukturze świadczeń niepieniężnych udzielanych rodzinom, zamieszkującym gminę Chrzanów także dominują te związane z przyczynami zdrowotnymi – chorobami oraz niepełnosprawnością. Na obie kategorie w 2022 r. przypadało blisko 50% ogółu udzielanych świadczeń, a w całym analizowanym okresie kilkakrotnie zdarzyło się przekroczyć połowę.

Wykres 34. Struktura liczby świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej udzielanych rodzinom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022)

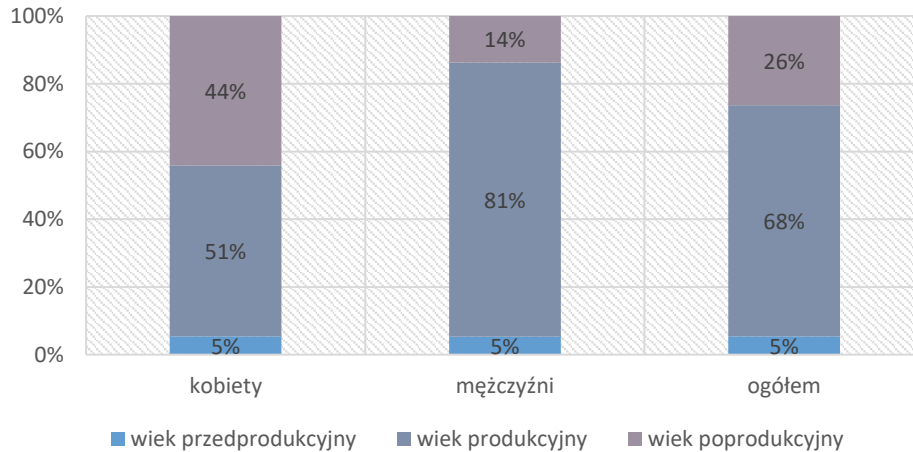

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Wybrane problemy społeczne – niepełnosprawność

W 2022 r. z różnych form wsparcia OPS Chrzanów korzystało 448 osób z niepełnosprawnościami, z czego 186 (41,5%) stanowiły kobiety. W obu grupach najmniejszą liczebność (po 5% ogółu) stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym. Zwraca natomiast uwagę duża różnica w odsetku, jaki przypada na osoby w wieku produkcyjnym – w przypadku kobiet jest to 51% ogółu, w przypadku mężczyzn aż 81%. Niepełnosprawni mężczyźni w wieku powyżej 65 lat, korzystający ze wsparcia udzielanego przez OPS Chrzanów, stanowili zaledwie 14% ogółu.

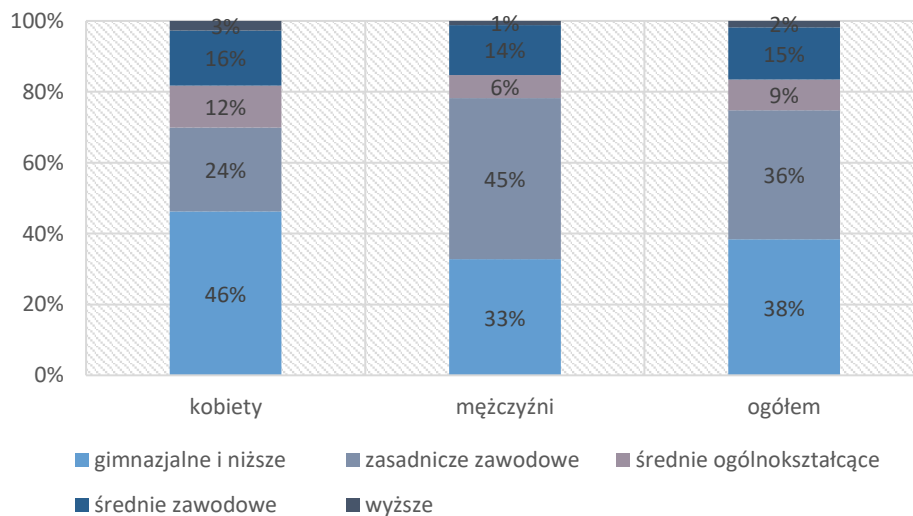
Wykres 35. Struktura osób z niepełnosprawnościami – beneficjentów pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Z kolei kategoryzacja wspieranych osób z niepełnosprawnościami pod względem posiadanego wykształcenia wskazuje na dominację osób najniżej wykwalifikowanych – w przypadku kobiet dominowały te z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (46%), w przypadku mężczyzn natomiast posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (45%). Łącznie, dla wszystkich niepełnosprawnych, osoby z obydwooma wspomnianymi kategoriami wykształcenia stanowiły 74% ogółu.

Wykres 36. Struktura osób z niepełnosprawnościami – beneficjentów pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na posiadane wykształcenie (2022)

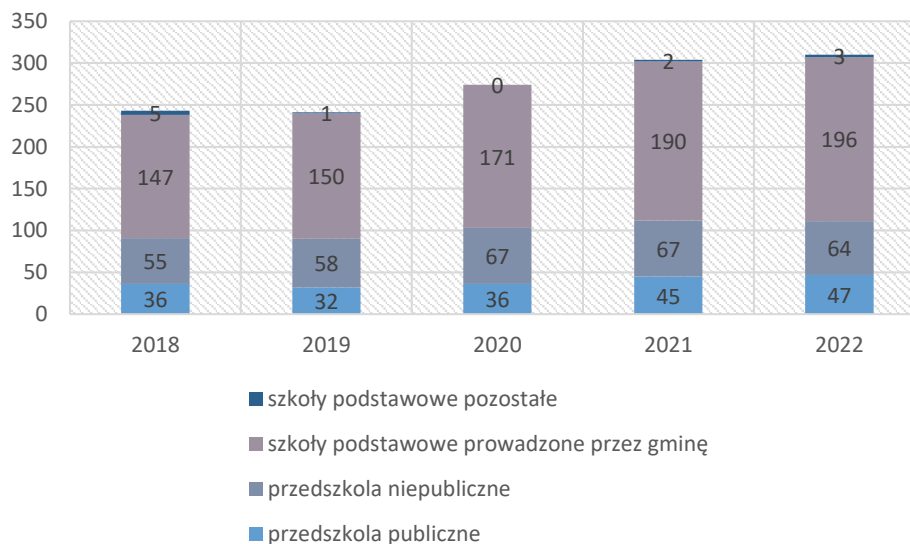

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Spośród wspomnianych 448 osób z niepełnosprawnościami, niewielki odsetek, bo zaledwie 4,5% (20 osób) brało udział w programie Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej (A00N). W większości wsparcie to kierowane było do osób w wieku poprodukcyjnym – można przypuszczać, że są to osoby samotne, a co za tym idzie, o największych potrzebach w zakresie codziennego funkcjonowania.

Istotnym problemem w zakresie niepełnosprawności staje się rosnąca liczba dzieci i młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności, jaka uczęszcza do przedszkoli i szkół podstawowych na terenie gminy. O ile w zakresie przedszkoli przez cały analizowany okres nieznacznie większa liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością przypadała na placówki niepubliczne, o tyle niemal każdy uczeń z tym problemem kształci się już w szkole podstawowej prowadzonej przez samorząd gminny – co jednoznacznie wymusza zapewnienie odpowiedniej opieki (zwłaszcza w zakresie kadry oraz infrastruktury) na tym etapie kształcenia.

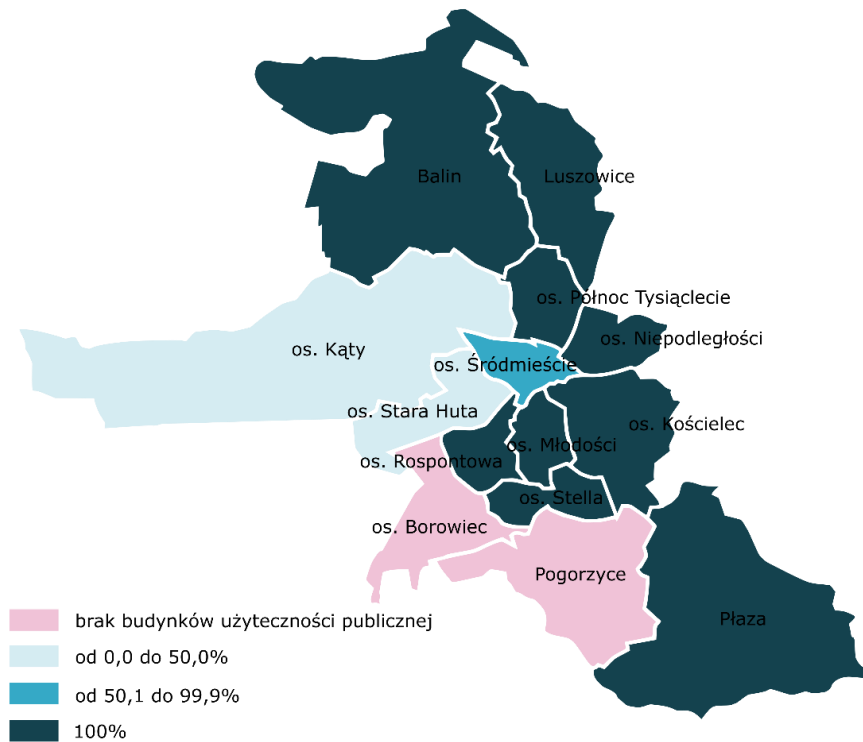
Wykres 37. Statystyka dzieci i uczniów z orzeczoną niepełnosprawnością w przedszkolach i szkołach na terenie gminy Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Z problemem niepełnosprawności w znaczącym stopniu wiąże się kwestia dostępności (przede wszystkim architektonicznej) obiektów i usług publicznych. Dane, którymi dysponuje UM Chrzanów wskazuje na bardzo duże potrzeby w tym zakresie – zdecydowana większość obiektów użyteczności publicznej w gminie nie jest przystosowana do obsługi osób o dodatkowych potrzebach w pełnym zakresie – występuje całkowity ich brak lub tylko częściowe udogodnienia.

Rysunek 8. Odsetek [%] budynków użyteczności publicznej w gminie Chrzanów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

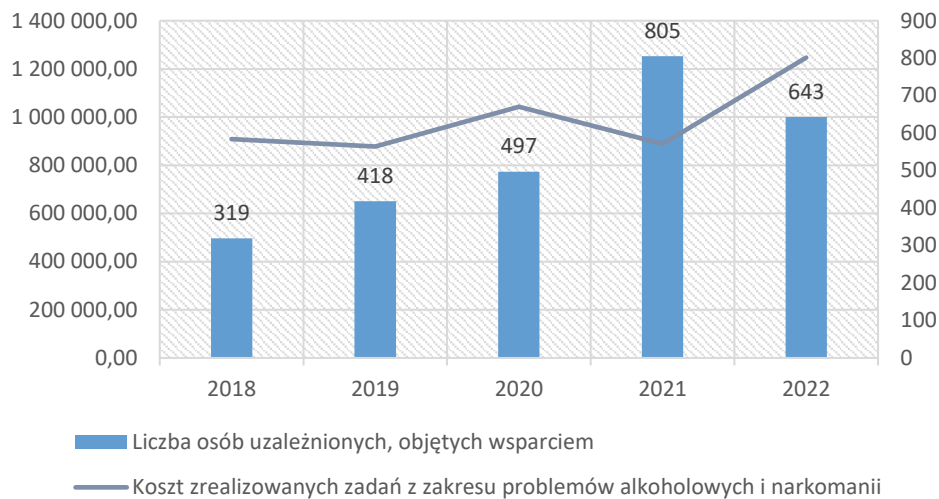
Wybrane problemy społeczne – uzależnienia

Analiza danych obejmujących liczbę osób zmagających się z uzależnieniami, do których OPS Chrzanów kieruje swoje wsparcie, wskazuje na rosnący problem społeczny. O ile bowiem w 2018 r. osób takich było 319, o tyle w 2022 r. już 643, co stanowi jej dwukrotność. Na przestrzeni lat 2018-2022 najwyższy wynik odnotowano w roku 2021 (805 osób). Na podstawie samych tylko danych nie sposób jednoznacznie przesądzić, na ile przyczyną dość gwałtownego wzrostu liczby osób z uzależnieniami była pandemia COVID-19 i wszelkie konsekwencje, jakie za sobą niosła.

Na przestrzeni lat 2018-2022 w ujęciu ogólnym wzrosła kwota przeznaczana na zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. Najwyższą wartość, niemalże 1,25 mln zł, osiągnięto w ostatnim analizowanym roku. Z kwot tych środki przeznaczone na zadania inwestycyjne stanowiły mniejszość – ich odsetek mieścił się pomiędzy 0% (2019) a 35% (2020).

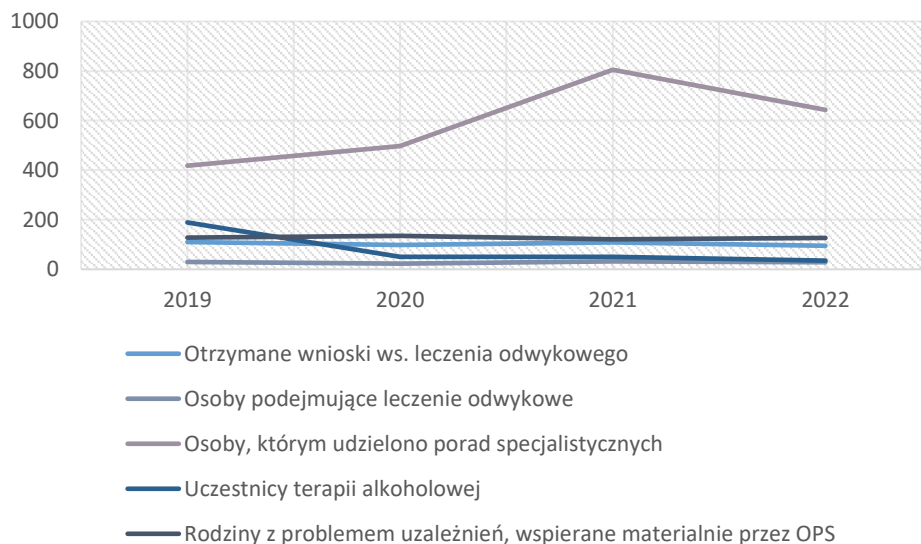
Jednym z kluczowych organów realizujących zadania w zakresie walki z uzależnieniami jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z danych statystycznych, publikowanych rokrocznie w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i innych uzależnień” wynika, że w okresie 2019-2022 sytuacja prezentowała się dość stabilnie (nieznaczne zmiany liczby otrzymanych wniosków ws. leczenia odwykowego, uczestników terapii alkoholowych i osób podejmujących leczenie odwykowe). Niepokoić może wzrost liczby osób, którym udzielono porad specjalistycznych. Widoczny był w szczególności w roku 2021 w stosunku do poprzedniego, co może wiązać się z pandemią COVID-19 i jej skutkami społecznymi, na czele z izolacją.

Wykres 38. Statystyka przeciwdziałania uzależnieniom w gminie Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Wykres 39. Dane dotyczące uzależnień w gminie Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

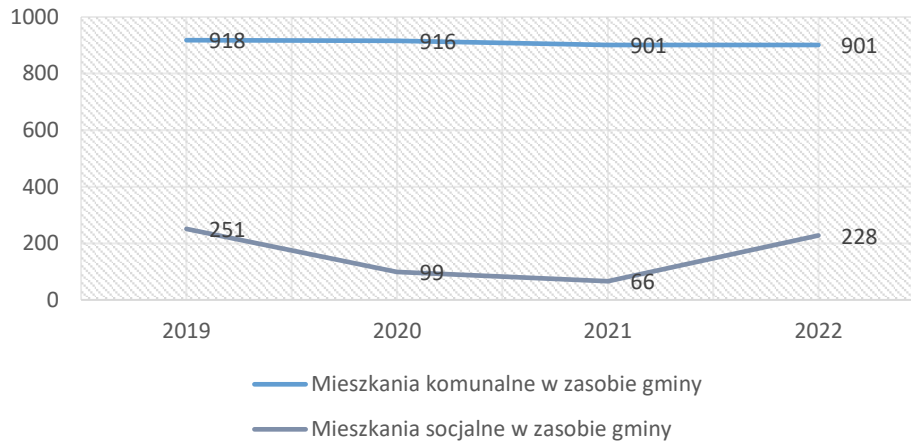
Poważnym problemem stają się ponadto uzależnienia behawioralne, szczególnie widoczne w przypadku uczniów szkół podstawowych, co nasiliła pandemia. Uwzględnia to nazwa i treść nowego dokumentu na szczeblu lokalnym: „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych oraz Uzależnień Behawioralnych”.

Warto również odnotować, że od końca 2022 r. na terenie Chrzanowa obowiązuje nocny zakaz sprzedaży alkoholu, co ma ograniczyć problem zakłócania ciszy nocnej i spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Zasoby mieszkaniowe

Zasób mieszkaniowy gminy Chrzanów na koniec 2022 r. wynosił 901 lokali mieszkalnych. Liczba ta nieznacznie spadała w stosunku do roku 2019, kiedy zasób był o 17 mieszkań większy. W stosunku do roku 2021 zwiększyła się natomiast pula mieszkań socjalnych.

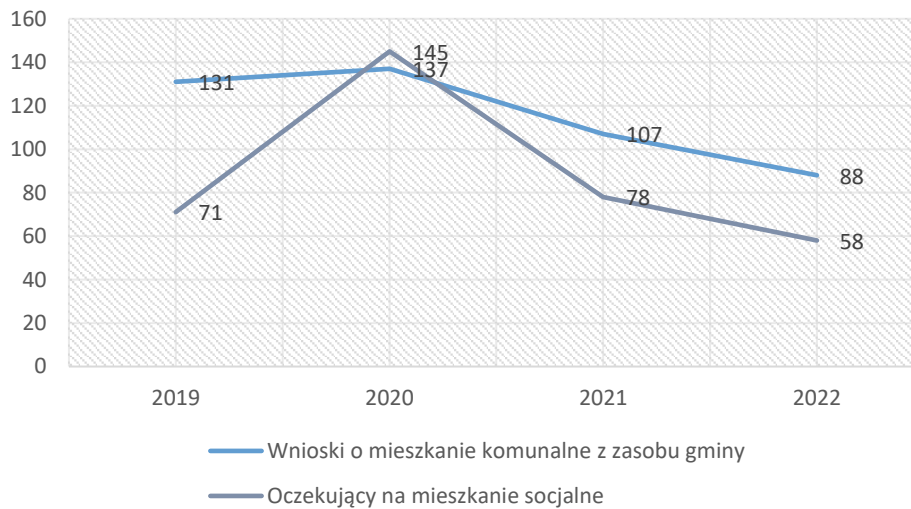
Wykres 40. Zasób mieszkaniowy gminy Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Potrzeby mieszkaniowe są realizowane na bieżąco, w miarę posiadanych możliwości lokalowych. Począwszy od 2020 r. sukcesywnie spada zarówno liczba wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego z zasobów gminy, jak również liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne.

Wykres 41. Statystyka zapotrzebowania na zasoby mieszkaniowe w gminie Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Na koniec 2022 r. gmina Chrzanów dysponowała dwoma mieszkaniami treningowymi i wspomaganymi (wcześniej jako mieszkania chronione):

- przy ul. Ogrodowej (77,27 m²),
- przy ul. Jagiellońskiej (36,56 m²).

Zasób mieszkaniowy gminy wymaga modernizacji w celu podniesienia standardu życia (łazienki, toalety itp.), zmniejszenia oddziaływania środowiskowego i zapewnienie dostępności.

Zaplecze instytucjonalne pomocy społecznej

Na terenie gminy Chrzanów funkcjonują dwa podmioty, działające w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej, prowadzone i w większości finansowane przez samorząd gminny:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie (OPS),
- Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie (CUS).

W strukturach CUS funkcjonują natomiast:

- Świetlica Środowiskowa (placówka wsparcia dziennego);
- Świetlica Terapeutyczna (placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego);
- Jadłodajnia;
- Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn;

Dodatkowo, CUS posiada w swoich strukturach do końca 2023 r. Środowiskowy Dom Samopomocy, którego prowadzenie finansowane jest ze środków powiatu chrzanowskiego. Noclegownia, która współfinansowana jest przez samorządy gmin Trzebinia i Libiąż, służy mieszkańcom każdej z trzech gmin.

Według stanu na koniec 2022 r., OPS w Chrzanowie zatrudniało 81 osób (78,75 etatu), z czego:

- 1 osoba – kierownik jednostki,
- 26 osób – pracownicy socjalni,
- 54 osoby – pozostali pracownicy, w tym 5 kierowników.

Wyjąwszy z tego grona pracowników realizujących swoje zadania w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnym, dodatkach mieszkaniowych, prawo energetyczne oraz asystentów rodziny, na koniec 2022 r. kadra OPS Chrzanów liczyła 57 osób⁴, według podziału:

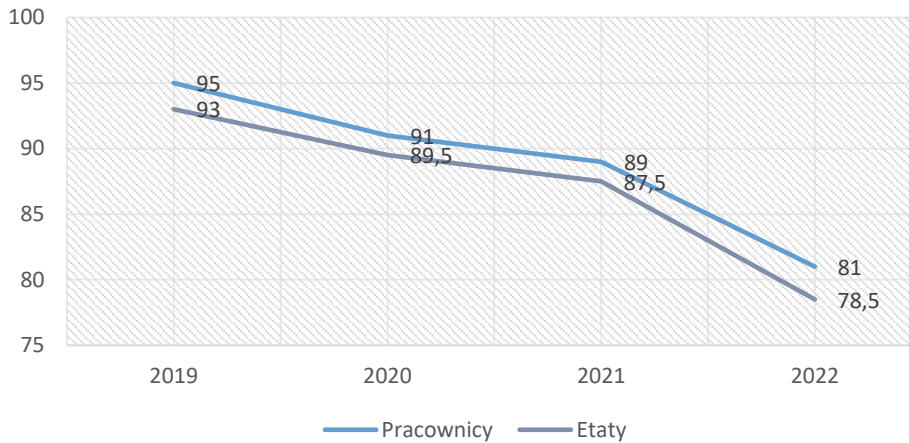
- 1 osoba – kierownik jednostki (kobieta, wykształcenie wyższe),
- 24 osoby – pracownicy socjalni (23 kobiety, 21 osób z wykształceniem wyższym),
- 32 osoby – pracownicy pozostali (29 kobiet, 28 osób z wykształceniem wyższym), w tym 5 kierowników.

Według stanu na koniec 2022 r. spośród zatrudnionych pracowników dwoje posiada specjalizację w zawodzie pracownika socjalnego, natomiast troje specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

⁴ Według stanu na dzień 31.12.2022 r. kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie liczyła 81 osób (78,75 etatów), w tym: kadra kierownicza 1 osoba, pracownicy socjalni 26 osób, pozostali pracownicy 54 osób. Liczba pracowników administracyjnych OPS jest wysoka w stosunku do liczby pracowników socjalnych, co wynika z faktu, iż ośrodek realizuje nie tylko zadania w zakresie ustawy o pomocy społecznej, ale także wynikające z innych ustaw, między innymi o dodatkach mieszkaniowych, o świadczeniach rodzinnych, o systemie oświaty, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W pogłębionych analizach wzięto pod uwagę pracowników OPS bez uwzględnienia pracowników realizujących zadania w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy Prawo energetyczne oraz bez asystentów rodziny. W takim rozumieniu na 31.12.2022 r. kadra OPS w Chrzanowie wynosiła ogółem 57 osób. Jest to zgodne ze sprawozdaniem MRPiPS, które jest przekazywane do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. W gminie Chrzanów od 1.01.2007 r. funkcjonuje także zespół gminnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o nazwie Centrum Usług Socjalnych.

W okresie 2019-2022 widoczny jest sukcesywny spadek liczby pracowników, zatrudnianych przez chrzanowski OPS. Stan osobowy z 2022 r. wynosi o 14 pracowników i 14,25 etatu mniej niż przed czterema laty.

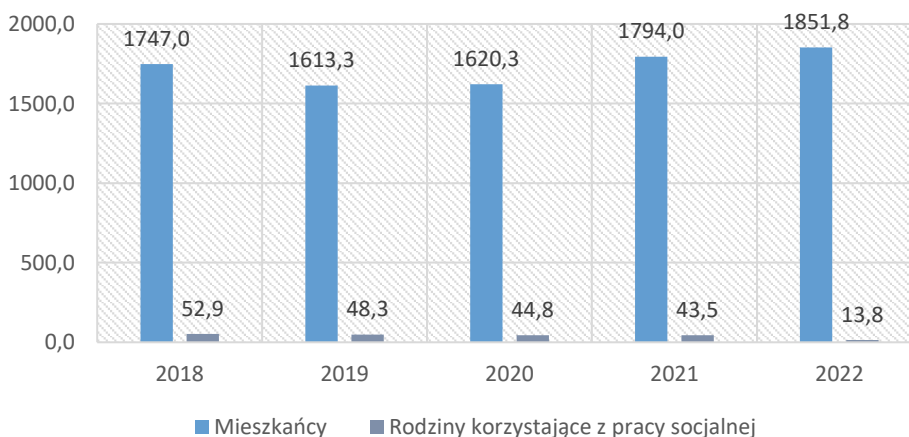
Wykres 42. Pracownicy i etaty OPS Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Spadek liczebności załogi OPS Chrzanów wystąpił równocześnie ze spadkiem wartości parametru, obrazującego liczbę rodzin korzystających z pracy socjalnej, przypadającej na jednego pracownika socjalnego. Osiągnięta w 2022 r. wartość 13,8 rodziny jest najniższa w całym analizowanym zakresie. Jednocześnie zwraca uwagę fakt, że od 2019 r. sukcesywnie wzrasta liczba mieszkańców gminy Chrzanów przypadających na jednego pracownika socjalnego, co może zwiastować wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju usługi w perspektywie najbliższych lat. Choć liczba świadczeń zmniejsza się, to jednak odnotowuje się i prognozuje dalszy wzrost zapotrzebowania w odniesieniu do pogłębionej pracy socjalnej w środowisku, co szczegółowo opisano we fragmencie dotyczącym danych ogólnych pomocy społecznej.

Wykres 43. Mieszkańcy gminy Chrzanów ogółem oraz rodziny korzystające z pracy socjalnej w przeliczeniu na 1 pracownika socjalnego OPS Chrzanów (2018-2022)

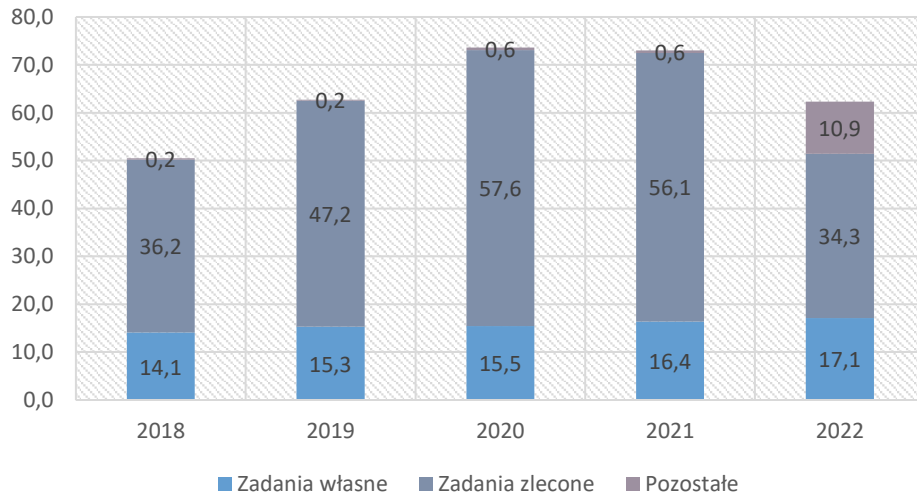

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Trend wydatków OPS Chrzanów w ostatnim pięcioleciu kształtował się nieregularnie, z najwyższą wartością (73,6 mln zł) w roku 2020, co ma swój związek przede wszystkim z pandemią COVID-19 i uruchomionymi wówczas mechanizmami pomocowymi. Zjawisko to ma swoje

odzwierciedlenie także w wydatkach ponoszonych na zadania zlecone. Z kolei na wartość kategorii „pozostałe” w roku 2022, osiągającej rekordowy poziom 10,9 mln zł, w dużej mierze składają się wydatki Funduszu COVID-19, co także ma swój związek z pandemią i łagodzeniem jej skutków (wsparcie seniorów, dodatek węglowy).

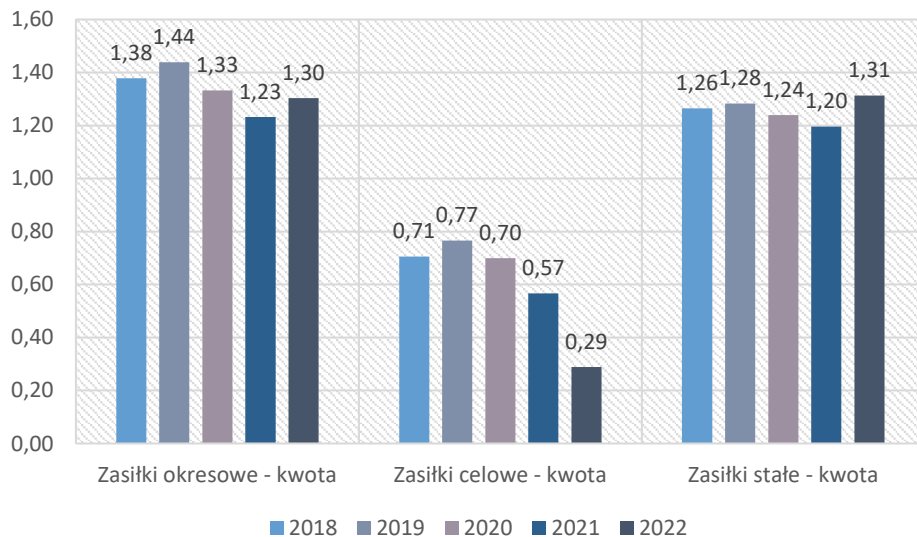
Wykres 44. Wydatki OPS Chrzanów w mln zł w podziale na rodzaj zadań (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Wśród wydatków OPS Chrzanów na zasiłki stałe, okresowe i celowe zwracają uwagę utrzymujące się na w miarę stałym poziomie kwoty na zasiłki okresowe oraz stałe – wysokość w obydwu przypadkach utrzymywała się w przedziale po 1,2 – 1,4 mln zł rocznie, bez wyraźnego trendu w okresie 2018-2022. Spadała natomiast kwota przeznaczana na wypłaty zasiłków celowych. Rekordowo niski poziom w 2022 r. (0,29 mln zł) wynikał w dużej mierze z braku wypłacania świadczeń na zakup opału.

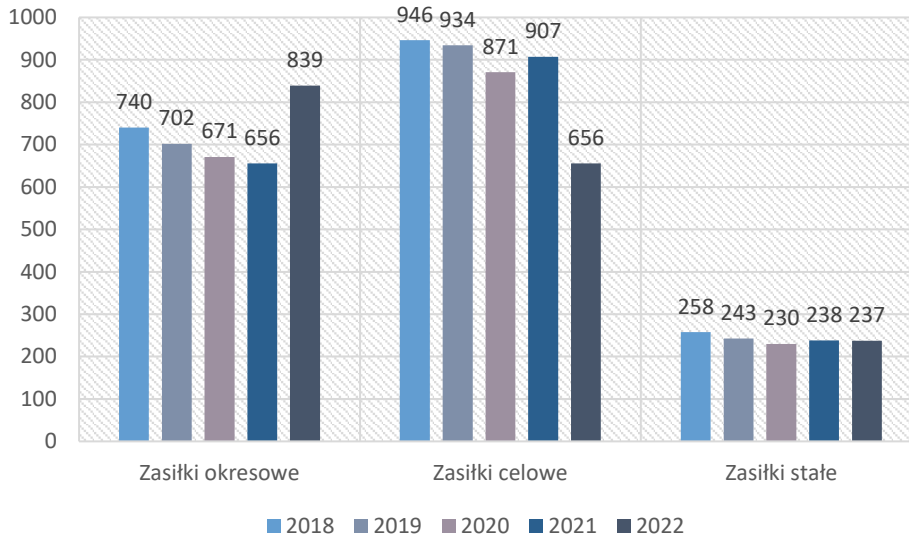
Wykres 45. Wydatki OPS Chrzanów w mln zł na zasiłki stałe, okresowe i celowe (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Liczba osób, do których kierowane były wspomniane wyżej zasiłki utrzymywała się na niezmiennym poziomie jedynie w przypadku zasiłków stałych. Znacznie większym wahaniom pod względem liczby osób, do których kierowano zasiłki, podlegały dwie pozostałe kategorie.

Wykres 46. Osoby pobierające zasiłki stałe, celowe i okresowe w gminie Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Z kolei Centrum Usług Socjalnych, według stanu na koniec 2022 r., zatrudniało 50 osób (46,25 etatów), z czego:

- 2 osoby – kadra kierownicza,
- 1 osoba – pracownicy ze specjalizacją w zawodzie pracownika socjalnego,
- 2 osoby – pracownicy ze specjalizacją z organizacji pomocy społecznej.

Podobnie jak w przypadku OPS, zdecydowaną większość kadry stanowią kobiety (39 osób, 78%). 23 pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym.

Wzmocnienie zaplecza instytucjonalnego pomocy społecznej, prowadzonego przez samorząd gminny, stanowią podmioty prowadzone przez samorząd powiatowy oraz organizacje pozarządowe. Do placówek, których organizatorem jest powiat chrzanowski, funkcjonujących na terenie gminy Chrzanów, poza wspomnianymi już Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Chrzanowie oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Chrzanowie, zaliczają się:

- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Płazie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie.

PDPS w Płazie jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych. Opieka sprawowana jest całodobowo, poza zapewnieniem podstawowych potrzeb bytowych realizowane są zajęcia i programy terapeutyczne. Według stanu na listopad 2023, r., w placówce przebywa 101 mieszkańców.

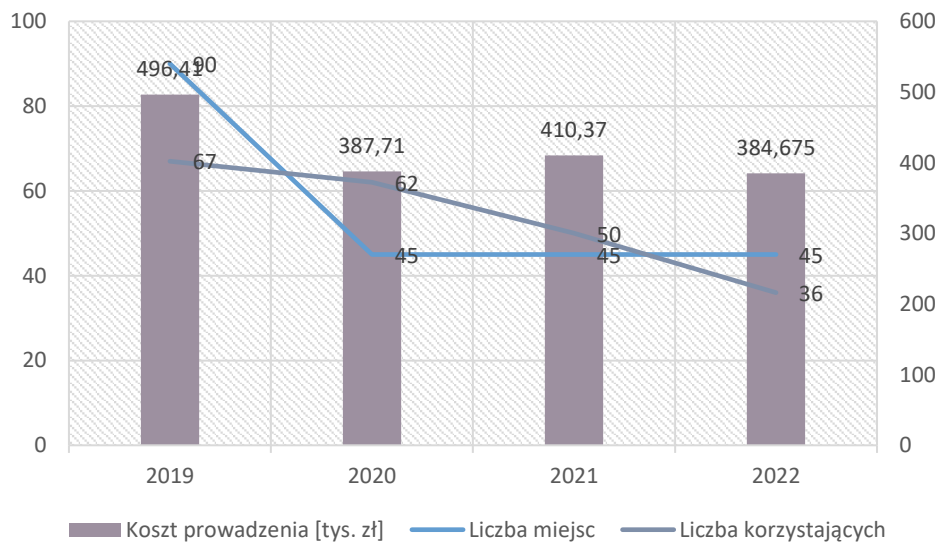
Na terenie powiatu brak natomiast domu samotnej matki. Szpital powiatowy wskazuje ponadto na potrzebę schronisk.

W ofercie organizacji pozarządowych wyróżniają się Warsztaty Terapii Zajęciowej, które są prowadzone przez Fundację im. św. Brata Alberta. Zajęcia przeznaczone są dla osób pełnoletnich, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do udziału w terapii zajęciowej. Obecnie, według stanu na listopad 2023 r., w rehabilitacji uczestniczy 35 osób.

Wybrane formy wsparcia

Za jedną z kolejnych konsekwencji generalnej poprawy sytuacji w zakresie problemów społecznych, jaka w ostatnich latach wystąpiła w gminie Chrzanów i spadku osób korzystających z rozmaitych form wsparcia, można uznać także mniejszą liczbę osób korzystających z placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez gminę Chrzanów (Świetlica Środowiskowa oraz Świetlica Terapeutyczna). Okres 2019-2022 odznaczał się ciągłym spadkiem liczby osób, które uczęszczały na zajęcia oferowane przez obydwie placówki, a rok 2022 był pierwszym po zmniejszeniu liczby miejsc, dokonany po 2019 r., w którym oferta odpowiadała zapotrzebowaniu. Wysokość kwot, jakie rokrocznie przeznaczano na funkcjonowanie obu placówek oscylowała wokół poziomu 400 tys. złotych.

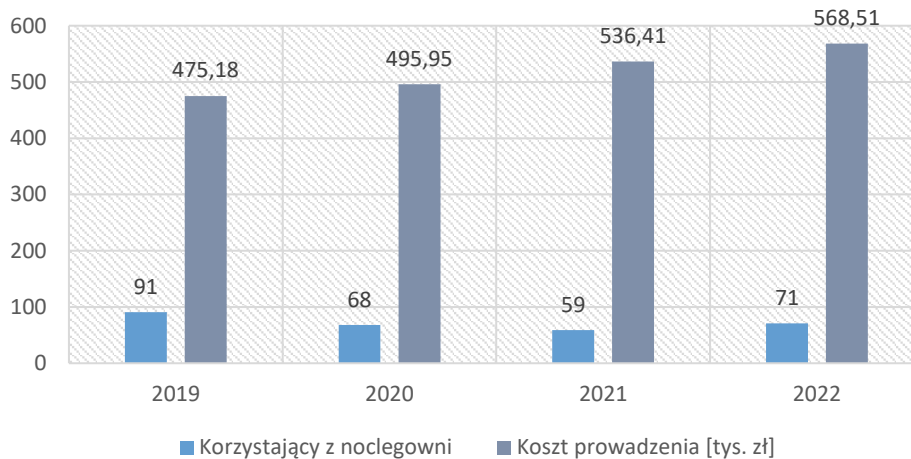
Wykres 47. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego w gminie Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Nieco odmienna sytuacja wystąpiła w przypadku noclegowni dla bezdomnych, prowadzonej przez gminę Chrzanów a współfinansowanej przez samorządy gminne Trzebini oraz Libiąża. Spadek liczby korzystających widoczny był w latach 2019-2021, rok 2022 to jednak nieznaczny wzrost w stosunku do poprzedniego. Z usług placówki skorzystało w nim 71 osób. Ciągłe rosły natomiast koszty utrzymania noclegowni (głównie z uwagi na wzrost cen mediów oraz płac), osiągając w 2022 r. poziom niespełna 569 tys. złotych.

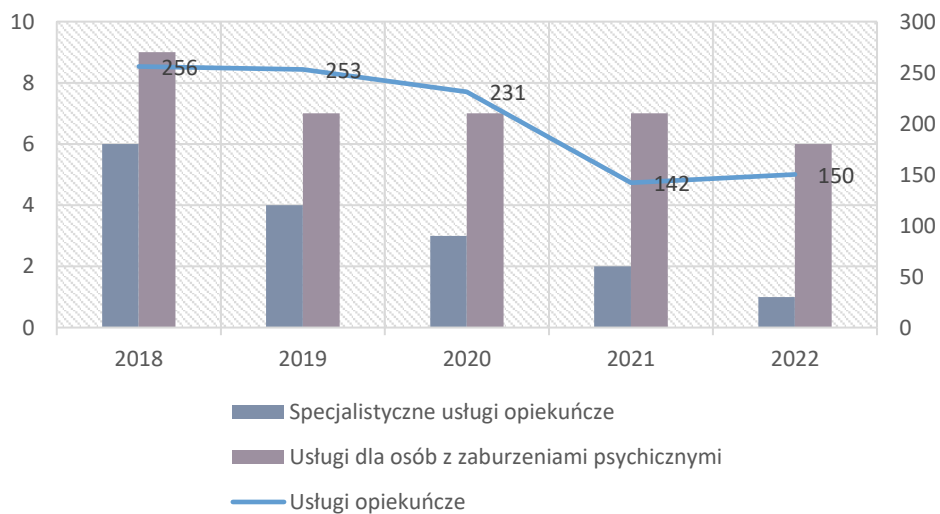
Wykres 48. Funkcjonowanie noclegowni dla bezdomnych w gminie Chrzanów (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Okres 2018-2022 przyniósł spadek liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, przy czym nie był to trend jednostajny. W roku 2022 wartość nieznacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego. Wzrosty nie wystąpiły natomiast w przypadku liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług tego rodzaju świadczonych osobom z zaburzeniami psychicznymi.

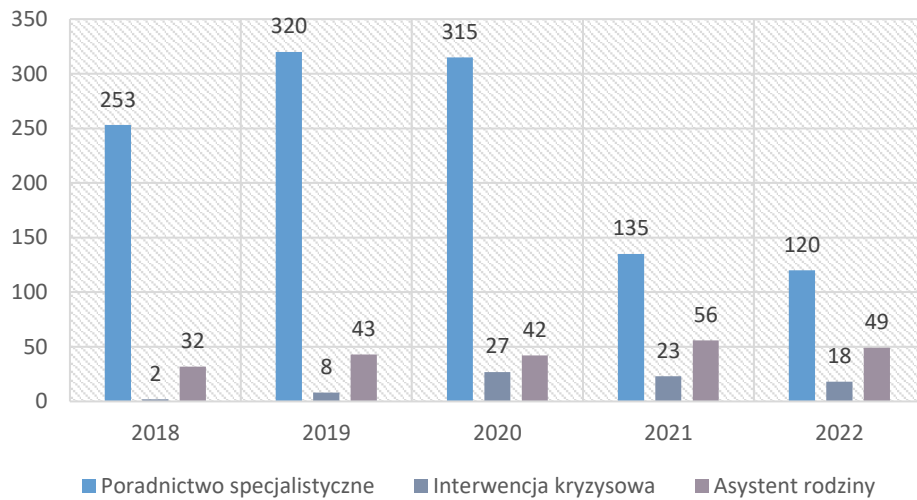
Wykres 49. Liczba beneficjentów usług opiekuńczych, świadczonych dla mieszkańców gminy Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Wśród wybranych form wsparcia dla rodzin zwraca uwagę przede wszystkim trend dotyczący poradnictwa specjalistycznego, z najwyższą liczbą rodzin korzystających z tej formy wsparcia w latach 2019 oraz 2020. Zaledwie w części jego wystąpienie można uzasadnić pandemią COVID-19, a określenie przyczyn wzrostu, zwłaszcza w roku 2019 w stosunku do poprzedniego, może wymagać dodatkowych analiz. Skutkami pandemii mogą być natomiast relatywnie wysokie wartości obrazujące liczbę rodzin korzystających z interwencji kryzysowej oraz wsparcia asystenta rodziny, uwidocznione zwłaszcza w latach 2020 oraz 2021. Można przypuszczać, że – z uwagi na rozciągnięcie w czasie konsekwencji pandemii – zwiększone zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie będzie utrzymywać się jeszcze przez kilka kolejnych lat.

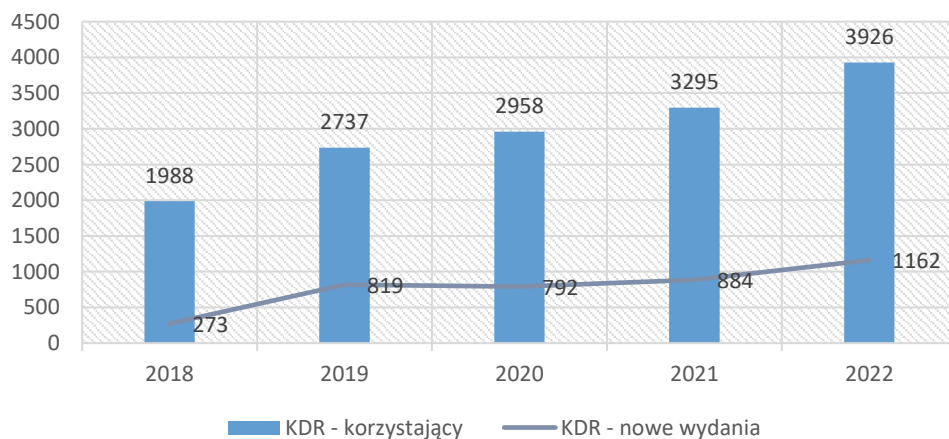
Wykres 50. Wybrane formy pomocy, kierowane do rodzin z gminy Chrzanów znajdujących się w trudnej sytuacji (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Jedną z form wspierania rodzin wielodzietnych na terenie gminy Chrzanów jest Karta Dużej Rodziny, które pomagają obniżyć koszty codziennego funkcjonowania w niektórych dziedzinach życia (m.in. kulturze, rozrywce oraz rekreacji). Mechanizm cieszy się rosnącą popularnością, o czym świadczy zarówno liczba korzystających z KDR, jak też liczba wydawanych kart każdego roku. Liczba korzystających z KDR w 2022 r. stanowiła dwukrotność wartości odnotowanej przed pięcioma laty.

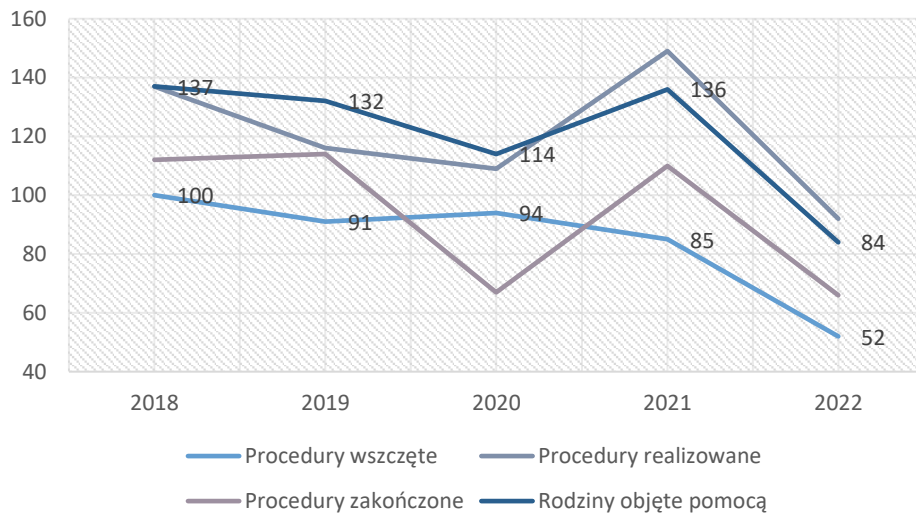
Wykres 51. Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny w gminie Chrzanów (2018-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Jedną z podstawowych form liczbowego zobrazowania skali zjawiska, jakim jest przemoc w rodzinach, jest statystyka dotycząca Niebieskich Kart. Wynika z niej, że sytuacja w tym zakresie ulegała w analizowanym okresie 2018-2022 stopniowej poprawie – rok 2022 przyniósł najniższe rezultaty zarówno odnośnie wszczętych procedur związanych z założeniem Niebieskiej Karty (52 wobec 100 w 2018 r., co było rezultatem najwyższym), jak i w zakresie liczby rodzin objętych tą formą pomocy (84 wobec 137 w 2018 r.). Pomimo zarejestrowanego w roku 2022 spadku wszczętych procedur związanych z założeniem Niebieskiej Karty, tylko w pierwszym półroczu roku 2023 r. wszczęto 48 kart. Może mieć to związek ze zmianą ustawy o przemyśle (m.in. wprowadzeniem możliwości zakładania Niebieskiej Karty także osobom spoza kręgu rodziny).

Wykres 52. Funkcjonowanie procedury Niebieskiej Karty w gminie Chrzanów (2018-2022)

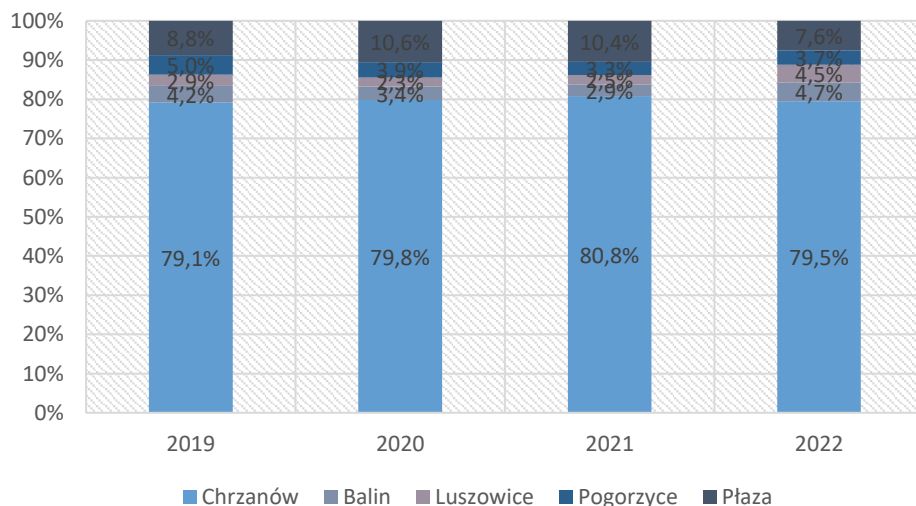

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Zróżnicowanie przestrzenne pomocy społecznej

Analiza samej tylko liczby wniosków o udzielenie pomocy społecznej w zależności od miejsca zamieszkania wnioskodawcy, składanych na przestrzeni lat 2019-2022 w niewielkim stopniu pozwala określić zróżnicowanie przestrzenne problemów społecznych. Każdego roku około 80% wniosków pochodziło od mieszkańców Chrzanowa, co nie dziwi zważywszy na fakt liczby mieszkańców miasta. Dużą stabilnością wykazywały się także odsetki przypadające na poszczególne miejscowości w gminie, z różnicami nie przekraczającymi 3 punktów procentowych.

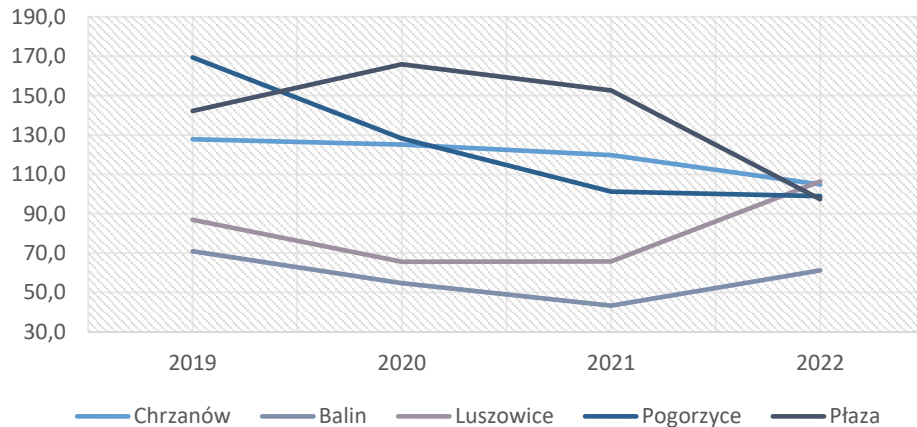
Wykres 53. Struktura wniosków o udzielenie pomocy społecznej w podziale na miejscowości gminy (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Znacznie lepszy obraz zróżnicowania problemów społecznych w skali gminy daje przeliczenie liczby wniosków o udzielenie pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców danej miejscowości. Pod tym względem przez cały okres 2019-2022 najlepiej prezentowały się Balin i Luszowice. Rok 2022 przyniósł zrównanie wyników 4 miejscowości wokół poziomu 100 wniosków w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, do których należą także wspomniane Luszowice. Miasto Chrzanów na tle pozostałych miejscowości gminy prezentuje się pod tym względem dość przeciętnie, w skali całego analizowanego okresu najgorzej wypadła natomiast Płaza. Prawdopodobnie w dużej mierze związane to jest z funkcjonowaniem tam lokali socjalnych.

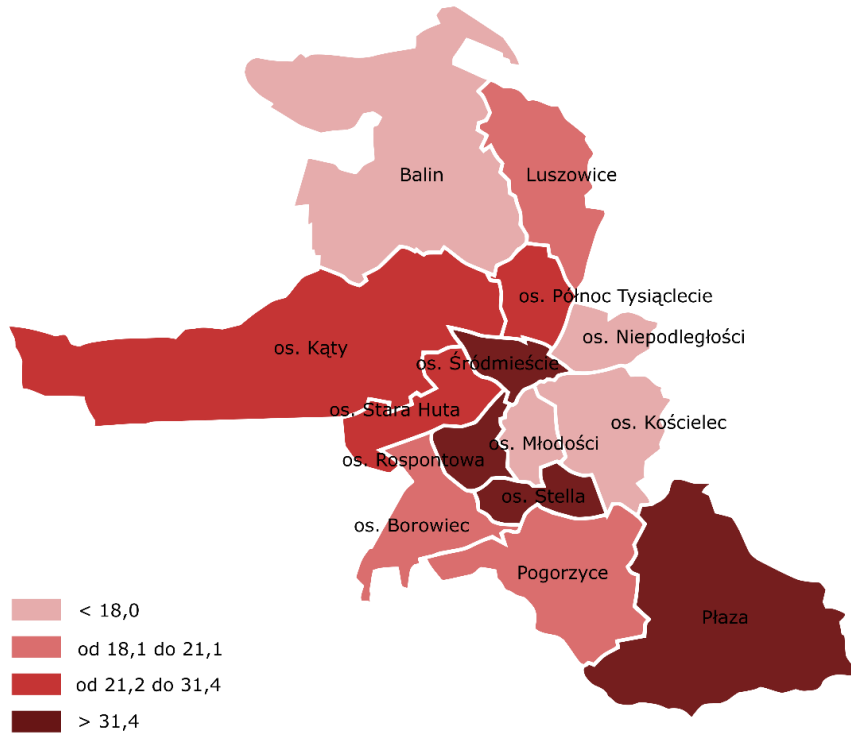
Wykres 54. Wnioski o udzielenie pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców miejscowości gminy (2019-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Zróżnicowanie przestrzenne zapotrzebowania na pomoc społeczną, liczonego liczbą beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wskazuje, że najmniej korzystna sytuacja pod tym względem w roku 2022 występowała na chrzanowskich osiedlach Śródmieście, Rospontowa, Stella oraz w Płazie. Trzy pierwsze charakteryzowały się najwyższym poziomem bezrobocia rejestrowanego, co w części tłumaczy wysokie wartości i tego parametru. Nie można jednocześnie wykluczyć współistnienia innych problemów społecznych, które dodatkowo wpływają na wysoką liczbę osób, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

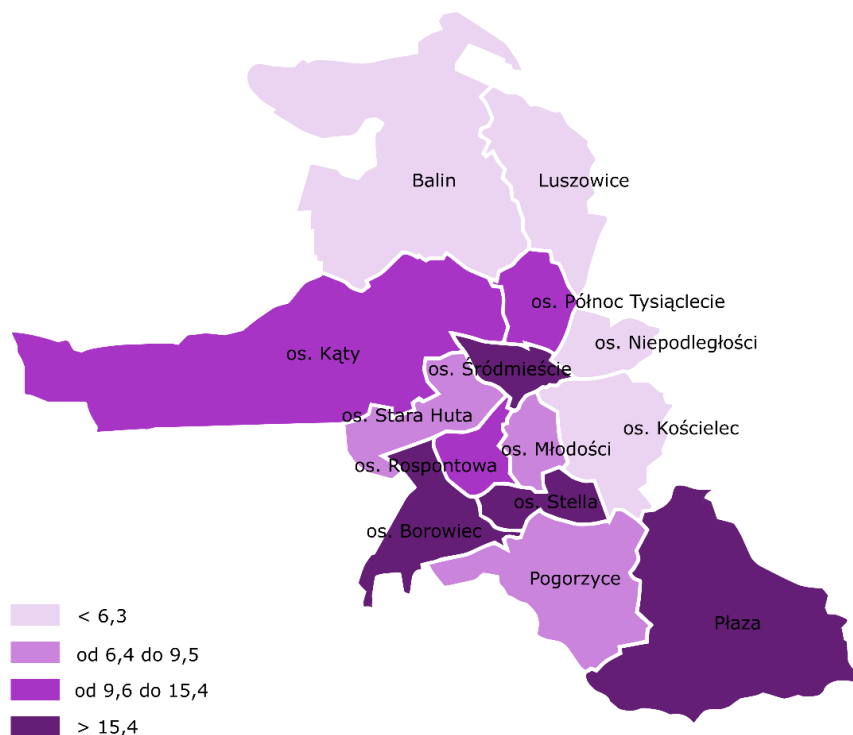
Rysunek 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miejscowości i osiedla

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Zawężenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej do osób, które pobierają świadczenia ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w roku 2022 ponownie w gronie jednostek o najtrudniejszej sytuacji wskazuje chrzanowskie osiedla Śródmieście i Stella oraz miejscowość Płaza. Do grona obszarów kryzysowych pod tym względem zalicza się także osiedle Borowiec. Można przypuszczać, że wartości, jakie osiągnęły chrzanowskie osiedla, wiążą się z współwystępowaniem zjawiska niepełnosprawności oraz zaawansowanego wieku, co zostało podkreślone we wcześniejszej części diagnozy dotyczącej demografii. Z kolei rezultat, jaki osiąga Płaza, może wynikać z funkcjonowania na terenie tej miejscowości Powiatowego Domu Pomocy Społecznej i zaliczenia do statystyk podopiecznych tej placówki.

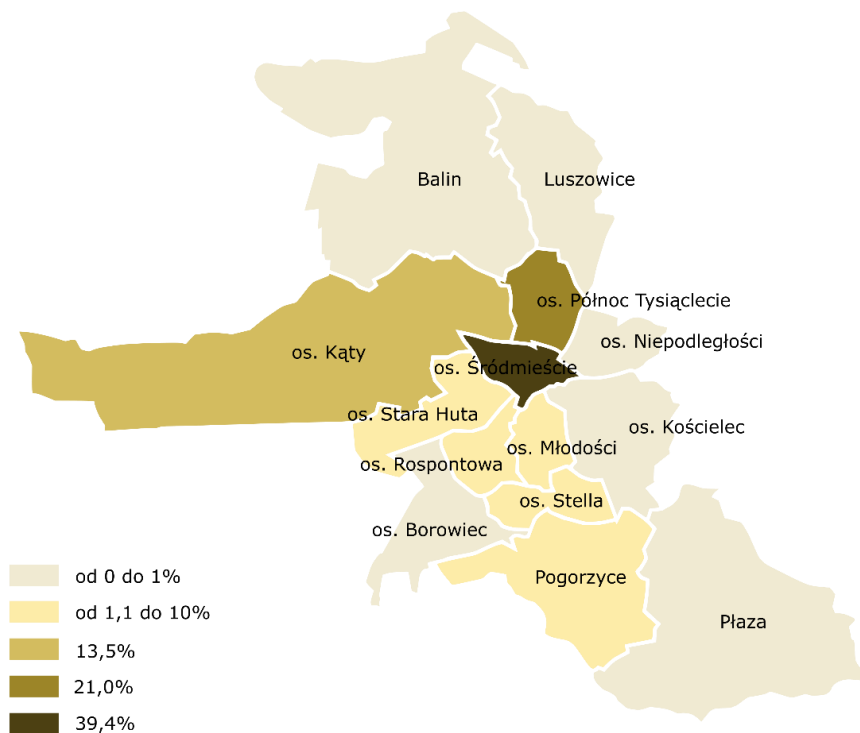
Rysunek 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miejscowości i osiedla

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Chrzanów

Inną metodą, pozwalającą na określenie skali danego problemu społecznego, jest wskazanie odsetka świadczeń udzielonych mieszkańcom danej miejscowości bądź osiedla w ogóle świadczeń, udzielonych z danego tytułu w całej gminie. W przypadku świadczeń udzielanych z tytułu alkoholizmu zwraca uwagę natężenie tego problemu w dwóch chrzanowskich osiedlach – Śródmieściu oraz Północ Tysiąclecie. Przypadało na nie ponad 60% ogółu świadczeń, udzielonych ze względu na alkoholizm w całym roku 2022. Jednocześnie na terenach wiejskich gminy oraz na większości osiedli stanowiących obrzeża Chrzanowa problem ten praktycznie nie występował.

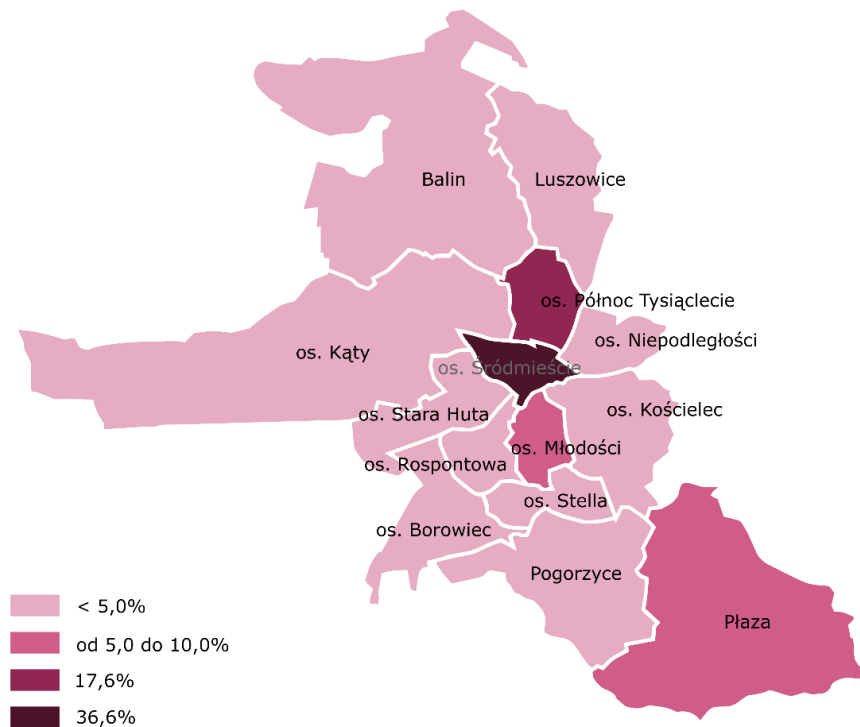
Rysunek 11. Odsetek [%] świadczeń z tytułu alkoholizmu, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

W 2022 r. w bardzo podobny sposób kształtowała się sytuacja w zakresie świadczeń, dla udzielenia których powodem była długotrwała lub ciężka choroba. Największy ich odsetek został skierowany do mieszkańców osiedli Śródmieście oraz Północ Tysiąclecie, łącznie nieco ponad 54% ogółu. Swoim rezultatem na tle pozostałych osiedli oraz miejscowości wyróżniały się także Płaza (za wynik której w części może być odpowiedzialna obecność Powiatowego Domu Pomocy Społecznej) oraz chrzanowskie os. Młodości.

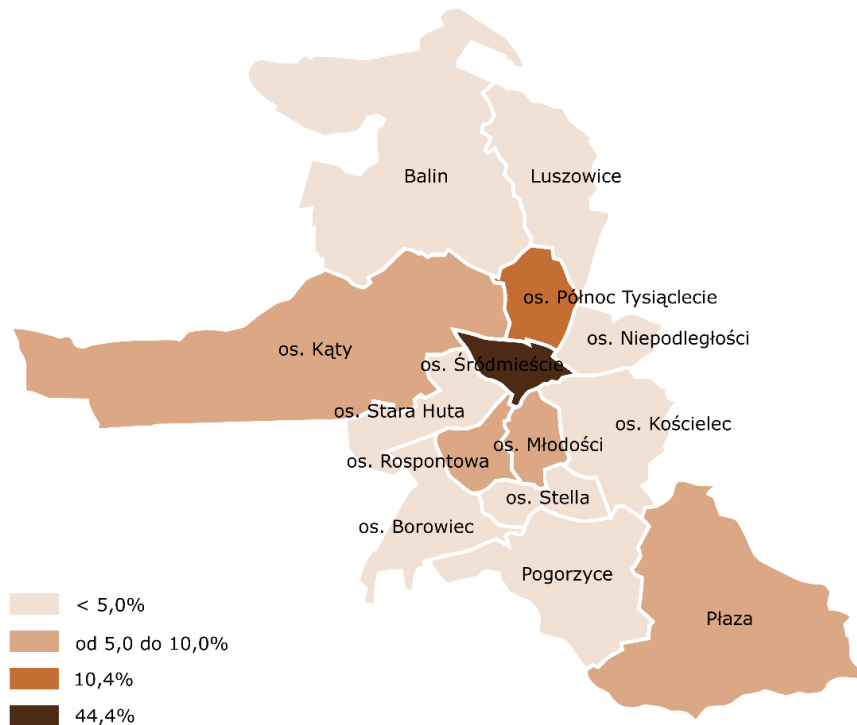
Rysunek 12. Odsetek [%] świadczeń z tytułu długotrwałych lub ciężkich chorób, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

Nagromadzenie problemów społecznych w obrębie osiedli Śródmieście oraz Północ Tysiąclecie potwierdza także analiza odsetka świadczeń, udzielanych w 2022 r. z tytułu ubóstwa. Wspomniane osiedla skupiały blisko 55% ogółu, wyróżniając się spośród pozostałych analizowanych jednostek. W przypadku świadczeń, dla których powodem udzielenia było ubóstwo, zwraca uwagę duża różnica pomiędzy os. Śródmieście a os. Północ Tysiąclecie, a także niewielka przewaga, jaką drugie wymienione osiedle miało nad kolejnym w zestawieniu os. Młodości (8,8%).

Rysunek 13. Odsetek [%] świadczeń z tytułu ubóstwa, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Chrzanów

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Polega na grupowaniu czynników odnoszących się do gminnej polityki społecznej na cztery kategorie, nazwane z języka angielskiego: strengths – mocne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Chrzanów, przygotowane na podstawie diagnozy i warsztatów z udziałem interesariuszy lokalnych.

Tabela 2. Wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Chrzanów.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Demografia, problemy społeczne i organizacja systemu pomocy społecznej	
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby osób oraz rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich kilku lat – poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy; • Stabilna sytuacja w zakresie wieku oraz płci beneficjentów pomocy społecznej w gminie, wpływająca na skuteczniejsze przewidywanie zjawisk negatywnych oraz łatwość w doborze mechanizmów zaradczych; • Kadra różnorodnych instytucji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej (wysoki poziom kwalifikacji, wieloletnie doświadczenie, znajomość zagrożeń i potrzeb środowiska, zaangażowanie itp.); • Rozbudowana, zróżnicowana oferta w zakresie placówek i form wsparcia, prowadzonych przez gminne jednostki organizacyjne (Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie) – m.in. klub integracji społecznej, jadalnia, noclegownia dla bezdomnych, świetlice środowiskowa i terapeutyczna; • Placówki pomocy społecznej prowadzone przez powiat chrzanowski i ich dostępność na terenie gminy (m.in. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Płazie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie) – wsparcie dla działań realizowanych przez samorząd gminny, ułatwienie w dostępie do nich dla mieszkańców; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne procesy demograficzne – depopulacja gminy połączona z wzrostem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym; • Utrzymujące się w ostatnich kilku latach ujemne wartości salda migracji oraz przyrostu naturalnego, świadczące m.in. o niewystarczającej atrakcyjności osadniczej gminy pojmowanej jako całość; • Duże zróżnicowanie pod względem charakteru, uwarunkowań oraz tkanki społecznej pomiędzy poszczególnymi osiedlami Chrzanowa, wynikające z zaszłości historycznych i skutkujące koniecznością różnicowania mechanizmów pomocy oraz wsparcia; • Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na terenie miasta Chrzanowa, w szczególności w położonych centralnie osiedlach Śródmieście i Północ Tysiąclecie; • Bardzo duży odsetek korzystających z pomocy społecznej długotrwale (powyżej roku) – znaczące prawdopodobieństwo występowania zjawisk uzależnienia od pomocy społecznej, niechęci do działania w kierunku poprawy swojej sytuacji życiowej; • Wzrost odsetka świadczeń udzielanych z tytułu problemów ze zdrowiem – wypadkowa sytuacji demograficznej, w jakiej znalazła się gmina, z perspektywą wzrostu zapotrzebowania na pomoc społeczną z tych przyczyn; • Brak oferty usług opieki wytchnieniowej w kontekście rosnącego zapotrzebowania społecznego; • Wzrost liczby dzieci i młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności – konieczność opracowania i wdrożenia mechanizmów

<ul style="list-style-type: none"> • Doświadczenie instytucji pomocy społecznej w realizacji projektów przy współfinansowaniu środków zewnętrznych; • Duża liczba i znacząca aktywność organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, w szczególności w zakresie aktywizacji seniorów (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Chrzanowie) oraz osób z niepełnosprawnościami (np. Warsztaty Terapii Zajęciowej); • System wsparcia i promocji zaangażowania społecznego i obywatelskiego - Mobilne Centrum Organizacji Pozarządowych Gminy Chrzanów, Miejsce Aktywności Mieszkańców; • Wykorzystanie efektu skali w zakresie realizacji niektórych zadań z zakresu pomocy społecznej, jaki zapewnia sąsiedztwo trzech gmin o podobnej charakterystyce i problemach (Trzebinia, Chrzanów, Libiąż); • Opracowanie i wdrożenie rozwiązań ułatwiających codzienne funkcjonowanie rodzinom wielodzietnym (np. Karta Dużej Rodziny), wraz z dostrzegalnym wzrostem zainteresowania tymi formami pomocy; • Sukcesywnie i efektywnie wdrażany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Chrzanów, ukierunkowany na rozwiązywanie problemów społecznych i towarzyszących. 	<p>wsparcia, w tym z udziałem instytucji publicznych (np. edukacyjnych);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zauważalny problem związany z uzależnieniami (alkoholizm, narkomania, ale również od telefonu, Internetu, mediów społecznościowych) wraz z konsekwencjami społecznymi i zdrowotnymi, rosnące zapotrzebowanie na wsparcie w tym zakresie dla osób dotkniętych nałogiem oraz ich rodzin.
Gospodarka i rynek pracy	
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujące się – pomimo zmian związanych z transformacją ustrojową – znaczenie Chrzanowa jako istotnego ośrodka przemysłowego i usługowego Małopolski Zachodniej; • Spora liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach działających na terenie gminy Chrzanów i w gminach ościennych, łatwa dostępność komunikacyjna dwóch chłonnych rynków pracy – aglomeracji krakowskiej i konurbacji górnośląskiej; • Wzrost liczebności podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), wskazujący na korzystny i pożądany trend zmian lokalnej struktury gospodarczej; • Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy – spadek bezrobocia w ostatnich kilku latach i relatywnie niewielkie zaburzenie tego trendu wskutek pandemii COVID-19; • Działalność placówek kształcenia zawodowego, w tym także objęcie działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujący się trend mniej korzystnych wskaźników bezrobocia rejestrowanego dla gminy Chrzanów w zestawieniu ze średnią powiatową i regionalną; • Duży odsetek osób w wieku powyżej 50 lat wśród zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkujących gminę Chrzanów; • Problem w zakresie aktywizacji zawodowej osób narodowości ukraińskiej, zamieszkujących teren gminy Chrzanów od momentu agresji rosyjskiej na Ukrainę; • Występowanie obszarów zdegradowanych, w tym przemysłowych, wymagających rewitalizacji.

o podobnym charakterze osób z niepełnosprawnościami (SOSW Chrzanów).	
Pozostałe usługi publiczne	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta baza placówek oświatowych, z dostępnością do szkół podstawowych w każdej miejscowości gminy; • Oferta edukacyjna miasta Chrzanowa, umożliwiająca kształcenie na każdym poziomie do ponadpodstawowego włącznie (w tym jako jeden ze sposobów zatrzymania części młodzieży w gminie); • Dobra dostępność do placówek ochrony zdrowia (m.in. szpital powiatowy), wynikająca m.in. ze statusu miasta powiatowego, posiadanej przez Chrzanów; • Bogata, odpowiadająca potrzebom oferta kulturalna, rekreacyjna i sportowa, w szczególności w zakresie integracji i aktywizacji oraz przeciwdziałania i łagodzenia problemów społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak żłobków i placówek realizujących zadania typowe dla żłobków na terenach wiejskich gminy – utrudnienie w dostępie do tego rodzaju usług publicznych; • Baza, wyposażenie i oferta w zakresie edukacji i wychowania niewystarczająco uwzględniające różne rodzaje i formy niepełnosprawności oraz inne szczególne potrzeby dzieci i uczniów; • Niski poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, z gorszymi rezultatami przestępczości (także o charakterze kryminalnym) dla gminy w porównaniu z powiatem i regionem oraz rosnącą liczbą wykroczeń; • Niewystarczająca dostępność specjalistycznych usług ochrony zdrowia – m.in. wczesna diagnoza i interwencja, rehabilitacja i terapii sensorycznej, wsparcie zdrowia psychicznego, konieczność korzystania z usług w innych gminach (Oświęcim, Jaworzno), wysokie ceny odpłatności za tego typu usługi komercyjne.
Infrastruktura i środowisko	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć drogowa, wysoki poziom skomunikowania gminy z pobliskimi ośrodkami miejskimi znaczenia międzynarodowego i ponadregionalnego; • Zaawansowanie prac modernizacyjnych na linii kolejowej przebiegającej przez Chrzanów, w połączeniu z atrakcyjną ofertą przewozową ułatwiające codzienną komunikację z Krakowem oraz Oświęcimiem – wpływ na atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną gminy, • Zadowalający poziom rozwoju infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, gazociąg, sieci energetyczne i teleinformatyczne). 	<ul style="list-style-type: none"> • nierozwiązany – pomimo powstania obwodnic wyprowadzających ruch tranzytowy z centrum miasta – problem ruchu drogowego w centrum Chrzanowa oraz niedobory w infrastrukturze zapewniającej bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego (chodniki, oświetlenie przejść dla pieszych) w całej gminie; • Utrzymujący się problem z czystością powietrza w okresie jesiennym i zimowym, związany z „niską emisją” – problem rzutujący na zdrowie mieszkańców gminy, jej atrakcyjność osadniczą oraz stan środowiska naturalnego; • Niska świadomość społeczna w zakresie zagadnień związanych z ekologią, stanem środowiska naturalnego czy bioróżnorodnością; • Niedostosowanie większości budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych na terenie gminy do osób ze szczególnymi potrzebami; • Spadek zasobu mieszkaniowego, pozostającego w dyspozycji gminy Chrzanów,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych – kompleksowe działania obejmujące rozwiązanie problemów społecznych; • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania programów społecznych, m.in. w zakresie funduszy rządowych i unijnych, w perspektywie finansowej 2021-2027; • Programy uruchamiane na poziomie centralnym, skierowane na rozwiązanie problemów społecznych, związanych m.in. z opieką nad osobami starszymi, mieszkalnictwem, dostępnością; • Duży potencjał gospodarczy i społeczny zachodniej Małopolski, ze szczególnym uwzględnieniem trójmiasta Trzebinia – Chrzanów – Libiąż; • Współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa, w tym z zaangażowaniem organizacji pozarządowych, szczególnie w obrębie miast Trzebinia, Chrzanów i Libiąż; • Zmiana świadomości społecznej w zakresie diagnozowania, wykrywania i rozwiązywania problemów społecznych i zdrowotnych – w odniesieniu do siebie samych, własnych rodzin, jak i najbliższego otoczenia; • Wzrost partycypacji społecznej i zaangażowania w sprawy lokalne, napędzany odpowiednimi mechanizmami sterowanymi z poziomu samorządowego; • Wyhamowanie trendu migracji wskutek rosnącej popularności mechanizmu pracy zdalnej oraz rozwoju sieci transportu publicznego, zwłaszcza kolejowego – możliwość łączenia mieszkania w gminie Chrzanów z szybkimi dojazdami do pracy np. w Krakowie. 	<p>skorelowany ze wzrostem zapotrzebowania na lokale treningowe i wspomagane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogłębianie się zapaści demograficznej, związanej z ubytkiem ludności oraz starzeniem się społeczeństwa, sygnalizowane w prognozach; • Konsekwencje zmieniającej się struktury demograficznej – m.in. ograniczenie podaży siły roboczej, spadek wpływów do budżetu gminy z tytułu podatków, konieczność reorientacji skali i zakresu usług publicznych na potrzeby osób najstarszych; • Nowe wzorce zachowań - konsumpcyjny styl życia, pracoholizm, „atomizacja” życia, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, załamanie tradycyjnego modelu rodziny; • Roszczeniowość klientów pomocy społecznej; • System pomocy społecznej, częściowo powodujący bierność i uzależnienie od ciągłego wsparcia, jednocześnie występujące luki, które powodują korzystanie przez osoby i rodziny, które tego nie potrzebują; • Nieatrakcyjne warunki pracy w sferze pomocy społecznej, w szczególności w kontekście sytuacji w innych branżach (m.in. niski poziom wynagrodzeń, wysoki poziom stresu), • Transformacja energetyczna sektora górniczego, dotycząca bezpośrednie sąsiedztwo Chrzanowa, skutkująca koniecznością przebranżowienia i aktywizacji znaczącej liczby pracowników; • Fiskalizm państwa, wysokie koszty pracy dla pracodawców; • Problemy w asymilacji uchodźców z Ukrainy – konieczność stosowania dodatkowych, kosztownych programów integracyjnych i aktywizacyjnych; • Niedające się przewidzieć, odsunięte w czasie konsekwencje zdrowotne (szczególnie w zakresie zdrowia psychicznego) oraz społeczne po pandemii COVID-19; • Spadek aktywności organizacji pozarządowych, skutkujący ograniczeniem oferty dla osób zagrożonych zjawiskiem marginalizacji – głównie seniorów i z niepełnosprawnościami; • Pogłębiające się problemy z funkcjonowaniem sektora ochrony zdrowia, wynikające m.in. z braku dofinansowania świadczeń czy niedoborów kadry medycznej;

	<ul style="list-style-type: none">• Zbyt mała uwaga na działania w zakresie monitorowania, prewencji i profilaktyki pojawiania się zagrożeń społecznych, odchyleń i problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży – reagowanie systemowe dopiero w sytuacjach wystąpienia niekorzystnych zjawisk, chorób czy niepełnosprawności;• Fatalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży przy stwierdzonym kryzysie psychicznym dotyczącym kilkudziesięciu procent polskich dzieci i nastolatków;• Zagrożenie niewydolności systemu emerytalnego, niewypłacalności systemu zabezpieczenia społecznego;• Rosnące trudności w usamodzielnianiu się młodych osób i rodzin, wynikające z bariery finansowej, uniemożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb lokalowych;• Proces postępującej biurokratyzacji i formalizacji wszelkich postępowań w organach administracji;• System kształcenia zawodowego w Polsce niedostosowany do potrzeb rynku pracy, słaba współpraca sfery gospodarczej i sfery edukacji zawodowej.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników diagnozy oraz dyskusji warsztatowej z udziałem interesariuszy lokalnych

WIZJA I MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Wizja stanowi projekcję, opis pożądanego stanu **rzeczywistości społecznej** obszaru gminy w perspektywie roku 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą wszyscy zaangażowani partnerzy, wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

W perspektywie roku 2030 roku znaczącej poprawie ulegną warunki życia oraz dostępność i jakość usług publicznych na terenie gminy Chrzanów, co pozwoli na wzmocnienie jej atrakcyjności osadniczej oraz zahamowanie niekorzystnych trendów społeczno-demograficznych. Przyczyni się do tego sprawna i efektywna polityka społeczna, realizowana w szerokich partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych, ukierunkowana na dobrze rozpoznane potrzeby, problemy i oczekiwania różnych grup mieszkańców, szczególnie tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do poprawy jakości ich życia oraz aktywizacji i integracji ze społecznością lokalną. W centrum tej polityki pozostają dzieci, młodzież i rodzina, osoby starsze, chore, z niepełnosprawnościami, osoby bezrobotne, w trudnej sytuacji mieszkaniowej, w kryzysie bezdomności i inne wymagające wsparcia w ich naturalnym rozwoju oraz przewyciężaniu problemów i trudności życiowych.

Natomiast **misja definiuje naczelny cel polityki społecznej w gminie**, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych, mieszkańców i innych interesariuszy systemu polityki społecznej.

Aktywizacja i integracja społeczna oraz skuteczne wsparcie instytucji i środowiska lokalnego dla osób i rodzin w gminie Chrzanów, w szczególności borykających się z różnego rodzaju problemami i trudnościami życiowymi, które uniemożliwiają im samorealizację oraz pełne współżycie rodzinne i społeczne.

PLAN OPERACYJNY

Obszary strategiczne, wyszczególnione w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów, wynikają z przyjętej wizji rozwoju społecznego gminy w perspektywie roku 2030. Zdefiniowano 5 kluczowych obszarów polityki społecznej gminy Chrzanów, wyodrębnionych za pomocą głównych grup odbiorców działań lub sfer współdziałania, z uwzględnieniem procesów współpracy:

- **DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA,**
- **OSOBY STARSZE,**
- **OSOBY CHORE ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI,**
- **OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA,**
- **WSPÓŁPRACA.**

Należy podkreślić umowność podziałów „obszarowych”, które wzajemnie się przenikają i dopełniają. Nie jest możliwa sprawna i efektywna realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy braku integracji poszczególnych kierunków działań. Szczególnie widoczne jest to w przypadku działań określonych w ramach ostatniego obszaru, który ma charakter horyzontalny.

Dla każdego z obszarów strategicznych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie roku 2030), a także służące im cele operacyjne (o krótszej perspektywie czasowej). Realizacji celów służą zdefiniowane w dokumencie kluczowe kierunki interwencji (działania, programy i projekty), które określają ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej interesariuszy polityki społecznej w gminie Chrzanów.

Monitorowanie postępów w zakresie realizacji gminnej polityki społecznej, opisanej w ramach niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030, ułatwia lista rekomendowanych mierników, które przypisane zostały poszczególnym celom operacyjnym. Lista ta stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

Schemat 1. Obszary i cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030.

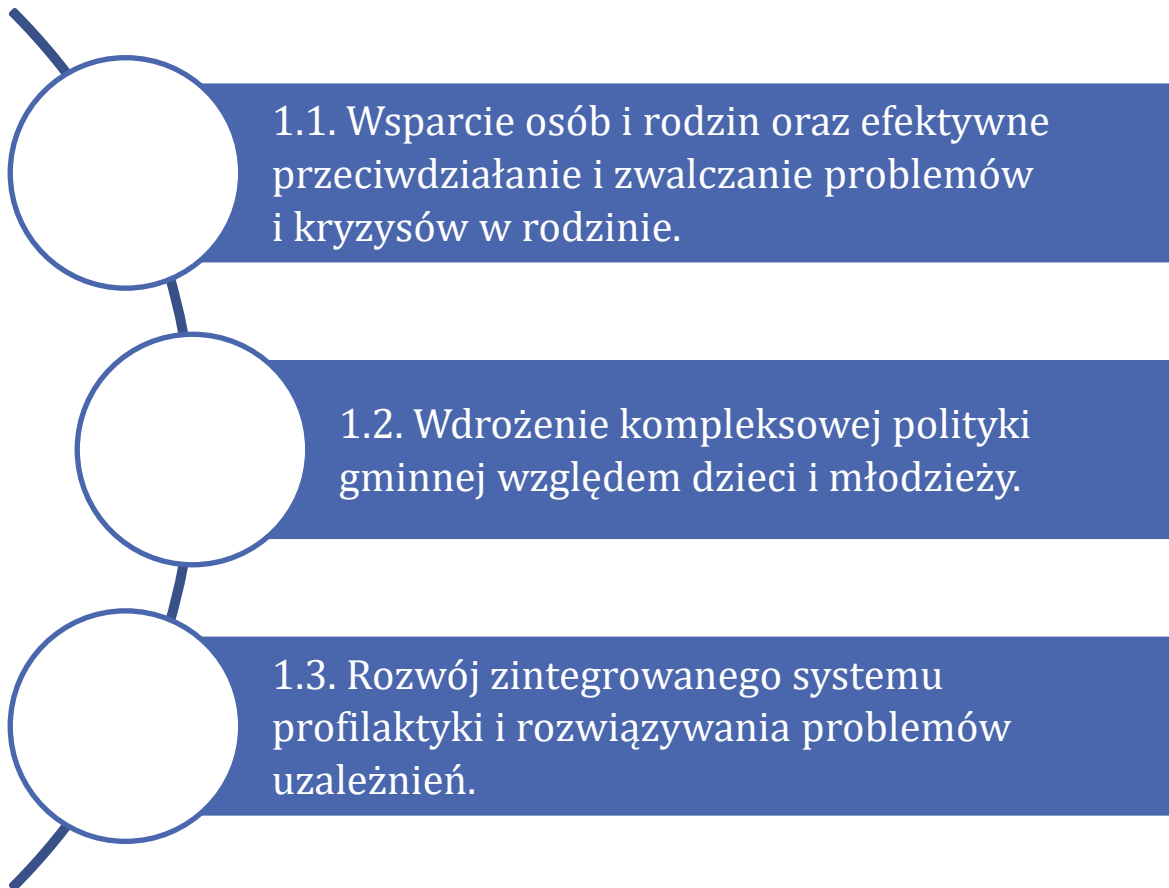
DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA	OSOBY STARSZE	OSOBY CHOROŻE ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA
Cel strategiczny 1. Zintegrowany system wsparcia dziecka i rodziny.	Cel strategiczny 2. Kompleksowa polityka senioralna.	Cel strategiczny 3. Skuteczna polityka społeczna wobec osób chorych, zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.	Cel strategiczny 4. Wsparcie oraz aktywizacja i integracja osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
Cele operacyjne: 1.1. Wsparcie osób i rodzin oraz efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie problemów i kryzysów w rodzinie. 1.2. Wdrożenie kompleksowej polityki gminnej względem dzieci i młodzieży. 1.3. Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Cele operacyjne: 2.1. Doskonalenie i rozwój usług dla osób starszych oraz efektywne wsparcie ich opiekunów. 2.2. Wieloaspektowa aktywizacja osób starszych.	Cele operacyjne: 3.1. Wspieranie osób i rodzin w zakresie utrzymania dobrej kondycji zdrowotnej, prawidłowego rozwoju i skutecznej walki z chorobą. 3.2. Wspomaganie, aktywizacja i integracja osób oraz rodzin zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami.	Cele operacyjne: 4.1. Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza oraz integracja społeczna mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. 4.2. Realizacja prospołecznej, integrującej i aktywizującej polityki mieszkaniowej gminy.
WSPÓŁPRACA			
Cel strategiczny 5. Partnerska współpraca w obszarze bezpieczeństwa społecznego i publicznego.			
Cele operacyjne: 5.1. Profesjonalizacja i integracja działań w ramach pomocy społecznej. 5.2. Rozwój sektora obywatelskiego i solidarności społecznej. 5.3. Dbłość o porządek i bezpieczeństwo publiczne.			

OBSZAR PRIORYTETOWY: **DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA**

Cel strategiczny 1.

Zintegrowany system wsparcia dziecka i rodziny

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania:

Proces wyludniania się gminy Chrzanów postępuje, zarówno z uwagi na ujemny przyrost naturalny, jak też ujemne saldo migracji. Jednocześnie społeczność lokalna starzeje się w dużym tempie. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Chrzanów jest znacznie większy niż przeciętna dla województwa. Powoduje to zaburzenie warunków dla stabilnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. W obliczu tej sytuacji naturalnym, a przy tym koniecznym kierunkiem działania jest wzmocnienie polityki prorodzinnej na terenie jednostki. Strategia postępowania ukierunkowana jest na zapewnienie rodzinie odpowiednich warunków do powstania, godnego życia oraz naturalnego rozwoju. To właśnie rodzina, jako podstawowa jednostka społeczna, zapewnia zastępowalność pokoleń oraz w dużej mierze przesądza o szansach i możliwościach rozwojowych jednostki.

Pierwszy cel operacyjny (1.1.) w ramach tego obszaru priorytetowego odnosi się do wsparcia dziecka i rodziny oraz efektywnego przeciwdziałania i zwalczania pojawiających się trudności i kryzysów. Pod tymi pojęciami kryje się przede wszystkim tworzenie warunków do trwania i pełnego rozwoju rodzin, wspomaganie ich we wszystkich fazach tego rozwoju, profilaktyka uprzedzająca, wczesne wykrywanie problemów i zagrożeń, niwelowanie objawów odchyłań i dysfunkcji na pierwszym etapie ich powstawania, w momencie pojawienia się pierwszych symptomów sytuacji problemowych, efektywna pomoc, udzielana w sposób racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych problemów, potrzeb i oczekiwań. Dla osiągnięcia niniejszego celu zaplanowano szereg działań, w tym przedsięwzięcia z zakresu promocji, profilaktyki i edukacji na rzecz rodziny, zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej oraz asystentury rodzin, a także innych form wsparcia rodziny w codziennym funkcjonowaniu, pomoc finansową i rzeczową dla potrzebujących rodzin, kompleksowe wsparcie osób i rodzin w kryzysie, pomoc w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia i ochrony pokrzywdzonych, a także rozwój i popularyzację Karty Dużej Rodziny.

Drugi cel operacyjny (1.2.) zawiera zadania z zakresu kompleksowej polityki dziecięcej i młodzieżowej, nastawionej na opiekę, wychowanie i edukację, wsparcie oraz wieloaspektową aktywizację, a także oraz zwiększenie zaangażowania i przywiązania lokalnego osób młodych, głównie w tym zakresie, który jest ważny z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej (przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy, integracja i aktywizacja społeczna). Jednym z nich jest zapewnienie miejsc opieki w żłobkach lub klubach dziecięcych, w tym dostosowanych do objęcia opieką dzieci o specjalnych potrzebach, np. posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Placówki tego typu mogą być tworzone zarówno przez samorząd, jak i podmioty prywatne i pozarządowe. Cel przewiduje kontynuację takiego wsparcia dla dzieci i młodzieży na poziomie przedszkola i szkoły podstawowej. Chodzi głównie o zapewnienie odpowiednich kadr, wdrożenie podejścia indywidualnego w procesie nauczania i w ramach systemu wsparcia prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży szkolnej, rozwój oferty, doskonalenie bazy i odpowiednie wyposażenie placówek edukacyjnych, pracę z rodzicami itp. Szczególną uwagę zwrócono na rozwój systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w tym udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności dziecka lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, a także na rozwój oferty wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w tym dzięki współpracy między jednostkami oświatowymi a poradniami (warto wspomnieć, że w powiecie chrzanowskim rolę wiodącego ośrodka rehabilitacyjno-opiekuńczego pełni Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie, gdzie dzieci mogą korzystać z usług terapeutów,

fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów, specjalistów w zakresie integracji sensorycznej w zależności od potrzeb ustalonych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydanej przez poradnię). Za priorytetowe uznano również wsparcie szkół w zakresie realizacji programów wychowawczo-profilaktyczno-zdrowotnych, w tym szczególnie w aspekcie zdrowia psychicznego. Pozwoli to uniknąć wielu problemów społecznych i zdrowotnych w przyszłości. Poza tym, strategia postępowania uwzględnia placówki typu socjalizacyjnego, które mają zapewnić dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki - całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie. Uzupełniającymi kierunkami interwencji są m.in. rozwój i promocja oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej dzieciom i młodzieży oraz całym rodzinom, realizowanej przez lokalne instytucje kultury, rekreacji i sportu oraz organizacje pozarządowe (nacisk na wspólne spędzenie czasu, zabawę, integrację, rozwój, a nie rywalizację i sukces), a także działania na rzecz zwiększenia zaangażowania społeczno-obywatelskiego młodych osób oraz współpracy między nimi a samorządem (np. powołanie młodzieżowej rady gminy, która byłaby wsparciem merytorycznym w zakresie planowania i realizowania kompleksowej polityki młodzieżowej).

Trzeci cel operacyjny (1.3.) poświęcony jest tematyce profilaktyki i zwalczania uzależnień. Alkoholizm, a także narkomania, nikotynizm, używanie substancji psychoaktywnych, niejednokrotnie towarzysząca im przemoc w rodzinie, stanowią poważne zagrożenie dla życia społecznego mieszkańców. Użytki mają negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno pojedynczych osób, jak i całych rodzin. Konsekwencje uzależnienia dotyczą nie tylko osób pijących czy zażywających inne środki, ale także ich bliskich oraz wpływają na całą populację, powodując wiele szkód społecznych (np. zakłócenia porządku, wypadki, rozboje, przemoc, ubóstwo, bezrobocie czy bezdomność). Jednocześnie w ostatnich latach pojawił się problem nowych uzależnień, w tym od telefonu, Internetu, mediów społecznościowych, na które w największym stopniu narażone są dzieci i młodzież. Nowe technologie informacyjno-komunikacyjne stanowią nieodłączny element współczesnego życia, pracy, nauki (co dodatkowo uwidoczniła pandemia COVID-19 i okres następujący bezpośrednio po niej), ale jednocześnie niosą ze sobą zagrożenia, przed którymi należy chronić zarówno dzieci, jak i dorosłych, świadczyć im odpowiednie wsparcie. W związku z powyższym, strategia postępowania uwzględnia zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i uzależnień behawioralnych, realizowane w ramach szerokiej współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów. Główna aktywność obejmie: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, działania lecznicze, rehabilitacyjne i terapeutyczne, służące wyciągnięciu z nałogu osób już uzależnionych, wsparcie rodzin i osób współuzależnionych, czy mieszkających z osobami uzależnionymi, rozwijanie mechanizmów współpracy między podmiotami zajmującymi się uzależnieniami. W zamierzeniu ma to doprowadzić do zminimalizowania problemu uzależnień, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, oraz ograniczenia szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, czy uzależnienia od nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Tabela 3. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA

<p>Cel operacyjny 1.1. Wsparcie osób i rodzin oraz efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie problemów i kryzysów w rodzinie.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. ludności w gminie Chrzanów – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub BDL GUS; • Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Chrzanów - dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub BDL GUS; • Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Chrzanów - dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Chrzanów - dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Chrzanów – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w gminie Chrzanów – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba korzystających z Karty Dużej Rodziny w gminie Chrzanów – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub BDL GUS. 		
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja		Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.1.	<p>Podejmowanie działań promocyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, rodzicielstwa, wartości i postaw rodzinnych (kampanie społeczne, edukacja młodzieży, wzmacnianie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców i opiekunów, np. w formie szkół dla rodziców działających podobnie jak szkoły rodzenia).</p>	<p>Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie</p>		<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Rodzice, rady rodziców, Kościoły i związki wyznaniowe, Media</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

1.1.2.	Zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej oraz asystentury rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo oraz rodzin i dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej
1.1.3.	Wsparcie i poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone rodzinom przeżywającym trudności o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe
1.1.4.	Interdyscyplinarne działania na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu (np. doświadczających przemocy, konfliktów w rodzinie, śmierci bliskiej osoby, ciężkiej choroby własnej lub bliskiej osoby, niespodziewanych wydarzeń losowych, np. wypadku), w tym udzielanie specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz - w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia
1.1.5.	Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej, w tym realizacja programu dożywiania osób, które własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie ciepłego posiłku.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

1.1.6.	Wdrożenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, w tym prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy, ciągłe podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy oraz doskonalenie procesów współpracy.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Zespół Interdyscyplinarny	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie, sądy, prokuratura, Placówki ochrony zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny
1.1.7.	Tworzenie warunków do powstawania i działania grup wsparcia dla różnych odbiorców, według zdiagnozowanych potrzeb.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
1.1.8.	Udział w programie Karta Dużej Rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Administracja rządowa, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji
1.1.9.	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Chrzanów, zgodnie z aktualizowaną diagnozą problemów i potrzeb oraz wynikającymi z niej celami i kierunkami interwencji.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe

<p>Cel operacyjny 1.2. Wdrożenie kompleksowej polityki gminnej względem dzieci i młodzieży.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na terenie gminy Chrzanów – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie; • Liczba dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy Chrzanów, które skorzystały z oferty Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chrzanowie – dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chrzanowie; • Liczba dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy Chrzanów, które skorzystały z oferty Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Chrzanowie pełniącego rolę wiodącego ośrodka rehabilitacyjno-opiekuńczego w powiecie chrzanowskim – dane Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Chrzanowie; • Liczba dzieci i młodzieży szkolnej, które realizują kształcenie specjalne na terenie gminy Chrzanów – dane przedszkoli i szkół; • Liczba różnego rodzaju prelekcji zorganizowanych w przedszkolach i/lub szkołach na terenie gminy Chrzanów przez Policję i/lub Straż Pożarną oraz liczba i/lub odsetek dzieci, które wzięły udział w tych spotkaniach - dane przedszkoli i szkół, Policji, Straży Pożarnej; • Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego na terenie gminy Chrzanów – dane Centrum Usług Socjalnych; • Liczba dzieci i młodzieży szkolnej, które skorzystały z oferty lokalnych instytucji kultury, rekreacji i sportu – dane Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie i/lub Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie i/lub Miejskiego Centrum Sportu w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.2.1.	Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc oraz rozwój oferty w żłobkach oraz klubach dziecięcych (z uwzględnieniem dzieci o szczególnych potrzebach).	Urząd Miejski w Chrzanowie	Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe
1.2.2.	Podnoszenie dostępności i jakości usług w zakresie edukacji i wychowania, m.in. poprzez modernizację i rozwój infrastruktury, cyfryzację i wyposażenie jednostek, w szczególności pod kątem dzieci i uczniów ze szczególnymi potrzebami.	Urząd Miejski w Chrzanowie	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

1.2.3.	Rozwój oferty i zajęć dodatkowych w przedszkolach i szkołach, nacisk na podejście zindywidualizowane, kształcenie kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych oraz rozwijanie pasji, uzdolnień i talentów dzieci i młodzieży.	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe
1.2.4.	Rozwój systemu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, w tym udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności dziecka lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia
1.2.5.	Zapewnienie odpowiedniej oferty kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Urząd Miejski w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie
1.2.6.	Rozwój oferty wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w tym zapewnienie w jednostkach dostępu do pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych i terapeutów pedagogicznych, a także rozwój współpracy między przedszkolami i szkołami a poradniami.	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie	Organizacje pozarządowe
1.2.7.	Realizacja programu dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
1.2.8.	Promocja i wsparcie zdrowia w przedszkolach i szkołach gminnych (opieka pielęgniarska i stomatologiczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkotykowych i innych oraz uzależnień behawioralnych,	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

	aktywizacja ruchowa, wsparcie/ochrona zdrowia psychicznego).		Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe
1.2.9.	Działania w zakresie wdrażania bezpiecznego przedszkola i szkoły (rozwój informacji i edukacji na rzecz bezpieczeństwa, profilaktyka agresji i przemocy rówieśniczej, w tym również w sieci itp.).	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Chrzanowie, Jednostki OSP, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Media
1.2.10.	Doskonalenie i promocja oferty edukacyjnej na poziomie ponadpodstawowym i uzupełniającym, szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego (jako jeden ze sposobów zatrzymania części młodzieży w gminie).	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Szkoły i placówki oświatowe	Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie
1.2.11.	Zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego, zapewniających ofertę dla dzieci adekwatną do rozpoznanych u nich potrzeb i zainteresowań.	Centrum Usług Socjalnych wraz ze Świetlicą Środowiskową i Świetlicą Terapeutyczną	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
1.2.12.	Rozwój i promocja oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej dzieciom i młodzieży oraz całym rodzinom, realizowanej przez lokalne instytucje kultury, rekreacji i sportu oraz organizacje pozarządowe.	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Miejskiego Centrum Sportu w Chrzanowie, Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich	Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Urząd Miejski w Chrzanowie, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

1.2.13.	Działania w zakresie zwiększenia zaangażowania społeczno-obywatelskiego młodych osób oraz współpracy między nimi a samorządem, w szczególności w zakresie planowania i realizowania kompleksowej polityki młodzieżowej (np. powołanie młodzieżowej rady gminy).	Władze samorządowe gminy, Organizacje pozarządowe	Szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji
<p>Cel operacyjny 1.3. Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów i kampanii propagujących trzeźwość oraz liczba uczestników – dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu – dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Liczba osób, które poprzez działania GKRPA podjęły leczenie odwykowe – dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Liczba osób/rodzin z terenu gminy Chrzanów, które uzyskały wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie z powodu uzależnienia i/lub współuzależnienia - dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba podjętych interwencji w zakresie nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - dane Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.3.1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców gminy.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Kościoły i związki wyznaniowe, Media

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

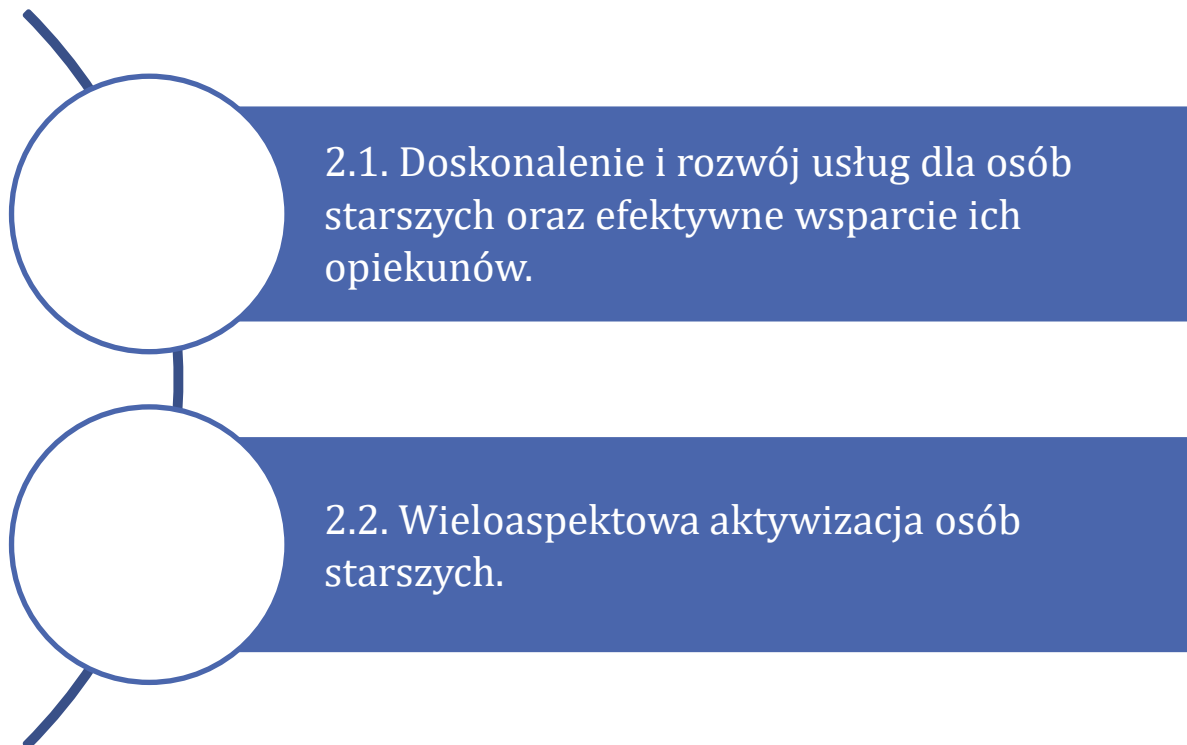
1.3.2.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotykowych i Uzależnień Behawioralnych w Gminie Chrzanów, zgodnie z corocznie aktualizowaną diagnozą problemów i potrzeb oraz wynikającymi z niej celami i kierunkami interwencji.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i inne instytucje pomocy społecznej, Organizacje pozarządowe Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia
1.3.3.	Pomoc terapeutyczna, rehabilitacyjna i inna dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym dalsze prowadzenie grup wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chrzanowie.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego i inne placówki ochrony zdrowia
1.3.4.	Program odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu – dostosowywanie przepisów i rozwiązań lokalnych do prawa krajowego oraz sytuacji na terenie gminy.	Władze samorządowe gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przedsiębiorcy, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie

OBSZAR PRIORYTETOWY: **OSOBY STARSZE**

Cel strategiczny 2.

Kompleksowa polityka senioralna.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania:

Zarówno dane z ostatnich kilku lat, jak i prognozy demograficzne dla gminy Chrzanów jednoznacznie wskazują na proces starzenia się społeczeństwa. Znacząco i szybko wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze społeczności lokalnej, co wiąże się ze zwiększonym popytem na różnorodne usługi i świadczenia związane z potrzebami osób starszych, u których dodatkowo zwiększa się prawdopodobieństwo wystąpienia chorób i niepełnosprawności. Dochodzą do tego zmiany cywilizacyjne, wydłużenie czasu pracy osób czynnych zawodowo, zwiększenie mobilności w poszukiwaniu satysfakcjonującej pracy i inne – co dodatkowo ogranicza rodzinom możliwości stałej opieki nad osobami starszymi, w tym o specjalnych potrzebach. W podobnej sytuacji jak gmina Chrzanów znajduje się cały powiat chrzanowski oraz Małopolska Zachodnia, co dodatkowo zwiększa skalę oraz wagę problemu. Stąd też osobom starszym i wielowymiarowym ich wspieraniu poświęcony został drugi obszar priorytetowy.

Pierwszy cel operacyjny (2.1.) skupia się na prowadzeniu bądź wspieraniu rozwoju usług publicznych i komercyjnych kierowanych do seniorów. W pojęciu tym zawierają się m.in. działania w postaci profesjonalnej opieki nad osobami starszymi, chorymi, niemobilnymi i niesamodzielnymi realizowanej w środowisku domowym oraz jednocześnie umożliwienia opiekunom osób zależnych normalnego funkcjonowania (np. brak możliwości wykonywania pracy zawodowej w przypadku opieki stałej). Dyktowane są dobrymi wzorcami (deinstytucjonalizacja usług, wzmocnienie samodzielności i wydłużenie przebywania seniorów w domach), ale również świadomością niewystarczającej liczby miejsc w profesjonalnych placówkach tego typu (w kontekście ciągle rosnących potrzeb). Przygotowanie fachowych opiekunów rodzinnych może być realizowane zarówno przez samorząd, jak i organizacje pozarządowe, w tym senioralne – często przy wykorzystaniu środków zewnętrznych (np. krajowych). Równie ważne będzie organizowanie stałego wsparcia wolontarystycznego i sąsiedzkiego dla osób potrzebujących, u których nie ma możliwości zaangażowania opiekuna z grona rodziny. Równolegle cel przewiduje zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych prowadzonych przez Centrum Usług Społecznych oraz rozwój wspomnianych całodobowych i dziennych form wsparcia dla osób starszych (zwiększenie dostępności i jakości miejsc), w tym również w wyniku działań sektora prywatnego i pozarządowego. Działania te muszą być dokładnie diagnozowane pod kątem zapotrzebowania obecnego i perspektywicznego, choć wydaje się, iż liczba osób/rodzin poszukujących takich rozwiązań stale rośnie.

Drugi cel operacyjny (2.2.) w ramach niniejszego obszaru tematycznego skupia zadania dążące do pełniejszego włączenia osób starszych w życie społeczności lokalnej poprzez organizację oferty kulturalnej, rekreacyjno-sportowej, zawodowej i społeczno-obywatelskiej. Działania z tego zakresu są już realizowane na terenie gminy Chrzanów przez różne podmioty, w tym organizacje pozarządowe, których aktywność wyróżnia się na tym polu. Jednak w kontekście ciągłego wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym (a tym samym zapotrzebowania na tego typu usługi dla tej części społeczeństwa) należy zwiększać skalę oferty i odpowiednio ją różnicować, uzupełniając chociażby o dobre praktyki, pochodzące z innych jednostek samorządu terytorialnego borykających się z podobnymi problemami demograficznymi i społecznymi. Ważnym działaniem jest wspieranie przez samorząd kolejnych (nowych) inicjatyw prowadzących do samoorganizowania się seniorów. W ten sposób można realizować ofertę dla osób starszych (za pośrednictwem organizacji i grup nieformalnych) oraz budować pozytywne postrzeganie starości w społeczności lokalnej. Istotnym zagadnieniem pozostaje intensyfikacja współpracy międzypokoleniowej i „wykorzystanie” aktywnych osób starszych i organizacji ich skupiających przez przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe – na rzecz wspólnych akcji, projektów

i cyklicznych/stałych przedsięwzięć. Podobne działania mają miejsce na terenie gminy, jednak wydaje się, że mogłyby być one bardziej rozbudowane, z korzyścią dla wszystkich grup społecznych. Równie ważną kwestią w ramach strategii postępowania jest rozwój i promocja edukacji w starości, w tym podniesienie kompetencji cyfrowych i e-aktywizacja osób starszych. Działania związane z ofertą edukacyjną, jak również animacyjną i kulturalną i rekreacyjną dla seniorów (zajęcia, wykłady, wydarzenia, rajcy, wycieczki itp.) są skutecznie realizowane zarówno przez lokalne instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji (m.in. Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie oraz Miejską Bibliotekę Publiczną w Chrzanowie), jak i organizacje pozarządowe (np. Uniwersytet III Wieku w Chrzanowie), jednak skala zainteresowania nimi przekracza często możliwości tych instytucji (lokalowe, finansowe, techniczne, itp.). Stąd zadania te należy intensyfikować również poprzez współpracę finansową i pozafinansową gminy z trzecim sektorem. Pomysłem na zintensyfikowanie i dobre ukierunkowanie takiej współpracy jest planowane powołanie gminnej rady seniorów.

Tabela 4. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY STARSZE

Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
<p>Cel operacyjny 2.1. Doskonalenie i rozwój usług dla osób starszych oraz efektywne wsparcie ich opiekunów.</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z terenu gminy Chrzanów, korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, realizowanych przez Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie– dane Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie; Liczba osób starszych z terenu gminy Chrzanów, korzystających z całodobowych form wsparcia – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie i/lub Starostwa Powiatowego w Chrzanowie. 			
2.1.1.	Działania na rzecz wzmocnienia samodzielności i wydłużenia przebywania seniorów w środowisku rodzinnym, w tym np.: wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą i niesamodzielną (np. weekendowa lub godzinowa opieka w miejscu zamieszkania bądź w ośrodkach wsparcia), a także teleopieka (np. opaski życia).	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Urząd Miejski w Chrzanowie, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki ochrony zdrowia
2.1.2.	Aktywizacja rodziny i środowiska sąsiedzkiego w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osób starszych i niesamodzielnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie wraz z Chrzanowskim Centrum Wolontariatu, Organizacje pozarządowe	Instytucje polityki społecznej, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Placówki ochrony zdrowia, Kościoły i związki wyznaniowe, Media
2.1.3.	Doskonalenie i rozwijanie systemu świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

2.1.4.	Realizacja różnych form wsparcia finansowego i niefinansowego osób starszych.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe
2.1.5.	Rozwijanie całodobowych i dziennych form wsparcia dla osób starszych, w tym poprzez współpracę z sektorem prywatnym i pozarządowym – zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne
<p>Cel operacyjny 2.2. Wieloaspektowa aktywizacja osób starszych.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba seniorów i senierek z terenu gminy Chrzanów, które skorzystały z oferty lokalnych instytucji kultury, rekreacji i sportu – dane Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie i/lub Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie i/lub Miejskiego Centrum Sportu w Chrzanowie; • Liczba projektów z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, realizowanych we współpracy przedszkoli, szkół, instytucji kultury oraz klubów i stowarzyszeń osób starszych oraz liczba ich uczestników – dane podmiotów zaangażowanych; • Liczba osób dorosłych z tereny gminy Chrzanów, które nabyły lub rozwinęły kompetencje cyfrowe – dane Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie i/lub innych realizatorów. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.2.1.	Promocja i edukacja na rzecz budowania pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie (kampanie społeczne, wydarzenia kulturalno-oświatowe, edukacja młodzieży itp.).	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

2.2.2.	Współpraca i wsparcie różnych form samoorganizowania się seniorów: organizacji i stowarzyszeń seniorów, emerytów i rencistów, kombatanów, Uniwersytetu III Wieku itp.	Urząd Miejski w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
2.2.3.	Działania z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, w tym m.in. realizacja wspólnych projektów we współpracy przedszkoli, szkół, instytucji kultury oraz klubów i stowarzyszeń osób starszych.	Żłobki, przedszkola, szkoły i placówki oświatowe	Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe
2.2.4.	Rozwój i promocja oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej osobom starszym, realizowanej przez lokalne instytucje kultury, rekreacji i sportu oraz organizacje pozarządowe.	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Miejskiego Centrum Sportu w Chrzanowie, Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich	Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Urząd Miejski w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne
2.2.5.	Edukacja w starości – kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz korzystaniem z kształcenia ustawicznego.	Organizacje pozarządowe, w tym Uniwersytet III Wieku w Chrzanowie, Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego w Chrzanowie	Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji
2.2.6.	Działania na rzecz zwiększania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze.	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie	Urząd Miejski w Chrzanowie, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

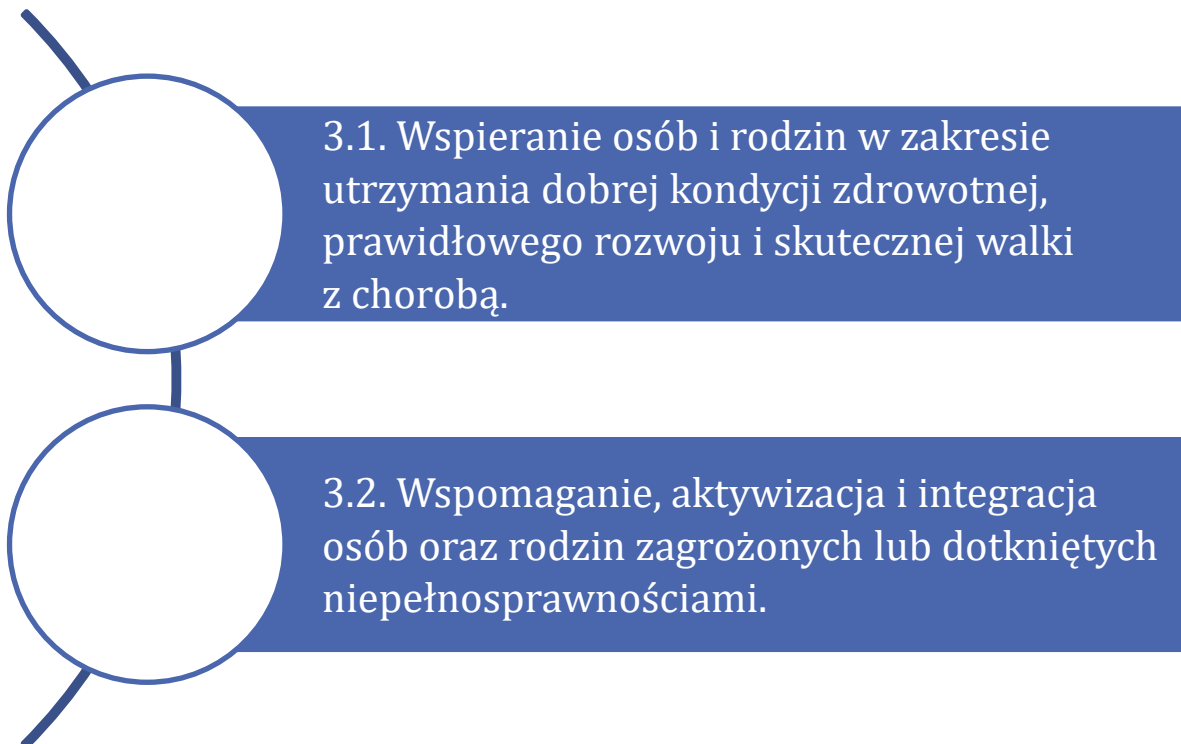
2.2.7.	Działania na rzecz zwiększenia zaangażowania społeczno-obywatelskiego osób starszych oraz współpracy samorządu z nimi, w szczególności w zakresie planowania i realizowania kompleksowej polityki senioralnej (np. powołanie gminnej rady seniorów)	Władze samorządowe gminy, Organizacje pozarządowe	Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji
--------	---	--	---

OBSZAR PRIORYTETOWY: **OSOBY CHOROBE ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**

Cel strategiczny 3.

Skuteczna polityka społeczna wobec osób chorych, zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania:

Zarówno przywoływana wcześniej sytuacja demograficzna, w jakiej znajduje się gmina Chrzanów, jak i dane statystyczne, wskazujące na rosnący udział przyczyn zdrowotnych wśród powodów udzielania świadczeń pomocy społecznej w gminie Chrzanów wskazuje na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi – a wraz z nią uruchomienia mechanizmów wsparcia – kierowanych do osób chorych, zmagających się z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Dodatkowo uwidoczniła to pandemia COVID-19, której skutki będą jeszcze długo odczuwalne dla całej społeczności lokalnej. Stąd też trzeci obszar priorytetowy odnosi się do szeroko pojętych kwestii związanych ze zdrowiem, na czele z problemem niepełnosprawności.

Pierwszy cel operacyjny tego obszaru (3.1.) odnosi się do zagadnień związanych z podniesieniem bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy. Zaplanowano także działania, zmierzające do poprawy jakości obsługi w placówkach ochrony zdrowia, w szczególności przyspieszenia diagnostyki oraz wdrożenia wczesnej interwencji i skutecznych mechanizmów leczenia – w takim zakresie, jaki jest możliwy do realizacji z poziomu samorządu gminnego z uwagi na koszty oraz kompetencje. Za szczególnie ważne uznano usługi z zakresu rehabilitacji ruchowej i terapii sensorycznej, neurologii, psychologii i psychiatrii dziecięcej. W ostatnich latach w Polsce znacząco wzrosła liczba osób z zaburzeniami fizycznymi i psychicznymi. Przyczynami pogarszającej się kondycji fizycznej i psychicznej społeczeństwa w ostatnich latach są m.in. zła dieta, brak ruchu, stres, napięcie, uzależnienia, niepewna perspektywa jutra, wynikające m.in. z pandemii COVID-19 i jej skutków, rozciągniętych w czasie. Konsekwencje braku szybkiego i kompleksowego wsparcia w tym zakresie bywają dramatyczne. Stąd tak ważne będą działania w zakresie profilaktyki oraz promocji i ochrony zdrowia. Poza działaniami inwestycyjnymi i ofertowymi, strategia postępowaniu uwzględnia również działania relatywnie niskonakładowe (np. koperty życia, defibrylatory w miejscach publicznych), które mogą skutecznie ratować ludzkie życie.

Drugi cel operacyjny (3.2.), jaki zawarto w niniejszym obszarze tematycznym, grupuje zadania związane z osobami z niepełnosprawnościami, obejmujące duże spektrum działań kierowanych do takich osób zamieszkujących gminę oraz ich najbliższych rodzin i opiekunów, pośrednio dotkniętych tym problemem. Obejmują one zarówno bardzo wymierną pomoc wraz z działaniami animacyjno-aktywizacyjnymi, jak i zadania dotyczące kształtowania wrażliwości społecznej na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Podobnie, jak w przypadku osób starszych, strategia postępowania kładzie nacisk na wsparcie samodzielności, poprawę komfortu życia i przebywania w środowisku domowym, w tym poprzez zapewnienie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, usług opiekuńczych i specjalistycznych (w tym usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi) oraz innych finansowych i niefinansowych form wsparcia takich osób. Planuje się również rozwój usług opieki wytchnieniowej w różnych formach, która do tej pory nie była dostępna w gminie. Równolegle rozwijana i doskonalona będzie oferta środowiskowego domu samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej. Poza tym, zakładana jest kontynuacja i intensyfikacja organizacji różnorodnych zajęć i wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych, edukacyjnych, sportowych dla osób z niepełnosprawnościami. Jest to doskonała forma integracji i aktywizacji tych osób. Ostatnim działaniem jest zapewnienie dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Mimo, iż w tym zakresie w ostatnich latach wiele zrobiono, to wciąż jest to ogromne wyzwanie dla całej gminy.

Tabela 5. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY CHORE ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

<p>Cel operacyjny 3.1. Wspieranie osób i rodzin w zakresie utrzymania dobrej kondycji zdrowotnej, prawidłowego rozwoju i skutecznej walki z chorobą.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób/rodzin z terenu gminy Chrzanów, które uzyskały wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba akcji profilaktycznych, adresowanych do osób dorosłych, realizowanych przez gminę Chrzanów oraz liczba ich uczestników – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie • Liczba porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej na terenie gminy Chrzanów – dane placówek ochrony zdrowia i/lub BDL GUS; • Liczba osób, które skorzystały z oferty wsparcia zdrowia psychicznego na terenie gminy – dane Szpitala Powiatowego w Chrzanowie i/lub Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego Chrzanowie i/lub innych placówek ochrony zdrowia. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.1.1.	Działania i programy profilaktyczne, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych (m.in. bezpłatne badania), edukacja i promocja zachowań prozdrowotnych (aktywny styl życia, odpowiednia dieta itp.).	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia, Urząd Miejski w Chrzanowie	Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Kluby i organizacje sportowe, Firmy medyczne i farmaceutyczne, Organizacje pozarządowe, Media
3.1.2.	Realizacja i wsparcie inicjatyw zwiększających bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców (m.in. koperty życia, defibrylatory w miejscach publicznych).	Urząd Miejski w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

3.1.3.	Podnoszenie dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, m.in. poprzez modernizację i rozwój infrastruktury, doposażenie placówek, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii (e-medycyna, telemedycyna).	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia
3.1.4.	Doskonalenie systemu wczesnej i kompleksowej diagnostyki zdrowotnej.	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe
3.1.5.	Rozwój oferty wczesnej interwencji (rozumianej jako równoczesne, uzupełniające się wzajemnie oddziaływania medyczno-rehabilitacyjno-terapeutyczne, dopasowane do potrzeb dziecka i jego rodziców).	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, w tym Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe
3.1.6.	Rozwój oferty usług podstawowych i specjalistycznych wraz z podnoszeniem jakości obsługi klienta w placówkach ochrony zdrowia.	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Podmioty prywatne
3.1.7.	Zwiększenie dostępności usług rehabilitacji ruchowej i terapii sensorycznej na terenie gminy.	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Podmioty prywatne, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

3.1.8.	Zwiększenie dostępności usług neurologa dziecięcego.	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Podmioty prywatne, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe
3.1.9.	Program wsparcia i promocji zdrowia psychicznego, w tym zwiększenie dostępności do usług psychiatry dziecięcego.	Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia	Urząd Miejski w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Podmioty prywatne, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe
<p>Cel operacyjny 3.2. Wspomaganie, aktywizacja i integracja osób oraz rodzin dotkniętych oraz zagrożonych niepełnosprawnościami.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób/rodzin z terenu gminy Chrzanów, które uzyskały wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie ze względu na niepełnosprawność – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba osób z niepełnosprawnościami, korzystających ze wsparcia w ramach środowiskowego domu samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej – dane Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i organizacji pozarządowej; • Liczba osób z terenu gminy, które korzystają z usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba osób z niepełnosprawnościami z terenu gminy Chrzanów, korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych, realizowanych przez Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie – dane Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie; • Liczba osób, które skorzystały z opieki wytchnieniowej w różnych formach – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.2.1.	Podnoszenie świadomości społecznej odnośnie osób z niepełnosprawnością – działania edukacyjne i promocyjne, mające na celu przełamywanie barier mentalnych, kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.	Koordynatorzy dostępności, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

			Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media
3.2.2.	Rozwijanie i doskonalenie systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami m.in. przez działania: środowiskowego domu samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej.	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie wraz z Środowiskowym Domem Samopomocy, Organizacje pozarządowe	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Płazie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Kościoły i związki wyznaniowe
3.2.3.	Zapewnienie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej oraz innych finansowych i niefinansowych form wsparcia takich osób.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego i inne placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe
3.2.4.	Zapewnienie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych, w tym usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe
3.2.5.	Usługi opieki wytchnieniowej w różnych formach, np. pobytu dziennego, pobytu całodobowego, czy poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Instytucje polityki społecznej, Placówki ochrony zdrowia, Kościoły i związki wyznaniowe
3.2.6.	Rozwój i promocja oferty zajęć i wydarzeń, w których mogą uczestniczyć osoby z niepełnosprawnościami, realizowanej przez lokalne instytucje kultury, rekreacji i sportu oraz organizacje pozarządowe.	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Miejskiego Centrum Sportu w Chrzanowie,	Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Urząd Miejski w Chrzanowie, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

		Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich	Kościóły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne
3.2.7.	Zapewnienie dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Dążenie do likwidacji barier architektonicznych w przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych, pozwalającej na korzystanie z przestrzeni i obiektów przez wszystkich, w tym osoby z niepełnosprawnościami, starsze, rodziny z małymi dziećmi itd.	Urząd Miejski w Chrzanowie, Koordynatorzy dostępności	Zarządcy obiektów i dróg, Organizacje pozarządowe

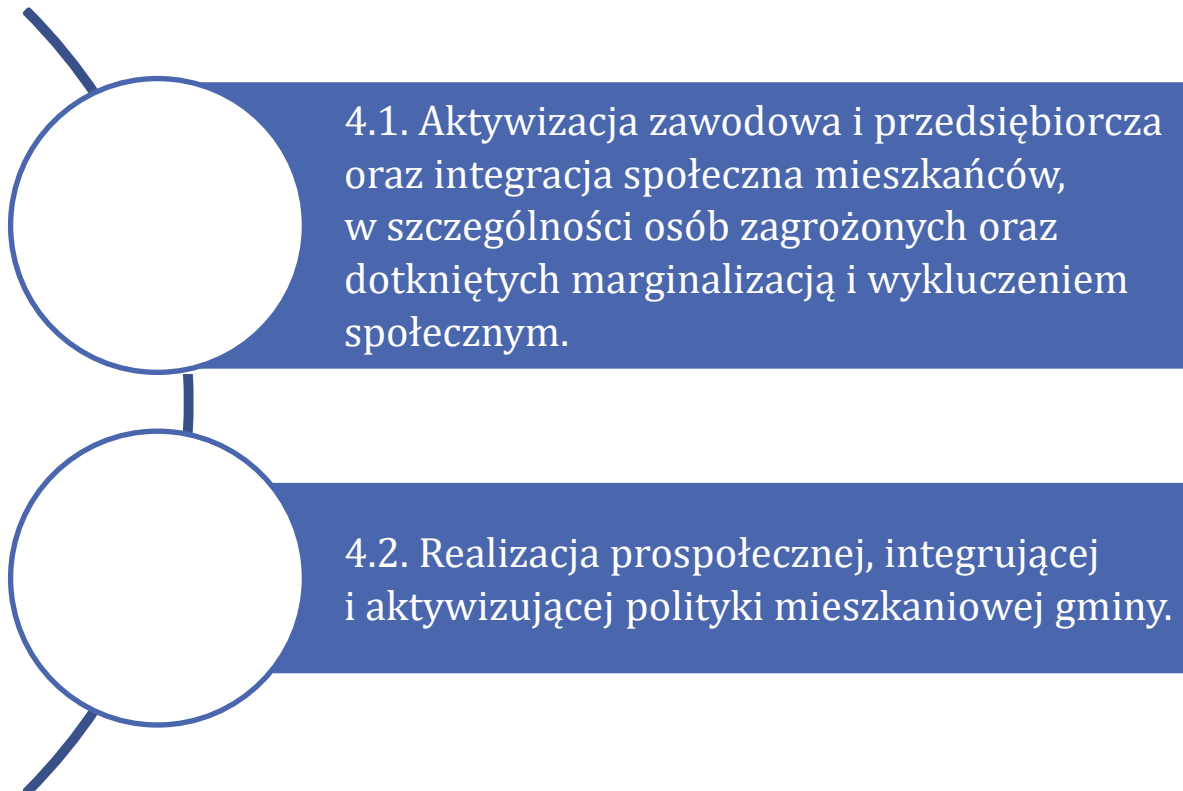
OBSZAR PRIORYTETOWY:

OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA

Cel strategiczny 4.

Wsparcie oraz aktywizacja i integracja osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania:

Kolejny obszar priorytetowy odnosi się do osób, które znalazły się w przejściowej sytuacji kryzysowej, związanej z utratą zatrudnienia, mieszkania bądź z jakiegokolwiek innej przyczyny zagrożonych zjawiskiem marginalizacji lub wykluczenia społecznego. Są to kwestie istotne głównie ze względu na uwarunkowania makroekonomiczne, wynikające z krajowej oraz światowej sytuacji gospodarczej. Jako przykład można wskazać nacisk na odchodzenie od konwencjonalnych źródeł energii, co w przypadku Chrzanowa może mieć wymierne skutki, związane z likwidacją okolicznych kopalń węgla kamiennego (np. Libiąż), a w konsekwencji duże zawirowania na lokalnym rynku pracy. Strategia pozwala przewidzieć te problemy i odpowiednio wcześniej wdrożyć mechanizmy zaradcze.

Właśnie bezrobociu poświęcony jest pierwszy cel operacyjny (4.1.). Praca, dająca szansę samodzielności ekonomicznej, a w konsekwencji poczucie komfortu i bezpieczeństwa, powinna stanowić podstawę funkcjonowania każdej rodziny. Kluczowym jest zatem stworzenie mieszkańcom warunków umożliwiających utrzymanie się z własnej pracy. Strategia postępowania uwzględnia różnorodne programy promocji i wsparcia przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej – jako najbardziej efektywne i skuteczne formy pomocy rodzinom, w szczególności pozostającym w trudnej sytuacji materialnej. Będą one realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie (we współpracy z gminą, instytucjami polityki społecznej, organizacjami pozarządowymi, pracodawcami itp.) - jako kluczowy podmiot działający na rzecz walki z bezrobociem, wspierania zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych. Jednocześnie tym rodzinom, które własnym staraniem nie są w stanie sprostać sytuacji, będzie zapewniona pomoc w ramach systemu świadczeń społecznych. Ważnym elementem strategii postępowania pozostaje ponadto promowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na terenie gminy, w której działalność ekonomiczna służy realizacji celów społecznych.

Drugi cel operacyjny (4.2.) dotyczy prospołecznej, integrującej i aktywizującej polityki mieszkaniowej gminy. Ważnym czynnikiem dla jakości życia w Chrzanowie jest rozwój inwestycji mieszkaniowych, w tym oferujących tanie mieszkania. W połączeniu z rozwijającym się systemem zintegrowanej komunikacji w regionie (szybka kolej aglomeracyjna, parkingi typu Park&Ride, komunikacja autobusowa sprzęgnięta z kolejową, itp.) mogą one w najbliższej przyszłości wyhamować niekorzystne zjawiska demograficzne. Zasób mieszkań i dobre skomunikowanie z aglomeracjami krakowską i śląską może zatrzymać odpływ ludzi młodych, którzy emigrują za pracą i edukacją do pobliskich miast. Zapewnienie szybkiego dojazdu (co staje się realne dzięki regionalnemu projektowi szybkiej kolei aglomeracyjnej), ale również mieszkań (inwestycje własne gminy, a jednocześnie tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju budownictwa wielorodzinnego oraz indywidualnego,) jest jednym z kluczowych warunków zatrzymania spadku liczby mieszkańców w gminie. Dodatkowo, w kontekście potrzeb osób najuboższych oraz dotkniętych innymi problemami, zaplanowano modernizację infrastruktury mieszkań komunalnych i socjalnych, z uwzględnieniem realizacji działań informacyjno-edukacyjnych i animująco-aktywizujących lokatorów (m.in. programu odpracowywania zaległości czynszowych). Ponadto strategia zakłada poprawę bazy mieszkań treningowych i wspomaganych, które mają zapewnić przebywającym w nich osobom wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków, połączone z treningiem umiejętności społecznych, co w konsekwencji powinno pozwolić na ich częściowe lub całkowite usamodzielnienie. Istotnymi beneficjentami pomocy w ramach strategii będą również osoby bezdomne. Zaplanowano m.in. poszerzenie zakresu działań informacyjnych, terapeutycznych i aktywizacyjnych dla osób zagrożonych eksmisją i dotkniętych bezdomnością, a jednocześnie zabezpieczenie schronienia dla bezdomnych mężczyzn i kobiet, szczególnie w okresie zimowym.

Tabela 6. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA

<p>Cel operacyjny 4.1. Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza oraz integracja społeczna mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Chrzanów oraz udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie i/lub BDL GUS; • Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych z terenu gminy Chrzanów – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie; • Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Chrzanów według wybranych grup problemowych (kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, cudzoziemcy, osoby w wieku 45+) – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie; • Liczba osób/rodzin z terenu gminy Chrzanów, które uzyskały wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie z powodu ubóstwa i/lub bezrobocia – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba przedsiębiorstw społecznych, funkcjonujących na terenie gminy Chrzanów - dane w rejestrach ustawowych (https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59). 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.1.1.	<p>Stymulowanie powstawania mikroprzedsiębiorstw oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez m.in.: promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz udzielenie kompleksowego wsparcia osobom bezrobotnym w podejmowaniu działalności gospodarczej.</p>	<p>Urząd Miejski w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Osoby bezrobotne, rozpoczynające działalność i przedsiębiorcy</p>
4.1.2.	<p>Wspieranie zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, zwłaszcza z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, m.in.: osób długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami (w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy) i starszych (przy uwzględnieniu ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej), bezrobotnych kobiet, osób przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy lub osób zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika.</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie</p>	<p>Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Agencje zatrudnienia, Organizacje pozarządowe, Osoby bezrobotne</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

4.1.3.	Realizacja programu prac społecznie użytecznych, robót publicznych i prac interwencyjnych oraz inne działania na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.	Urząd Miejski w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Osoby bezrobotne
4.1.4.	Promowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na terenie gminy (np. promocja oferty MOWES, współpraca, wsparcie i promocja funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych)	Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Ośrodki wspierania ekonomii społecznej, Media
<p>Cel operacyjny 4.2. Realizacja prospołecznej, integrującej i aktywizującej polityki mieszkaniowej gminy.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych / komunalnych / wspomaganych i treningowych na terenie gminy Chrzanów – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub Miejskiego Zarządu Zasobów Komunalnych w Chrzanowie; • Liczba osób korzystających z noclegowni dla bezdomnych w gminie Chrzanów – dane Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie; • Liczba mieszkań na terenie gminy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – dane BDL GUS; • Odsetek oddanych budynków mieszkalnych w gminie Chrzanów w ogóle nowych budynków w gminach powiatu – dane Starostwa Powiatowego w Chrzanowie; • Saldo migracji ogółem w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – dane BDL GUS. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.2.1.	Aktywna polityka mieszkaniowa i kreowanie dogodnych warunków do rozwoju budownictwa wielorodzinnego oraz indywidualnego (działania planistyczne, organizacyjno-prawne, inwestycyjne, w tym wykorzystujące programy rządowe, np. SIM, TBS Chrzanów, adaptacja pustostanów, bieżący monitoring planów inwestycji deweloperskich oraz współpraca administracyjna itp.).	Urząd Miejski w Chrzanowie	Administracja rządowa, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Deweloperzy, Wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

4.2.2.	Modernizacja oraz doskonalenie zarządzania gminnym zasobem mieszkaniowym.	Urząd Miejski w Chrzanowie, Miejski Zarząd Zasobów Komunalnych w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Przedsiębiorcy
4.2.3.	Działania informacyjno-edukacyjne, integrujące i aktywizujące lokatorów gminnego zasobu mieszkaniowego, w tym propagujące dbałość o stan, czystość i właściwe użytkowanie zajmowanej infrastruktury oraz utrzymanie dobrych relacji z otoczeniem.	Miejski Zarząd Zasobów Komunalnych w Chrzanowie	Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe
4.2.4.	Rozwój programu odpracowywania zaległości czynszowych.	Miejski Zarząd Zasobów Komunalnych w Chrzanowie	Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Najemcy lokali gminnych, jak i właściciele lokali, Wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe
4.2.5.	Poszerzenie zakresu działań informacyjnych, terapeutycznych i aktywizacyjnych dla osób zagrożonych eksmisją i w kryzysie bezdomności.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie wraz z Noclegownią	Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Urząd Miejski w Chrzanowie, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki ochrony zdrowia
4.2.6.	Zabezpieczenie schronienia dla mężczyzn i kobiet w kryzysie bezdomności, szczególnie w okresie zimowym.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie wraz z Noclegownią	Instytucje polityki społecznej, Sąsiednie samorządy, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

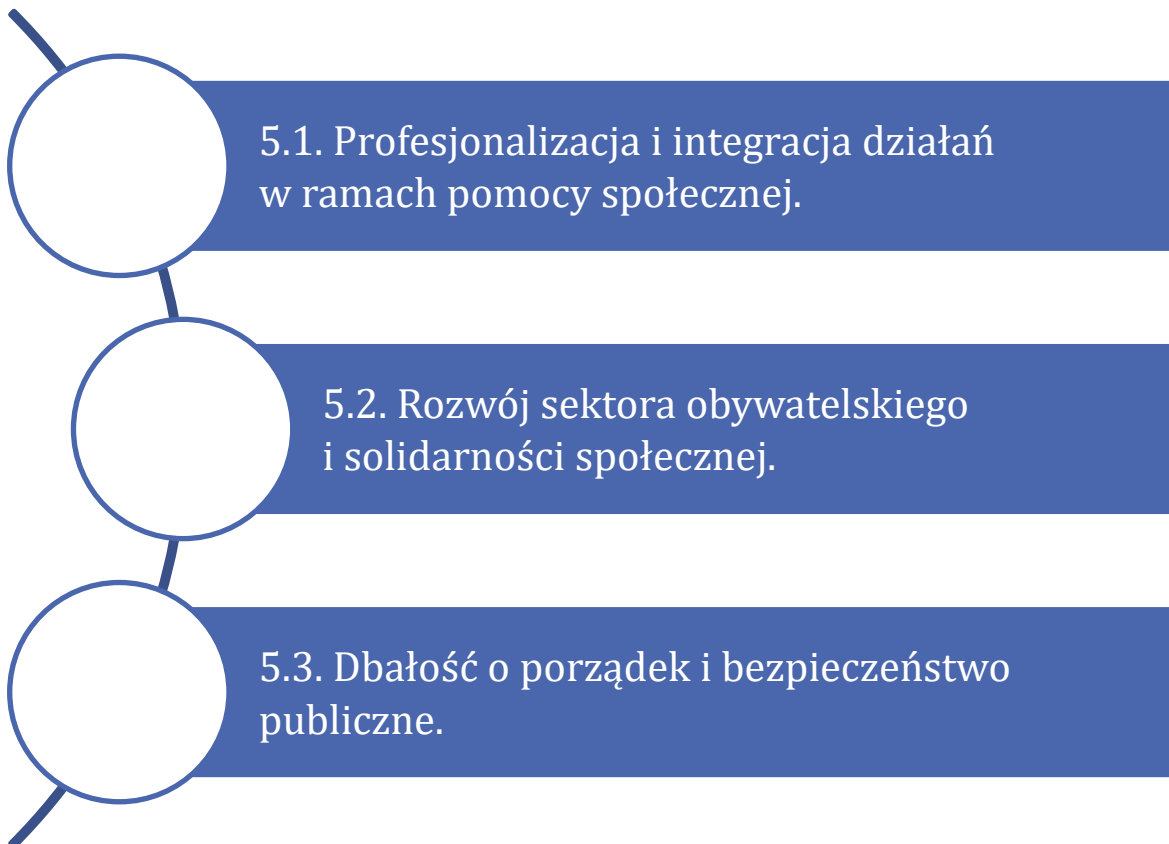
4.2.7.	Zabezpieczenie mieszkań treningowych i wspomaganych o odpowiednich standardach usług i pomieszczeń dla osób z różnymi niepełnosprawnościami oraz problemami w zakresie zdrowia psychicznego.	Urząd Miejskie w Chrzanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe
--------	--	---	---

OBSZAR PRIORYTETOWY: WSPÓŁPRACA

Cel strategiczny 5.

Partnerska współpraca w obszarze bezpieczeństwa społecznego i publicznego.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania:

Pojawiające się z każdym rokiem nowe wyzwania w ramach polityki społecznej wymagają ciągłej profesjonalizacji oraz silniejszej integracji działań realizowanych przez różne organizacje i instytucje. By zapewnić skuteczny system zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, konieczna jest współpraca różnorodnych podmiotów polityki społecznej, rynku pracy i zatrudnienia, służb bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych i innych, a także racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych potrzeb oraz zmian struktury społecznej system wsparcia osób oraz rodzin. Takim właśnie zagadnieniom poświęcono kolejny obszar priorytetowy. Strategia postępowania obejmuje zarówno działania infrastrukturalne, jak również kierunki interwencji o charakterze miękkim i działania doskonalące, dedykowane grupom działającym w obszarze polityki społecznej i bezpieczeństwa publicznego.

Pierwszy z celów operacyjnych (5.1.) odnosi się do skutecznego skoordynowania działań różnych podmiotów (publicznych, pozarządowych, nieformalnych) zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych. Kluczowymi dla efektywnego działania systemu będą: stały monitoring sytuacji oraz diagnozowania i prognozowania problemów społecznych, sprawny system wymiany i analizy informacji oraz szybkiego i precyzyjnego reagowania, w tym m.in. ścisła współpraca instytucji pomocy społecznej ze żłobkami, przedszkolami, szkołami i innymi instytucjami, głównie w zakresie wsparcia dziecka i rodziny oraz osób potrzebujących, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Aby sprostać nowym wyzwaniom, wdrożony zostanie ponadto system profesjonalnego zarządzania kadrami lokalnej polityki społecznej - zapewnienie odpowiedniej liczebności i przygotowania zespołu oraz, motywowanie i wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników itp. Zgodnie z postępującymi zmianami, zaplanowano ponadto opracowanie i wdrożenie lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych. W przypadku Chrzanowa istotnym zadaniem jest również rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i zdegradowanych, co ma bezpośrednie przełożenie także na zagadnienia związane z polityką społeczną i przynajmniej częściowe rozwiązanie najbardziej palących problemów, jakie występują w tym zakresie na terenie gminy.

Jednym z wyróżniających się, a przy tym niewykorzystanych w pełni potencjałów gminy Chrzanów jest aktywność obywatelska i społeczna. Szersze włączenie osób oraz organizacji w system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów powinno sprzyjać zwiększeniu skuteczności i efektywności działań w ramach polityki społecznej. Założenie to zostało zawarte w drugim celu operacyjnym (5.2.) niniejszego obszaru. Aby tak się stało, konieczne są: otwartość i odpowiednie przygotowanie do współpracy potencjalnych partnerów, animacja i wzmacnianie organizacji pozarządowych oraz skuteczny system delegowania na nie realizacji części zadań z zakresu pomocy społecznej. W odpowiedzi na potrzeby, problemy, deficyty oraz bariery rozwoju trzeciego sektora, który może być dla samorządu partnerem w zakresie realizacji zadań ukierunkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych w gminie, założono wsparcie merytoryczne, lokalowe i finansowe organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych. Konieczne jest ciągłe rozwijanie oraz upowszechnianie nowych form i narzędzi współpracy międzysektorowej o charakterze finansowym i niefinansowym oraz wsparcie i promocja innowacyjności w obszarze usług publicznych. Współpraca powinna z biegiem czasu przyjmować formy bardziej długofalowe niż np. realizacja pojedynczych, krótkookresowych projektów. Powyższe dotyczy także aktywności w zakresie promowania idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz stosowania mechanizmów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Jak wykazano w ramach diagnozy oraz dyskusji strategicznych, istotnym problemem pozostaje poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Chrzanów. Skuteczne mechanizmy zapewnienia bezpieczeństwa obejmują sprawną i efektywną kooperację różnych jednostek i podmiotów, jak również odpowiednią współpracę pomiędzy instytucjami a obywatelami, ich wysoki poziom świadomości i zdolności do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Te zagadnienia ogniskują się w trzecim celu operacyjnym (5.3.). Wzmacniane będą właściwe służby, doskonalone procesy przeciwdziałania i zwalczania przestępczości, w tym przy wykorzystaniu monitoringu wizyjnego. Warto wspomnieć o nowych zagrożeniach, których znaczenie w ostatnich latach wzrasta. Mowa m.in. o cyberprzemocy dotyczącej najmłodszych oraz oszustwach wymierzonych w osoby starsze. Zakłada się, że podejmowane będą dedykowane kampanie informacyjne i edukacyjne, dostosowane do rodzajów niebezpieczeństw i grup zagrożonych. Strategia zakłada także szereg działań związanych z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym poprzez projekty pozainwestycyjne, uczące w szczególności odpowiedniego zachowania na drogach i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Tabela 7. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: WSPÓŁPRACA

Cel operacyjny 5.1. Profesjonalizacja i integracja działań w ramach pomocy społecznej.		<ul style="list-style-type: none"> Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie w skali roku – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ich wartość oraz uczestnicy – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
5.1.1.	Doskonalenie systemu wymiany i przetwarzania informacji oraz szybkiego reagowania pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej (wspólne bazy, cykliczne spotkania, wymiana wiedzy i informacji, zintegrowana diagnoza i reakcja itp.).	Urząd Miejskie w Chrzanowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie oraz inne instytucje polityki społecznej (gminne i powiatowe), Żłobki, przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie, sądy, prokuratura, Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny
5.1.2.	Profesjonalne zarządzanie kadrami Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji i podmiotów polityki społecznej, w tym zapewnienie odpowiedniej liczebności i przygotowania zespołu (m.in. pracownicy socjalni, asystenci, opiekunowie) oraz ich motywowanie i wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych (szkolenia, warsztaty, kursy, studia	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Urząd Miejski w Chrzanowie, Ośrodki szkoleniowo-doradcze, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

	podyplomowe itp.). Zapewnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, asystentów rodzin, asystentów osób niepełnosprawnych.		
5.1.3.	Rozwijanie polityki informacyjnej w zakresie możliwych miejsc i form uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia sytuacji problemowej (np. dedykowany informator w wersji elektronicznej i drukowanej).	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie	Urząd Miejski w Chrzanowie, Instytucje polityki społecznej (gminne i powiatowe), Żłobki, przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie i inne placówki ochrony zdrowia, Media
5.1.4.	Opracowanie i wdrożenie lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych.	Urząd Miejski w Chrzanowie, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Ośrodki szkoleniowo-doradcze
5.1.5.	Działania rewitalizacyjne ukierunkowane na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych i towarzyszących (integracja i aktywizacja społeczna, przedsiębiorcza i zawodowa, rozwój infrastruktury itp.), zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji.	Urząd Miejski w Chrzanowie	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Jednostki gminne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Zarządcy gruntów i nieruchomości

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

<p>Cel operacyjny 5.2. Rozwój sektora obywatelskiego i solidarności społecznej.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu polityki społecznej na terenie gminy Chrzanów, przy wsparciu środków publicznych – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Suma środków publicznych przeznaczonych na realizację przez organizacje pozarządowe zadań z zakresu polityki społecznej na terenie gminy Chrzanów (w ramach otwartych konkursów ofert) – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i/lub Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie; • Liczba wolontariuszy współpracujących z Chrzanowskim Centrum Wolontariatu – dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
5.2.1.	<p>Wsparcie lokalowe, merytoryczne, organizacyjne, promocyjne i prawno-księgowe organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych, w szczególności działających w zakresie polityki społecznej (np. w formie centrum wsparcia NGO).</p>	<p>Urząd Miejski w Chrzanowie i jednostki gminne</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej i inne instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe</p>
5.2.2.	<p>Powierzanie i wspieranie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, szczególnie w zakresie usług społecznych oraz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.</p>	<p>Urząd Miejski w Chrzanowie i jednostki gminne</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i inne instytucje polityki społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe</p>
5.2.3.	<p>Rozwój i promocja wolontariatu na terenie gminy.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie wraz z Chrzanowskim Centrum Wolontariatu, Organizacje pozarządowe</p>	<p>Urząd Miejski w Chrzanowie, Instytucje polityki społecznej, Instytucje i jednostki kultury, sportu i rekreacji, Kościoły i związki wyznaniowe, Przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

5.2.4.	Aktywne wykorzystywanie mechanizmów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych – obligatoryjne i fakultatywne stosowanie klauzul społecznych.	Urząd Miejski w Chrzanowie i jednostki gminne	Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorstwa społeczne
<p>Cel operacyjny 5.3. Dbłość o porządek i bezpieczeństwo publiczne.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba kamer w przestrzeni gminy Chrzanów w dyspozycji Policji – dane Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie; • Średni wiek grup sprzętowych użytkowanych przez jednostki OSP na terenie gminy Chrzanów – dane Urzędu Miejskiego w Chrzanowie i jednostek OSP; • Liczba wykroczeń i/lub przestępstw na terenie gminy Chrzanów w skali roku - dane Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie; • Liczba zdarzeń drogowych na terenie gminy Chrzanów w skali roku, w tym z udziałem pieszych i/lub rowerzystów - dane Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie. 	
Kierunki interwencji		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
5.3.1.	Rozwój monitoringu wizyjnego strategicznych miejsc, szlaków komunikacyjnych i infrastruktury na terenie gminy.	Urząd Miejski w Chrzanowie	Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
5.3.2.	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo (m.in. poprzez ich wyposażenie).	Urząd Miejski w Chrzanowie	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Chrzanowie, Jednostki OSP, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
5.3.3.	Działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa seniorów (m.in. kampanie informacyjne kierowane do osób starszych w zakresie unikania oszustw wymierzonych przeciwko nim).	Urząd Miejski w Chrzanowie, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

5.3.4.	Rozwój informacji i edukacji na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców (unikanie niebezpieczeństw w życiu codziennym, a jednocześnie właściwe zachowanie i reagowanie w sytuacjach różnorodnych zagrożeń, pierwsza pomoc, współpraca jednostek oświatowych oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo itp.).	Urząd Miejski w Chrzanowie, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe
5.3.5.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym (m.in. inwestycje, zmiany w organizacji ruchu, kampanie społeczne). Szczególny nacisk na bezpieczeństwo dzieci w drodze do i ze szkoły.	Urząd Miejski w Chrzanowie, Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie	Instytucje polityki społecznej, Żłobki, przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe

ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie międzynarodowym, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, m.in.:

1. **Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, program o wymiarze globalnym**, będąca dokumentem o charakterze globalnym, zawierającym 17 celów, które skupiają się wokół 5 obszarów: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w następujące cele:
 - Cel 1: Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie,
 - Cel 2: Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo,
 - Cel 3: Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,
 - Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie,
 - Cel 5: Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt,
 - Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
 - Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
 - Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu;
2. **Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych**, której celem jest ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez osoby z niepełnosprawnościami na równi ze wszystkimi innymi obywatelami oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. Opiera się na zasadach: poszanowania przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania wyborów, a także poszanowania niezależności osoby; niedyskryminacji; pełnego i skutecznego udziału w społeczeństwie i integracji społecznej; poszanowania odmienności i akceptacji osób niepełnosprawnych, będących częścią ludzkiej różnorodności oraz ludzkości; równości szans; dostępności; równości mężczyzn i kobiet; poszanowania rozwijających się zdolności niepełnosprawnych dzieci oraz poszanowania prawa dzieci niepełnosprawnych do zachowania tożsamości. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów jest zgodna z duchem Konwencji i zasadami jej przyświecającymi.

3. **Konwencja ONZ o Prawach Dziecka**, która wskazuje najważniejsze prawa dziecka, kierując się jego dobrem, zasadami równości, poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców, a także pomocy państwa. Zgodnie z nią dziecko jest samodzielnym podmiotem, ale ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej, jako istota ludzka wymaga poszanowania tożsamości, godności i prywatności, rodzina pozostaje najlepszym środowiskiem wychowania dziecka, a państwo ma ją wspierać (nie wyręczać) w jej funkcjach. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów jest zgodna z duchem Konwencji i zasadami jej przyświecającymi.
4. **Europejski filar praw socjalnych**, czyli 20 zasad, które mają doprowadzić do tego, że cała Unia Europejska będzie sprawiedliwa, sprzyjająca włączeniu społecznemu i oferująca wiele możliwości rozwoju. Europejski filar praw socjalnych wskazuje zasady działania w trzech obszarach: równe szanse i dostęp do zatrudnienia; uczciwe warunki pracy; ochrona socjalna i integracja społeczna. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów jest zgodna z tymi zasadami.
5. **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w następujące cele i kierunki interwencji:
 - Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, w szczególności w Obszarze: Małe i średnie przedsiębiorstwa;
 - Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, w tym w Obszarze: Spójność społeczna:
 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne,
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

Spójne kierunki interwencji dotyczą takich działań, jak m.in.:

 - 1. Aktywna polityka prorodzinna,
 - 2. Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych,
 - 3. Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej,
 - 4. Rynek pracy zapewniający wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski,
 - 5. Polityka migracyjna jako instrument zarządzania zasobami ludzkimi;- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu;

- W ramach wymienionych w SOR obszarów wpływających na osiągnięcie celów Strategii, jak m.in. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport.
6. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030**, która wyznacza cele polityki państwa w zakresie budowania kapitału społecznego w perspektywie do 2030 r., przez co stanowi rozwinięcie zagadnień nakreślonych w ramach jednego z tzw. obszarów wpływających na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jakim jest „Kapitał ludzki i społeczny”. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w następujące zakresy:
- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:
 - 1.1. Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
 - 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej;
 - Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich, w szczególności:
 - 2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
 - 2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę;
 - Cel szczegółowy 3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju:
 - 3.3. Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.
7. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, stanowiąca odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Zaplanowano bardzo szerokie działania, które odnoszą się do zatrudnienia i polityki społecznej oraz wpływających na nie kwestii związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, do edukacji i szeroko rozumianej ochrony zdrowia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów nawiązuje do niej w zakresie wszystkich celów, które jednocześnie stanowią wprost nawiązanie do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju:
- Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
 - Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
 - Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
 - Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne;
 - Wybrane kluczowe założenia i oczekiwane rezultaty strategii to m.in.:

- Zmiana postaw wobec prokreacji poprzez kompleksową ochronę zdrowia prokreacyjnego, lepsze warunki opieki i kształcenia dzieci, zwiększenie dostępności do taniego mieszkalnictwa,
- Kształcenie na wszystkich poziomach uniwersalnych kompetencji kluczowych, podniesienie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, i jednocześnie umożliwienie rodzicom aktywizacji zawodowej i społecznej w celu poprawy jakości życia rodzin,
- Umożliwienie wydłużenia okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości kapitału ludzkiego w maksymalnie wielu obszarach (m.in. zdrowia, wykształcenia i kompetencji),
- Pozostawanie w zdrowiu jest nie tylko podstawowym warunkiem utrzymania aktywności społecznej, obywatelskiej i ekonomicznej, ale jest także jednym z kluczowych wymiarów dobrej jakości życia.

8. **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej**, który zakłada, że ekonomia społeczna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego i lokalnego. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się we wszystkie cele:

- 1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych,
- 2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku,
- 4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej.

9. **Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)**, która dotyczy rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w następujące cele:

- Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci, w tym kierunki działań:
 - Rozwój usług profilaktycznych i bezpośrednich usług środowiskowych wspierających dzieci i rodziny;
- Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym:
 - Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych,
 - Wsparcie rodziny i osób pełniących opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
 - Rozwój środowiskowych form wsparcia w postaci usług społecznych,
 - Wsparcie i rozwój kadr świadczących usługi społeczne;

- Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności, w tym:
 - Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami,
 - Wsparcie rodziny realizującej opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami, w tym wsparcie w postaci realizacji usług,
 - Wdrożenie systemowej usługi mieszkalnictwa wspomaganego,
 - Wdrożenie idei niezależnego życia dla osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących w społeczności lokalnej oraz mieszkańców domów pomocy społecznej;
- Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:
 - Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - Rozwój zintegrowanych usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym;
- Cel strategiczny 5. Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością, w tym:
 - Opracowanie i wdrożenie rozwiązań na rzecz przejścia ze wsparcia instytucjonalnego o wsparcia w formie mieszkaniowej,
 - Wsparcie osób doświadczających bezdomności.

10. **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami do 2030**, której celem jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych we wspomnianej wcześniej Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument obejmuje 8 obszarów priorytetowych: niezależne życie; dostępność; edukacja; praca; warunki życia i ochrona socjalna; zdrowie; budowanie świadomości; koordynacja. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów realizuje te obszary.

11. **Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność**, uwzględniająca szczegółowe rozwiązania we wszystkich najważniejszych sferach życia osób starszych, m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, przeciwdziałania samotności, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości takich osób. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się w większość obszarów działań:

Obszary dotyczące ogółu osób starszych:

- 1. Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie,
- 2. Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej,

- 3. Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej,
- 4. Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
- 5. Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej,
- III.6 Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej,
- III.7 Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze);

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych:

- 1. Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych,
- 2. Zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, dostosowanych do potrzeb niesamodzielnych osób starszych,
- 3. Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielnym osobom starszym,
- 4. System wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

12. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Małopolski w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym, stawiając w centrum polityki regionalnej rodzinę. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w cele i kierunki rozwoju:

- Cel strategiczny: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie:
 - Kierunek polityki rozwoju 1. Małopolskie rodziny,
 - Kierunek polityki rozwoju 2. Opieka zdrowotna,
 - Kierunek polityki rozwoju 3. Bezpieczeństwo,
 - Kierunek polityki rozwoju 4. Sport i rekreacja,
 - Kierunek polityki rozwoju 5. Kultura i dziedzictwo,
 - Kierunek polityki rozwoju 6. Edukacja,
 - Kierunek polityki rozwoju 7. Rynek pracy;
- Cel strategiczny: System zarządzania strategicznego rozwojem w województwie dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030:
 - Kierunek polityki rozwoju 2. Współpraca i partnerstwo;

- Cel strategiczny: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach:
 - Kierunek polityki rozwoju 2. Wsparcie miast.
 - Rozwój obszarów wiejskich 3. Rozwój obszarów wiejskich.

13. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Chrzanowskiego na lata 2016-2026, ukierunkowana na tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczeniu obszarów wykluczenia społecznego w przestrzeni powiatu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się m.in. w cele:

- Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kierunki działania:
 - Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych oraz osób starszych,
 - Zwiększenie dostępu do poradnictwa socjalnego, psychologicznego oraz terapii rodzinnej dla osób niepełnosprawnych oraz osób starszych,
 - Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych w celu poprawy jakości ich życia;
- Budowa systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych, w tym m.in.:
- Efektywna polityka rynku pracy, w tym:
 - Realizacja aktywnych form wsparcia na rzecz osób bezrobotnych zamieszkałych na obszarze powiatu,
 - Realizacja przedsięwzięć na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
 - Rozwijanie współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami;
- Efektywne programy przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym, w tym:
 - Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy.

14. Strategia ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa na lata 2021-2027, która jest dokumentem wskazującym kierunki rozwoju i wzajemnej współpracy gmin tworzących wspomniany obszar, co wspierane będzie przez fundusze unijne dla Małopolski. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się w szczególności w następujące cele:

- Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, w tym:
 - Cel operacyjny 5. Rozwój oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych,
 - Cel operacyjny 6. Wzmacnianie kapitału społecznego,
 - Cel operacyjny 7. Rozwój usług społecznych;

- Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej, w tym:
 - Cel operacyjny 8. Aktywizacja osób biernych zawodowo.

15. Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, która jest dokumentem planistycznym o perspektywie długofalowej, wyznaczającym najważniejsze obszary, cele, kierunki rozwoju i zadania do 2023 roku, a także metody weryfikacji osiągniętych rezultatów polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy Chrzanów. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów wpisuje się w szczególności w następujące cele:

- Cel strategiczny I: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności gospodarki i tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych:
 - I.1 Rozwój kapitału intelektualnego,
 - I.3 Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia;
- Cel strategiczny II: Doskonalenie warunków życia mieszkańców wraz z podniesieniem jakości i dostępności usług publicznych:
 - II.2 Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy,
 - II.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców,
 - II.4 Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego;
- Cel strategiczny III: Budowanie spójności terytorialnej i rozwój kapitału społecznego:
 - III.1 Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców,
 - III.2 Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju.

16. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Chrzanów, opisujący przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które mają wyprowadzić zdegradowane obszary miasta, szczególnie położone w centrum, z kryzysu (trwają prace nad zmianą dotychczasowego programu).

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

System wdrażania

Kierunki interwencji określone w ramach planu operacyjnego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Instytucją zarządzającą wdrażaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie. Do jego zadań należy w szczególności:

- realizacja przypisanych mu kierunków interwencji,
- koordynacja współpracy z partnerami realizacyjnymi, w tym z organizacjami pozarządowymi,
- pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji działań zapisanych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań strategii,
- poszukiwanie (wraz z Urzędem Miejskim w Chrzanowie oraz innymi podmiotami) innych niż budżetowe źródeł finansowania realizacji kierunków interwencji,
- monitoring i ewaluacja oraz przygotowywanie ewentualnych zmian w ramach strategii,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

Jednocześnie inne instytucje pomocy społecznej, Urząd Miejski w Chrzanowie w Chrzanowie i jednostki organizacyjne gminy (m.in. jednostki oświatowe, instytucje kultury, rekreacji i sportu) odpowiadają za realizację przypisanych im działań oraz biorą udział w procedurze monitoringu, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030, pozostając w stałym kontakcie i współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chrzanowie.

Dodatkowo dokument zawiera zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje gminy, stąd potrzeba uwzględniania procesów współpracy z zewnętrznymi partnerami, którzy wdrażają zbieżne ze swoimi celami funkcjonowania oraz zakresem kompetencyjnym kierunki działań lub wspierają je (m.in. administracja rządowa, samorząd regionalny i powiatowy wraz z jednostkami organizacyjnymi, biznes, organizacje pozarządowe).

Odpowiedzialność za poszczególne kierunki interwencji została określona w ramach planu operacyjnego strategii. Może ona zostać dookreślona przez Burmistrza Miasta Chrzanowa, np. w formie zarządzenia.

Niemniej, wiele działań wymagało będzie współdziałania, zarówno na etapie samej realizacji, jak również sprawozdawczości oraz ewentualnego doskonalenia interwencji. Podstawową zasadą, określającą sposób postępowania w tym zakresie, winna być zasada partnerstwa (stanowiąca jednocześnie osnowę dla jednego z obszarów priorytetowych strategii). Wynika to z założenia, że kierunki działań zapisane w strategii wynikają nade wszystko ze zdiagnozowanych problemów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców, a nie są prostym przełożeniem kompetencji określonych w ustawie jedynie dla gminy. Skuteczność prowadzonych działań będzie zatem warunkowana sprawnością i efektywnością mechanizmów współdziałania między zaangażowanymi stronami.

Tym samym wszyscy partnerzy realizujący kierunki interwencji zdefiniowane w dokumencie są proszeni o aktywną współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chrzanowie.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Miejskiej w Chrzanowie, która będzie wsparciem merytorycznym dla Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie. Do jej zadań należy w szczególności podejmowanie uchwał w zakresie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów, w tym celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie realizowanych działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. Służą temu procedury monitoringu i ewaluacji oraz aktualizacji zapisów strategii.

Sprawozdawczość dotycząca wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 (na potrzeby monitoringu, jak również ewaluacji) będzie realizowana w okresach rocznych, w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych.

Analiza powinna uwzględniać mierniki przyporządkowane każdemu z celów operacyjnych, zdefiniowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwoli to na śledzenie efektów wdrażania jej zapisów. Ponadto, dla kluczowych mierników określone zostały ich wartości bazowe oraz docelowe. Wskaźniki te wspomagają faktyczny pomiar postępów w realizacji strategii.

Tabela 8. Wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030

Nazwa	Wartość bazowa (2022)	Wartość docelowa (2030)
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności (dane BDL GUS lub UM)	-6,7	-3,5
Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności (dane BDL GUS lub UM)	-1,5	-0,5
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (dane OPS)	1635	1034
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (dane OPS)	1024	802
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (dane OPS)	684	492
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (dane OPS)	457	333
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (dane OPS)	804	621
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (dane OPS)	427	346

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników diagnozy, a także ustaleń z OPS Chrzanów

Ocena efektów i postępów w realizacji Strategii winna uwzględniać różne uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na wartości wskaźników (np. kondycja gospodarki lokalnej i sytuacja na rynku pracy, zmiany w zakresie prawa w obszarach dotyczących strategii, zmiany w kryterium dochodowym i świadczeniach z pomocy społecznej).

W miarę możliwości, sprawozdawczość zostanie oparta także o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie na podstawie informacji otrzymanych od podmiotów zaangażowanych.

Realizatorzy poszczególnych działań zapisanych w strategii będą w określonym terminie składali sprawozdania cząstkowe na wystandardyzowanym wzorze formularza do Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie, opisując przebieg wdrażania zaplanowanych kierunków interwencji w zakończonym roku kalendarzowym oraz osiągnięte efekty, w szczególności w wymiarze wskaźnikowym. Na tej podstawie Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie będzie opracowywał zbiorcze podsumowanie.

Raport podsumowujący będzie gromadził wiarygodne i udokumentowane dane liczbowe oraz ewentualnie jakościowe, a także zawierał wnioski i rekomendacje, np. w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości we wdrażaniu lub jakichkolwiek odstępstw od zakładanych rezultatów określał propozycje działań korygujących.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie składa Radzie Miejskiej w Chrzanowie coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W miarę potrzeb przedstawia efekty realizacji oraz propozycje ewentualnych zmian Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030.

Rekomenduje się, aby działania sprawozdawcze skoordynować z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia raportu o stanie gminy.

Opracowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie analiza wskaźnikowa oraz ewentualne inne raporty będą podstawą do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030, a także reagowania na zmieniające się uwarunkowania w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym, w konsekwencji do wprowadzania ewentualnych uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian.

Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 dokonana zostanie ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Ewaluacja może być realizowana np. w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów.

RAMY FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Warunkiem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030 jest zapewnienie potrzebnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych. Finansowanie działań opisanych w strategii będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście należy wskazać kilka podstawowych źródeł:

- głównie źródło będą stanowiły środki pochodzące z budżetu gminy, w tym środki przeznaczone na pokrycie wkładu własnego do zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z Unii Europejskiej pozyskiwane w ramach programów krajowych (w szczególności Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027) oraz programu regionalnego (Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2017 Małopolska Przyszłości, w tym priorytety: Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną, Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych),
- środki pochodzące z innych instrumentów i mechanizmów europejskich, w tym fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki z budżetu państwa (w szczególności Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, a także Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu i Turystyki) oraz regionu i powiatu, w tym środki celowe i dotacje państwowe, dedykowane fundusze i programy,
- środki z funduszy celowych, w tym: Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- środki sektora prywatnego, w tym również pozarządowego.

Kluczowe będą wiedza, doświadczenie i efektywność gminy i jej instytucji, głównie Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie, w pozyskiwaniu środków oraz możliwości związane z zabezpieczeniem wkładu własnego.

Wedle Banku Danych Lokalnych GUS, na szeroko pojmowaną pomoc społeczną (łącznie w działach: 852 - Pomoc społeczna, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej i 855 - Rodzina) gmina Chrzanów przeznaczyła w 2022 r. prawie 67,5 mln zł. Wyraźny wzrost wydatków w ostatnich latach wynika z wdrożenia nowych rozwiązań i programów na szczeblu rządowym (program „Rodzina 500+”). Program zaczął funkcjonować w 2016 r. Od 2017 r. wypłaty księgowano w dziale 855 – Rodzina. Jednocześnie wzrost wydatków w tym dziale w 2019 r. był spowodowany tym, że od lipca wsparcie w ramach programu wypłacano także na pierwsze dziecko. Wpływało to na obraz budżetu lokalnego. W 2022 r. rozpoczął się proces stopniowego przejścia realizacji programu „Rodzina 500+” przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co oznacza, że gmina kontynuowała wypłaty świadczeń do końca okresu, na jaki zostały przyznane, czyli do końca maja 2022 r. W 2023 r., wedle uchwały budżetowej gminy z grudnia 2022 r. (bez uwzględnienia zmian w ciągu roku), planowane wydatki w poszczególnych działach przedstawiały się następująco: 852 - Pomoc społeczna: 20 923 849 zł, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej: 757 060 zł, 855 – Rodzina: 19 025 605 zł, łącznie 40 706 514 zł.

Według projektu budżetu gminy z listopada 2023 r., planowane wydatki w 2024 r. w poszczególnych działach przedstawiają się następująco: 852 - Pomoc społeczna: 25 606 600 zł, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej: 366 500 zł, 855 – Rodzina: 21 664 896 zł, łącznie 47 637 996 zł.

Tabela 9. Wydatki na pomoc społeczną w gminie Chrzanów w latach 2015-2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
852 - Pomoc społeczna	25 715 794	44 509 519	15 627 868	16 028 784	17 132 417	17 403 803	18 323 775	21 083 625
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 554 277	978 157	214 875	233 818	291 440	607 958	526 597	10 978 513
855 - Rodzina	-	-	38 890 548	38 160 941	49 574 463	60 249 601	58 849 004	35 421 113
Wydatki łącznie	27 270 071	45 487 676	54 733 291	54 423 544	66 998 320	78 261 362	77 699 376	67 483 251

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 10. Wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą (w tym wczesne wspomaganie rozwoju dziecka oraz pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 027 690	1 164 040	1 251 509	1 734 724	2 019 528	2 044 639	2 176 879	623 776

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 11. Wydatki na ochronę zdrowia (w tym zwalczanie narkomanii oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 851 - Ochrona zdrowia	1 260 469	1 184 510	1 332 077	2 206 843	914 046	1 596 063	1 028 274	1 344 817

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 12. Wydatki na oświatę i wychowanie w gminie Chrzanów w latach 2015-2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 801 - Oświata i wychowanie	48 158 218	48 669 198	50 881 073	51 961 814	58 403 382	57 975 524	63 283 867	68 543 200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 13. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (w tym wsparcie służb) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	658 363	754 771	866 824	709 151	679 258	706 303	1 101 601	4 167 437

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z powyższym, szacuje się, że wydatki na realizację niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2024-2030 będą wynosić rocznie ok. 60 mln zł z budżetu gminy. Ramy finansowe Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak np. sytuacja demograficzna, społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych i sytuacja makroekonomiczna, modyfikacje kryteriów dostępu do konkretnych świadczeń, zmiany prawne itp. Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej.

Planowane wydatki budżetowe gminy na pomoc społeczną obejmują w szczególności realizację 5 celów strategicznych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA – cel strategiczny 1. Zintegrowany system wsparcia dziecka i rodziny

OSOBY STARSZE – cel strategiczny 2. Kompleksowa polityka senioralna

OSOBY CHOROBY ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – cel strategiczny 3. Skuteczna polityka społeczna wobec osób chorych, zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami oraz ich rodzin

OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA – cel strategiczny 4. Wsparcie oraz aktywizacja i integracja osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym

WSPÓŁPRACA – cel strategiczny 5. Partnerska współpraca w obszarze bezpieczeństwa społecznego i publicznego

Cel strategiczny nr 1 obejmuje w szczególności zadania z zakresu wspierania dziecka i rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, będące głównie w kompetencjach Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie i innych instytucji polityki społecznej, a także częściowo z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej oraz generalnie oświaty i wychowania, dlatego na jego realizację przeznaczone zostanie ok. 66% wszystkich szacowanych wydatków budżetu gminy. Jest to parytet oparty na szacunkach kosztowych dotychczasowej realizacji zadań wchodzących w skład tego celu, jak również na prognozach związanych z zapotrzebowaniem na usługi wobec dzieci i rodzin.

Cel strategiczny 2 dotyczy działań w zakresie polityki senioralnej, której realizatorami są instytucje polityki społecznej, w tym m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie i Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie, ale również inne instytucje publiczne (m.in. instytucje kultury, sportu i rekreacji) oraz organizacje pozarządowe i podmioty prywatne, dlatego na jego realizację przeznaczone zostanie ok. 12% szacowanych wydatków. Należy również zaznaczyć, iż oszacowanie to uwzględnia stale rosnącą liczbę osób starszych, a tym samym stały wzrost zapotrzebowania na różnorodne usługi społeczne dla tej grupy mieszkańców.

Cel strategiczny nr 3 dedykowany jest osobom chorym, dotkniętym i zagrożonym niepełnosprawnościami, zawiera przede wszystkim zadania pozostające w kompetencji placówek ochrony zdrowia, ale również instytucji polityki społecznej, w tym również na poziomie powiatowym, organizacji pozarządowych i innych podmiotów, dlatego na ich realizację przeznaczone zostanie ok. 5% wszystkich szacowanych wydatków. Parytet ten uwzględnia rosnącą liczbę osób chorych i z niepełnosprawnościami, ale jednocześnie statystycznie niewielki odsetek tych potrzebujących w całej strukturze społecznej gminy.

Cel strategiczny nr 4 zawiera szereg zadań pozostających w kompetencji Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie, a jednocześnie gminne działania z zakresu prospołecznej polityki mieszkaniowej, dlatego wysokość środków gminnych planowana jest na poziomie ok. 3% wszystkich szacowanych wydatków.

Cel strategiczny nr 5 obejmuje w szczególności zadania zarządcze i w zakresie bieżącego funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzanowie, dotyczące współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w obszarze porządku i bezpieczeństwa publicznego, za co odpowiadają odpowiednie służby, dlatego na jego realizację zostanie przeznaczony ok. 14% wszystkich szacowanych wydatków.

Tabela 14. Ramy finansowe realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów w latach 2024-2030 – w podziale na cele strategiczne

Każdorocznie w okresie od 2024 do 2030:		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA – cel strategiczny 1. Zintegrowany system wsparcia dziecka i rodziny	39 600 000	66%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny 2. Kompleksowa polityka senioralna	7 200 000	12%
OSOBY CHOROBY ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – cel strategiczny 3. Skuteczna polityka społeczna wobec osób chorych, zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnościami oraz ich rodzin	3 000 000	5%
OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA – cel strategiczny 4. Wsparcie oraz aktywizacja i integracja osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 800 000	3%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny 5. Partnerska współpraca w obszarze bezpieczeństwa społecznego i publicznego	8 400 000	14%
RAZEM	60 000 000	100%

Jak zaznaczono, prognozowane wydatki mają charakter szacunkowy, ze względu na korelację z wieloma zmiennymi, w tym niezależnymi od gminy. Dotyczą realizacji kluczowych zadań i projektów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030. Wśród tych zadań znajdują się ponadto pojedyncze zadania inwestycyjne, które wymagać będą ewentualnego zaangażowania dodatkowych środków.

SPISY

Spis rysunków

Rysunek 1. Liczba mieszkańców (2022) oraz zmiana liczby mieszkańców [%] w latach 2018-2022 w miejscowościach gminy Chrzanów	5
Rysunek 2. Liczba ludności gminy Chrzanów w podziale na miejscowości i osiedla Chrzanowa (2022)	5
Rysunek 3. Obciążenie demograficzne w gminie Chrzanów	10
Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)	14
Rysunek 5. Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)	14
Rysunek 6. Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych osiedlach Chrzanowa oraz miejscowościach gminy	16
Rysunek 7. Zdarzenia drogowe w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów (2022)	29
Rysunek 8. Odsetek [%] budynków użyteczności publicznej w gminie Chrzanów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami (2022)	38
Rysunek 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miejscowości i osiedla	50
Rysunek 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miejscowości i osiedla	51
Rysunek 11. Odsetek [%] świadczeń z tytułu alkoholizmu, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa	52
Rysunek 12. Odsetek [%] świadczeń z tytułu długotrwałych lub ciężkich chorób, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa	53
Rysunek 13. Odsetek [%] świadczeń z tytułu ubóstwa, udzielonych w 2022 r. w podziale na miejscowości gminy oraz osiedla Chrzanowa	54

Spis schematów

Schemat 1. Obszary i cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030	62
---	----

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach gminy Chrzanów na tle porównawczym (2019-2023)	22
Tabela 2. Wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Chrzanów.	55
Tabela 3. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: DZIECI I MŁODZIEŻ, RODZINA	66
Tabela 4. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY STARSZE	77
Tabela 5. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY CHOROBY ORAZ ZAGROŻONE I DOTKNIĘTE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	83

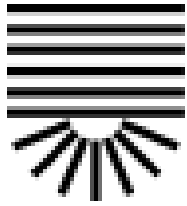
Tabela 6. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: OSOBY BEZROBOTNE, W TRUDNEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ, W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I INNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA.....	90
Tabela 7. Kierunki interwencji i podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru priorytetowego: WSPÓŁPRACA.....	97
Tabela 8. Wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów na lata 2024-2030.....	111
Tabela 9. Wydatki na pomoc społeczną w gminie Chrzanów w latach 2015-2022	114
Tabela 10. Wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą (w tym wczesne wspomaganie rozwoju dziecka oraz pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022	114
Tabela 11. Wydatki na ochronę zdrowia (w tym zwalczanie narkomanii oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022.....	114
Tabela 12. Wydatki na oświatę i wychowanie w gminie Chrzanów w latach 2015-2022.....	114
Tabela 13. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (w tym wsparcie służb) w gminie Chrzanów w latach 2015-2022	114
Tabela 14. Ramy finansowe realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chrzanów w latach 2024-2030– w podziale na cele strategiczne.....	116

Spis wykresów

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców gminy Chrzanów w podziale na miasto i obszary wiejskie (2018-2022).....	4
Wykres 2. Struktura demograficzna gminy Chrzanów (2018-2022).....	6
Wykres 3. Struktura demograficzna gminy Chrzanów w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2022).....	7
Wykres 4. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018-2022).....	7
Wykres 5. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018-2022)	8
Wykres 6. Odsetek budynków mieszkalnych oddawanych do użytku przypadający na gminy powiatu chrzanowskiego (2018-2022).....	9
Wykres 7. Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie oraz w porównaniu do innych JST (2018, 2022)	11
Wykres 8. Struktura gospodarcza gminy Chrzanów ze względu na przynależność podmiotów gospodarczych do sekcji PKD (2018, 2022)	12
Wykres 9. Struktura gospodarcza gminy Chrzanów i wybranych jst ze względu na przynależność podmiotów gospodarczych do sekcji PKD (2022)	12
Wykres 10. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych gminy Chrzanów w danych sekcjach PKD pomiędzy 2018 a 2022 r.	13
Wykres 11. Zarejestrowani bezrobotni w gminie Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie (2019-2023).....	15
Wykres 12. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2019-2023).....	16
Wykres 13. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na czas pozostawania bez pracy (2019-2023)	17
Wykres 14. Struktura bezrobocia rejestrowanego w gminie Chrzanów ze względu na płeć (2019-2023).....	17

Wykres 15. Liczebność wybranych grup zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Chrzanów (2019-2023).....	18
Wykres 16. Placówki edukacyjne i wychowawcze w gminie Chrzanów (2023).....	19
Wykres 17. Odsetek przedszkolaków w placówkach samorządowych gminy Chrzanów (2018-2022).....	20
Wykres 18. Struktura uczniów w publicznych szkołach podstawowych gminy Chrzanów (2018-2022).....	20
Wykres 19. Liczba osób w samorządowych placówkach edukacyjnych i wychowawczych gminy Chrzanów, w podziale na miasto i obszary wiejskie, bez uwzględnienia osób narodowości ukraińskiej (2018-2022).....	21
Wykres 20. Struktura organizacji zarejestrowanych w KRS w podziale na miejscowości gminy (2023).....	23
Wykres 21. Organizacje zarejestrowane w KRS w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w miejscowościach gminy Chrzanów (2022/2023).....	24
Wykres 22. Statystyka konkursów ofert na wspieranie zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w gminie Chrzanów (2018-2022).....	25
Wykres 23. Statystyka przestępstw i wykroczeń w gminie Chrzanów (2018-2022).....	27
Wykres 24. Przestępstwa ogółem w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wybranych JST (2018-2022).....	28
Wykres 25. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w gminie Chrzanów (2018-2022).....	30
Wykres 26. Liczba świadczeń udzielonych osobom i rodzinom w gminie Chrzanów, w podziale na ich rodzaj (2018-2022).....	30
Wykres 27. Beneficjenci pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wybranych JST (2018-2022).....	31
Wykres 28. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2018-2022).....	32
Wykres 29. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na czas pobierania świadczeń (2018-2022).....	32
Wykres 30. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na czas pobierania świadczeń (2018-2022).....	33
Wykres 31. Struktura liczby świadczeń pomocy społecznej udzielanych mieszkańcom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022).....	34
Wykres 32. Struktura liczby świadczeń pomocy społecznej udzielanych rodzinom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022).....	34
Wykres 33. Struktura liczby świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej udzielanych mieszkańcom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022).....	35
Wykres 34. Struktura liczby świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej udzielanych rodzinom gminy Chrzanów ze względu na powód (2018-2022).....	35
Wykres 35. Struktura osób z niepełnosprawnościami – beneficjentów pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na wiek (2022).....	36
Wykres 36. Struktura osób z niepełnosprawnościami – beneficjentów pomocy społecznej w gminie Chrzanów ze względu na posiadane wykształcenie (2022).....	36
Wykres 37. Statystyka dzieci i uczniów z orzeczoną niepełnosprawnością w przedszkolach i szkołach na terenie gminy Chrzanów (2018-2022).....	37
Wykres 38. Statystyka przeciwdziałania uzależnieniom w gminie Chrzanów (2018-2022).....	39
Wykres 39. Dane dotyczące uzależnień w gminie Chrzanów (2019-2022).....	39

Wykres 40. Zasób mieszkaniowy gminy Chrzanów (2019-2022).....	40
Wykres 41. Statystyka zapotrzebowania na zasoby mieszkaniowe w gminie Chrzanów (2019-2022).....	40
Wykres 42. Pracownicy i etaty OPS Chrzanów (2019-2022).....	42
Wykres 43. Mieszkańcy gminy Chrzanów ogółem oraz rodziny korzystające z pracy socjalnej w przeliczeniu na 1 pracownika socjalnego OPS Chrzanów (2018-2022).....	42
Wykres 44. Wydatki OPS Chrzanów w mln zł w podziale na rodzaj zadań (2018-2022).....	43
Wykres 45. Wydatki OPS Chrzanów w mln zł na zasiłki stałe, okresowe i celowe (2018-2022)..	43
Wykres 46. Osoby pobierające zasiłki stałe, celowe i okresowe w gminie Chrzanów (2018-2022)	44
Wykres 47. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego w gminie Chrzanów (2019-2022) .	45
Wykres 48. Funkcjonowanie noclegowni dla bezdomnych w gminie Chrzanów (2019-2022).....	46
Wykres 49. Liczba beneficjentów usług opiekuńczych, świadczonych dla mieszkańców gminy Chrzanów (2018-2022).....	46
Wykres 50. Wybrane formy pomocy, kierowane do rodzin z gminy Chrzanów znajdujących się w trudnej sytuacji (2018-2022).....	47
Wykres 51. Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny w gminie Chrzanów (2018-2022).....	47
Wykres 52. Funkcjonowanie procedury Niebieskiej Karty w gminie Chrzanów (2018-2022)	48
Wykres 53. Struktura wniosków o udzielenie pomocy społecznej w podziale na miejscowości gminy (2019-2022).....	48
Wykres 54. Wnioski o udzielenie pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców miejscowości gminy (2019-2022).....	49

Ośrodek Pomocy
Społecznej
w Chrzanowie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie

ul. Jagiellońska 4, 32-500 Chrzanów

tel. 32-735-69-00, 32-32-735-69-01

e-mail: sekretariat@ops.chrzanow.pl

www.ops.chrzanow.pl